

Tuukka Salo, Arttu Koski & Markus Mäkinen

VIDIS – HAASTEITA KRISTITYN POLULLA

Audiovisuaalinen materiaali rippikoulutyön kehittämiseksi

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Yhteisöpedagogi, kirkon nuorisotyö
Toukokuu 2021**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Toukokuu 2021	Tekijä/tekijät Tuukka Salo, Arttu Koski & Markus Mäkinen
Koulutus Yhteisöpedagogi, kirkon nuorisotyö	☒ AMK ☐ YAMK	
Työn nimi VIDIS – HAASTEITA KRISTITYN POLULLA Audiovisuaalinen materiaali rippikoulutyön kehittämiseksi		
Työn ohjaaja Sari Virkkala & Emilia Teerikangas	Sivumäärä 63 + 4	
<p>Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda kasvatus- ja opetuskäyttöön draamaa, pohdintaa ja toiminnallisuutta sisältävä audiovisuaalinen materiaalipaketti rippikoulutyöhön ja nuorisotyöhön. Samalla se tukee nuorten kasvua ja ymmärrystä kristinuskosta ja elämästä.</p> <p>Vidiksellä kehitetään digitaalista nuorisotyötä ja tuodaan nuorten arjen ilmiöt käsittelyyn samaistuttavalla ja realistisella lähestymistavalla, jolloin nuorille tuodaan kristillinen sanoma ymmärrettäväksi heidän kielelleen. Vidiksellä edistetään Suuri Ihme 2017 -rippikoulusuunnitelman tavoitteiden toteutumista monipuolisella materiaalipaketilla, joka koostuu lyhytelokuvasarjasta ja kirjallisesta oheismateriaalista.</p> <p>Vidis tuotettiin sitoutumalla huolelliseen suunnitteluun, valmisteluun, toteutukseen ja esillepanoon. Vidiksen audiovisuaalinen osuus kuvattiin kokoavan toiminnan, elokuvatoiminnan ja vapaaehtoistyön avulla, ja sen aikana harjoitettiin pedagogisia taitoja ja vuorovaikutustaitoja lasten, nuorten ja aikuisten kanssa.</p> <p>Vidis suunniteltiin valtakunnalliseen käyttöön, minkä vuoksi toiminnallista opinnäytetyötä ei lähdetty hankkeistamaan minkään tietyn seurakunnan kanssa.</p>		

Asiasanat Audiovisuaalinen, audiovisuaalisuus, digitaalinen nuorisotyö, kokoava toiminta, nuori, raamatuntulkinta, raamattutyöskentely, rippikoulu, rippikoululainen, rippikoulusuunnitelma, rippikoulutyö
--

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date May 2021	Author Tuukka Salo, Arttu Koski & Markus Mäkinen
Degree programme Bachelor of Humanities, Community Educator		
Name of thesis VIDIS – CHALLENGES ON THE CHRISTIAN’S PATH Audiovisual material for developing confirmation school working		
Centria supervisor Sari Virkkala & Emilia Teerikangas		Pages 63+4
<p>The purpose of the functional thesis was to use drama, cogitation and activities to create audiovisual material for educational use. At the same time, it supports the development and emotional growth of young people and their understanding of Cristianity and life.</p> <p>Vidis develops digital youth work and brings the everyday phenomena young people face to the fore with a relatable and realistic approach, translating the Christian message into something they can understand and connect with. Vidis promotes the achievement of the goals of the Suuri Ihme 2017- confirmation plan, with a versatile material package, consisting of a short film series and ancillary material.</p> <p>Vidis was produced by committing to thoughtful design, preparation, implementation and presentation. The audiovisual part of Vidis was filmed with the help of aggregational activities, film work and volunteering, and at the same time, it provided practice in pedagogical and interactional skills between children, young people and adults.</p> <p>Vidis was designed for national use, and because of that, this functional thesis was not planned for any specific parish.</p>		
<p>Key words Aggregational activities, audiovisual, candidate for confirmation, confirmation plan, confirmation school, confirmation school working, digital youth work, interpretation of the Bible, young, working with Bible</p>		

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Audiovisuaalisuus

Audiovisuaalisuus tarkoittaa oppimista tai opettamista hyödyntäen sekä kuulemista että näkemistä. (Merriam-Webster 2020.) Audiovisuaalisuus on eri tavoin tallennetun äänen ja kuvan avulla kerrottuja tarinoita.

Casting

Casting tarkoittaa roolijakoa, joka tehdään käsikirjoituksen valmistuttua (Heide, Norvanto & Vehkaoja 2019, 45).

COVID-19

Covid-19 tulee sanoista corona, virus ja disease, joka aiheuttaa ihmisellä yleensä lievän hengitystietulehduksen ja muita hengitystieinfektioita. Koronaviruksen nimeä kantava Covid-19 on levinnyt maailmanlaajuisesti pandemiaksi. Koronavirus on rajoittanut liikkumisia ja kokoontumisia ympäri maailman myös Suomessa. (Anttila 2021.)

Interaktiivinen fiktio

Interaktiivisuus on vuorovaikutuksellisuutta ja fiktiivisessä kontekstissa katsoja voi vaikuttaa tapahtumien kulkuun (Tieteen termipankki 2021).

Kontekstuaalinen teologia

Kontekstuaalinen teologia perustuu tilanteen, ajan ja paikan muodostamaan kokonaisuuden teologiaan, jossa jokaisella on tärkeä rooli teologisessa mielessä (Latvus 2002, 23).

Kuvaaja

Elokuvatuotannoissa kuvaaja toimii ohjaajan lähimpänä työkumppanina, joka suunnittelee ohjaajan kanssa kuvauksen ja toimii kameraoperoijana itse (Elokuvantaju 2021).

Kuvaussihteeri

Kuvaussihteeri huolehtii siitä, että kaikki etukäteen mietitty ja suunniteltu kyseisenä ajankohtana tulee kuvattua ja kirjaa ylös kohtaukset ja niihin liittyvät tiedot (Heide, Norvanto & Vehkaoja 2019, 64).

Polttoväli

Polttoväli on kamerassa käytettävän objektiivin ominaisuus, joka kertoo millimetreinä, kuinka paljon optisista linssielementeistä koostuva ryhmä taittaa valoa. Polttoväli vaikuttaa siihen, kuinka suurena objektiivi siirtää kohteesta tulevan valon kameran kennolle. Esimerkiksi 28 millin polttoväli tuottaa laajan kuvan, kun taas 135 millin polttoväli rajaa kuvaa ja näyttää maisemasta vain pienen osan.

Reflektiivinen ongelmanratkaisu

Ryhmä tai yksilö arvioi ongelmanratkaisuprosessissa omia valintojaan, joita on tehnyt (Jyväskylän yliopisto 2021).

Sosiokonstruktivismi

Tiedon vastaanottamista ja oppimista sosiaalisten, vuorovaikutuksellisten ja yhteistoiminnallisten kanavien kautta. Tieto ja informaatio tulee yksilön ja yhteisön itsensä rakentamana. (Tieteen termipankki 2021.)

Syväterävyys

Syväterävyys on kuvaustekninen käsite, joka kertoo sen, minkä kokoinen alue toistuu terävänä syvyyssuunnassa kameraan nähden. Pienellä syväterävyydellä tarkkana oleva kohde korostuu ja sekä etuala että tausta näkyvät sumeina, kun taas suurella syväterävyydellä myös tausta toistuu selkeänä, vaikka tarkin alue olisikin etualalla.

Äänisuunnittelija

Äänisuunnittelija on mukana kaikissa tuotantovaiheissa vastaten teoksen äänisuunnitelmasta ja valvoen sen toteutumisen. Tehtäviin lukeutuvat myös elokuvan teknillisten ja taiteellisten ratkaisujen löytäminen parhaimmalla mahdollisella tavalla. (Elokuvantaju 2021.)

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	1
2 MITEN KEHITÄMME RIPPIKOULUTYÖTÄ?	3
3 AUDIOVISUAALISUUDEN MAHDOLLISUUDET RIPPIKOULUTYÖSSÄ	6
3.1 Audiovisuaalisuus opetuksen välineenä	6
3.2 Miten audiovisuaalisuus näkyy nuorten elämässä?	8
3.3 Samaistuminen lisää vaikuttavuutta	9
4 NUORUUDEN HAASTEITA	11
4.1 Murrosikä	11
4.2 Itsetunto ja hyväksyntä.....	12
4.3 Kiusaaminen	14
4.4 Ympäristön tuomat paineet.....	15
4.5 Mielenterveys.....	17
4.6 Perhe.....	18
5 RIPPIKOULU, OMAN ELÄMÄN TEOLOGINA	20
5.1 Rippikoulu ja Suuri Ihme 2017 -rippikoulusuunnitelma	20
5.2 Teologia audiovisuaalisessa formaatissamme.....	25
5.3 Yksilön teologinen työskentely.....	29
6 VIDIS – KRISTITYN POLULLA	32
6.1 Siis mitä ihmettä?!.....	33
6.2 Realistinen lähestymistapa	34
6.3 Rippikoulun teemat jaksoissa	36
6.4 Ryhmätyöskentely	36
7 KÄYTÄNNÖN VALMISTELUT JA TOIMIMINEN	38
7.1 Ammattitaidon harjoittaminen projektissa.....	38
7.2 Sopimus- ja muut asiakirjat.....	39
8 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	41
8.1 Tuukka: käsikirjoittaja, ohjaaja, näyttelijä ja vastaava tuottaja.....	41
8.2 Arttu: käsikirjoittaja, ohjaaja, näyttelijä, tuottaja.....	44
8.3 Markus: Käsikirjoittaja, tuottaja, näyttelijä, kuvaaja, värimäärittelijä	46
8.4 Yhteinen pohdinta.....	48
LÄHTEET	50
LIITTEET	
KUVAT	
KUVA 1. Vidis – Siis mitä ihmettä?! -markkinointijuliste	32
KUVA 2. Opinnäytetyön tuottajat ja tekninen tiimi yhdessä	48

1 JOHDANTO

Digitaalisuus on tätä päivää ja merkittävä vaikuttamisen väline teknologian kehittyessä varsinkin nyt, kun koronapandemia on tehnyt etätyöskentelystä uuden normaalin. Kasvatustyössä tulisi hyödyntää enemmän tätä mielikuvituksellisesti rikasta, mahdollisuuksien aarrearkkia eli digitaalisuutta. Digitaalisista materiaaleista videot ovat suuresti nuoria kiinnostava sisältömuoto. Tarkoituksena oli luoda kasvatus- ja opetuskäyttöön draamaa, pohdintaa ja toiminnallisuutta sisältävä audiovisuaalinen materiaalipaketti rippikoulutyöhön ja nuorisotyöhön, joka tukisi nuorten kasvua ja ymmärrystä. Materiaalipaketti tukee nuoria ja opettaa heille, mistä kristinuskossa on kyse ja kuinka elää kristittyinä arjessa. Materiaalipaketti perustuu siihen, että nuoret voivat vaikuttaa sisällössä esitettävien tapahtumien kulkuun ja saada sitä kautta elämän eväitä itselleen.

Halusimme tuottaa seurakuntien rippikoulutyöhön työkalun nuorten kasvun ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tueksi. Suuri Ihme 2017 -rippikoulusuunnitelma on tuonut monia uusia asioita rippikoulutyöhön, mutta tietyt rippikoulumenetelmät eivät ole välttämättä muuttuneet. Kohderyhmän odotuksiin ja vaatimuksiin voitaisiin vastata aivan uudella lähestymistavalla. Vidis on tuotettu rippikoulutyön kehittämiseksi ja rippikoulun tavoitteiden toteutumisen edistämiseksi. Vidis on jotain uutta ja ennennäkemätöntä, mitä ei ole kirkossa ennen ollut. Vidis tuo nuorten ajankohtaiset ilmiöt käsiteltäväksi aidolla lähestymistavalla, joka tempaisee osallisen mukaansa katsojan itse käsikirjoittaman, ohjaaman ja tuottaman sarjan ”Siis mitä ihmettä?!”-maailmaan. Esimakua Vidiksestä pääsee näkemään YouTubesta trailerin muodossa. Suuri Ihme 2017 -rippikoulusuunnitelman pohjalta Vidiksessä käsitellään rippikoulun opetusaiheita ja teemoja aivan uudesta näkökulmasta ja erilaisella otteella. Sarjan kautta päästään keskustelemaan nuorten arjen haasteista, ilmiöistä ja hengellisistä asioista mielenkiintoisella tavalla.

Uudenlainen kohtaamistyyli tukeutuu audiovisuaalisuuteen. Audiovisuaalisuudella vetoamme nuorten tunteisiin ja kokemuksiin, ja siten pystymme tavoittamaan nuoret paremmin. Nuorille halutaan tuoda olo, että he eivät yksin kamppaile erilaisten haasteiden kanssa, vaan apu on ihan käden ulottuvilla. Merkityksellisen ja konkreettisen avun saaminen rippikoulun intensiivijakson aikana voi olla käänntekevä tekijä seurakuntayhteyden suhteen. Kun ovi on avattu nuoren sydämeen, sanomaa on helpompi vastaanottaa. Se, että nuorille jää jotain hyödyllistä ja merkittävää käteen rippikoulusta, voi synnyttää jatkuvuutta seurakuntayhteyden ylläpitämiseen. Tähtäämme tällä rippikoulun itsearvioinnin yhteydessä ilmenevien tulosten keskiarvojen nostamiseen huomioiden eri osa-alueet.

Kristinuskon sanoma ja opetukset ymmärretään paremmin, jos Raamattu ja kristinuskon opit tuodaan tähän päivään ja peilataan nuorten arkeen. Nuoret kamppailevat erilaisten ongelmien kanssa ja kristinuskko on kattava tuen ja hyvinvoinnin lähde. Jotta kristinuskon sanoma ei olisi nuorille niin etäinen, on Vidiksen tarkoitus tuoda sitä lähemmäksi heidän elämäänsä. Tarkoituksena oli tuoda seurakunnille hyödyllinen työkalu, jota markkinoidaan valtakunnallisesti. Tämän vuoksi työtä ei hankkeistettu vain yhdelle seurakunnalle. Kaikilla seurakunnilla olisi täten mahdollisuus ottaa Vidis materiaaleineen käyttöön rippikoulutyöhön.

Tämä toiminnallinen opinnäytetyö on kolmen opiskelijan tekemä ja olemme jakaneet teorian osuudet keskenämme. Markus Mäkinen vastaa luvusta kolme, jossa kerrotaan audiovisuaalisuudesta. Arttu Koski vastaa luvusta neljä. Luku neljä kertoo ajankohtaisista haasteista, joita ilmenee nuorten ikäluokassa, mitä olemme tuoneet esiin opinnäytetyössämme. Tuukka Salo vastaa viidennestä luvusta, jossa kerrotaan rippikoulusta tänä päivänä ja kuinka Suuri Ihme 2017- rippikoulusuunnitelman tavoitteiden toteutumiset on otettu huomioon ja miten niihin Vidiksen avulla päästäisiin.

2 MITEN KEHITÄMME RIPPIKOULUTYÖTÄ?

Rippikouluvuoden 2020 itsearviointikyselyyn osallistui vajaa 20 000 rippikoulun suorittanutta ja kokonaisarvosana oli laskenut kahdella desimaalilla, 8,7. (Huomo 2020, 2.) Kyselyn tuloksiin tutustussa ja niitä katsoessa huomaa, että rippikoulu on suurimmalle osalle ollut positiivinen kokemus. Itsearviointiin liittyvät kysymykset koskivat olemista rippikoulussa, omasta suhteesta Jumalaan, kirkon jäsenyydestä, osallisuudesta ja nuorten hyvinvoinnista. Kyselyssä huomioitiin myös sukupuolivähemmistöihin kuuluvat nuoret, jotka kävivät rippikoulun. (Huomo 2020, 3-14.) Keskiarvot vuoteen 2019 nähden ovat pysyneet lähes samoina tai laskeneet näillä osa-alueilla. Eniten laskua oli nähtävissä kirkon jäsenyyden suhteen.

Vidis on sisällöllisesti monipuolinen ja pyrkii herättämään nuorena tuntemuksia ja ajatuksia. Nuori voi saada jotain konkreettista ja merkittävää itselleen, jonka avulla hän voi kehittää itseään. Vidis pyrkii luomaan ihanteellista ilmapiiriä omalle oivaltamiselle, mikä on kokemuksena vahva ja valaiseva. Kokemukset Vidiksen kautta voivat tuoda rippikoulunuorta lähemmäksi Jumalaa ja auttaa kokemaan osallisuutta interaktiivisen ominaisuuden avulla. Rippileirillä koetut oivaltamiset ja avun saaminen voivat seuraavissa kyselyissä tukea ja nostaa kirkon jäsenyyden arvoa. Nämä kaikki ovat yhteydessä nuorten hyvinvointiin ja olemiseen rippikoulussa, mikä voi kohentaa keskiarvoa tulevaisuudessa.

Digitalisaation valtakaudella nuorisokulttuurit ovat olleet suuressa muutoksessa, mikä on vaikuttanut nuorten käyttäytymiseen. Nuorisotyön on syytä digitalisoida ja hyödyntää digitaalista mediaa ja teknologiaa nuorisotyössä. Digitaalisuuteen liittyvää tietämystä on syytä hankkia lisää ja kartoittaa, millaisesta ilmiöstä on oikeasti kyse haittoineen ja hyötyineen. Uudet oppimislaitteet voivat tuoda uusia lähestymistapoja teemoihin ja lisätä oppimiskokemuksia. Nämä ja digitaalisuus ylipäätään vaativat myös ajantasaiset laitteet niin opettamiseen kuin oppimiseenkin. (Matkoski 2020, 78.)

Meidän kokemuksemme rippikouluissa on, että audiovisuaalisuudesta ei oteta kaikkia hyötyjä irti, mitä siitä saisi. Rippikoulumenetelmät ovat säilyneet perinteikkäinä. Seurakunnan työntekijöiden tieto- ja taitotasossa digi- ja älylaitteiden kanssa on huomattavia eroja, minkä myös työntekijät itsessään tiedostavat. Oppiminen vanhemmalla iällä ja asioiden sisäistäminen vaatii paljon työtä, eikä siihen ole välttämättä riittävästi aikaa. Haluamme tarjota yksinkertaisen, digitaalisuutta hyödyntävän työkalun seurakunnan työntekijöiden käyttöön. Suurin työ on jo tehty, kun työntekijällä on käsissään valmis ma-

teriaali, josta on pyritty tekemään vaikuttava, monipuolinen ja mieleenpainuva. Työntekijöiden taitotaso tekniikan kanssa ei tarvitse olla kiitettävää tasoa. Vidiksen käyttö on tehty helpoksi ja selkeäksi. Isosia kannattaa työskentelyn alustamisessa hyödyntää. Olemme halunneet tehdä digitalisaation kynnyksen mahdollisimman matalaksi kaikille. Leirikeskusten resurssit digitaalisen nuorisotyön toteuttamiseen ovat vaihtelevat: osalla voi olla kattavat resurssit ja osalla taas puutteelliset. Digitalisaation aikakaudella ja koronan johdosta olisi syytä tehdä tarvittavia hankintoja laitteiston suhteen, koska koronapandemia on pakottanut tekemään muutoksia, uudistumaan ja kokeilemaan uusia asioita.

Digilaitteiden ja älylaitteiden käytöstä on tullut luonnollista lasten ja nuorten toiminnassa. Niiden käyttöä tulee hyödynnettyä koulussa ja vapaa-ajan toiminnassa. (Matkoski 2020, 79.) Asiat olivat ennen toisin, mutta tänä päivänä lapsia ja nuoria on vaikea saada pois digitalisaation ja älylaitteiden parista. Leireillä ja toiminnassa olisi siis hyvä käyttää jotain heille tuttua ja turvallisuuden tunnetta tuovaa asiaa oppimiseen. Pyritään tekemään oppimisympäristöstä rento ja tuottava.

Laitteita on pystyisi hyödyntämään monipuolisesti leirin sisäisissä asioissa. Sisältö olisi leiriohjelmaan ja keskeisiin teemoihin liittyvää. Näin voitaisiin pysyä leirin sisällä henkiselläkin tasolla ja kyettäisiin paremmin elämään hetkessä läsnä olevien, muiden leiriläisten kanssa. (Matkoski 2020, 82.) Vidiksen ulkoasu tulee leirin ulkopuolisesta maailmasta, missä on nuorille tuttuja elementtejä omasta elämästään. Näitä ovat ympäristö, draama, komiikka, musiikki ja kohderyhmän kieli. Sanomaa on puettu näillä ominaisuuksilla. Näiden piirteiden avulla pyritään kiinnittämään katsojan huomio odottamattomassa ympäristössä. Seurakuntaan yleensä liittyy ennakkoluuloja nuorilla. Kun huomio on kiinnitetty nuoren osalta, aletaan kerros kerrokselta menemään syvemällä sarjan tapahtumiin ja teemoihin. Aletaan saavuttamaan päämäärä, jonka pohjalta elämästä ja rippikoulun keskeisistä teemoista pystytään keskustelemaan.

Kirkon kasvatuksen barometri vuodelta 2020 osoittaa, että hengellinen sisältö koettiin vähemmän tärkeänä kuin kohtaaminen ja itse auttaminen. Hengellisen sisällön toimintatavat kasvatuksessa on mahdollisesti koettu tunkeilevana, rajaamisena ja valmiiden vastausten antamisena. Kasvatustyössä täytyy antaa erilaisuudelle tilaa ja muistaa, että ei ole olemassa huonoja kysymyksiä ja mielipiteitä. Mitään ei ole kiveen hakattu. (Kokkonen, Porkka, Tervo-Niemelä & Valtonen 2020, 204.)

Seurakunta saattaa painottaa turhan vahvasti ensimmäisissä kohtaamisissa hengellistä sisältöä, mikä saattaa ajaa nuoren puolustautuvalle kannalle. Nuori ei koe heti itseään vastaanottavaksi ja avoimeksi, vaan tarkkailee ja analysoi ympäristöä ja ilmapiiriä aluksi. Lähestymistapamme toimii siten, että on

katsottava kokonaisuutta heidän näkökulmastaan: miten he näkevät maailman juuri sillä hetkellä. Viikissä ollaan nuorten maailmassa, heidän ajatuksensa ja toimintatapansa ovat tunnistettavissa. Reflektiivisellä ongelmanratkaisulla peilataan sarjan tapahtumia nuorten omaan toimintaan, jotta saataisiin paremmin tarttumapintaa nuoreen. He yrittävät keksiä vastauksia ja pohtia yhteiskunnan ilmiöitä, jotka ovat heille tuttuja ja ajankohtaisia. Kun nuori on vaikuttanut ja samaistuu sisältöön, hän on enemmän kuulolla ja avoimempi. Hengellistä sisältöä annetaan maltillisesti, mikä ei tunnu pakottamiselta.

Kirkon uusi strategia Ovet auki – Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2026 on parhaillaan käynnissä. Ihmisten etäännyessä kirkosta on tärkeää saada ylläpidettyä kokemusta siitä, että kirkkoon on kuka tahansa ja milloin vain tervetullut. Matalan kynnyksen pitäminen toimintakulttuurissa mahdollistaa ihmisten kohtaamisen ja innostamisen jatkossakin. (Kokkonen, Porkka, Tervo-Niemelä & Valtonen 2020, 204-205.)

Matalaa kynnystä saadaan pidettyä sillä, että puhutaan samaa kieltä tilannekohtaisesti. Kirkon sanomaa usein kerrotaan maltillisesti ja hienotunteisesti. Tämä on johtanut ennakkoluulojen muotoutumiseen ja usein pelätään puhua normaalisti kirkon työntekijöiden läsnä ollessa. Kiroilu, voimasanat ja kaksimielisyys voivat monille olla arkista kielenkäytössä, mutta jonkun papin kuulleen ollaan automaattisesti niin varovaisia ja jännittyneitä. Matala kynnyks koetaan oikeasti matalana, kun huomataan kirkon käytävän samaa kieltä hengellisen sanomansa tukena. Asioista päästään helpommin keskustelemaan, kun ei tarvitse sensuroida. Kielenkäytöllä ei kuitenkaan ole tarkoitus provosoida, vaan se on huomioitu niin, että se sopii kontekstiin.

3 AUDIOVISUAALISUUDEN MAHDOLLISUUDET RIPPIKOULUTYÖSSÄ

Käsitteenä audiovisuaalisuus tarkoittaa oppimista tai opettamista hyödyntäen sekä kuulemista että näkemistä. (Merriam-Webster 2020). Audiovisuaalisuus on eri tavoin tallennetun äänen ja kuvan avulla kerrottuja tarinoita. Sen etymologiset juuret tulevat latinan kielen kuulemisesta (audio) ja näkemisestä (visio) (Herkman 2001, 12).

3.1 Audiovisuaalisuus opetuksen välineenä

Elokuvat, videot ja monet muut erilaiset ohjelmamuodot ovat tehokkaita vaikuttamisen välineitä. Elävä kuva ja ääni uppoutuvat ja osuvat sekä katsojien tunteisiin että järkeen tuntuen heidän selkäytimissään ja aivoissaan. Audiovisuaalisen median käyttö, kuten video-ohjelman tekeminen, voi olla hyvä ratkaisu, kun pitää opettaa, kertoa yhteisöstä, tiedottaa, markkinoida, viihdyttää tai antaa vakavampi ote ajatteluun. Ohjelmalla voi tavoittaa suuren massayleisön tai tarkasti rajatun kohderyhmän, kun sen suunnitteluvaiheessa on kohderyhmä huomioitu oikein ja kunnolla. (Aaltonen 2018, 17.)

Elokuvat, kirjat, musiikki, teatteriesitykset ja monet muut vastaavat voivat koskettaa henkilökohtaisesti ja jäädä mieleen merkityksellisellä tavalla (Bergala 2013, 51). Videoita on käytetty opetuksen tukena jo vuosikymmenien ajan. Videoilla on mahdollista esittää konkreettisesti jotain sellaista, mitä olisi hankala selittää pelkän kuvan avulla. (Heikkilä, Xiaoying, Holappa-Girginkaya, Kuure & Nummilinna 2021, 1.) Käytämme audiovisuaalista materiaalia, koska sen avulla voimme tuottaa kokonaisvaltaisen elämyksen, joka herättää tunteita ja ajatuksia, joiden kautta nuoret voivat innostua keskustelemaan näkemästään ja kuulemastaan materiaalista.

Opetusmateriaalien yleisin ongelma liittyy siihen, ettei materiaali ole tarpeeksi kiinnostavaa ja innostavaa, eikä se liity millään tapaa oppilaiden kokemusmaailmaan (Korhonen 2011, 25 [Rissanen 1992, 125–126]).

Olemme pyrkineet tekemään Vidiksestä sellaisen, että se liittyisi mahdollisimman hyvin rippikouluisten kokemusmaailmaan ja että se olisi myös kiinnostavaa. Olemme itse kokeneet monesti, ettei perinteinen Raamatun lukeminen välttämättä ole kovin innostavaa, varsinkaan sellaisille nuorille, joilla ei ole juuri aiempaa tietoa Raamatusta.

Audiovisuaalisen materiaalin on huomattu aiheuttavan katsojassa nopeamman reaktion verrattuna pelkästään auditiiviseen tai pelkästään visuaaliseen ärsykkeeseen. (Minkkinen 2018, 10 [Raij, Uutela & Hari 2000]). Shamsin ja Seitzin tutkimuksen perusteella voidaan päätellä, että havainnointi ja kognitiivinen prosessointi on luotu käyttämään eri aistikanavien signaaleja (Minkkinen 2018, 10 [Shams & Seitz 2008]). Näkö ja kuulo ovat kaksi ihmisen tärkeintä aistia. Kun vastaanotetaan materiaalia, joka stimuloi näitä molempia aisteja, jää esitetystä asiasta vahvempi muistijälki. Ihmisellä on sellaisia aivoalueita, jotka aktivoituvat vain, jos ne rekisteröivät sekä auditiivista että visuaalista ärsykettä (Minkkinen 2018, 10 [Raij, Uutela & Hari 2000]). Myös tästä voidaan päätellä, että audiovisuaalisuus on vahva vaikuttamisen keino. Toisaalta, kyseinen tieto perustuu vain tiettyyn teoriaan, jolle on olemassa myös vaihtoehtoisia teorioita.

Erityisen tärkeä tutkimuspäätelmä audiovisuaalisuuteen ja tämän opinnäytetyön materiaaliin liittyen on se, että audiovisuaalinen integraatio tapahtuu aikaisessa vaiheessa ainoastaan silloin, kun ärsyke on tarpeeksi voimakas (Minkkinen 2018, 11 [Koelewijn, Bronkhorst & Theeuwes 2010]). Tämä toimii tieteellisenä perusteena sille, miksi tuottamamme materiaali on luonteeltaan suhteellisen voimakasta ja tunteita herättävää. Psykologian valossa tällainen voimakas materiaali aiheuttaa nopean reaktion, jolloin rippikoululaiset, jotka katsovat materiaalia, alkavat heti prosessoida näkemäänsä. Jos audiovisuaalinen materiaalimme olisi pehmeää ja tavanomaista, se tuskin vaikuttaisi toivotulla tavalla.

Audiovisuaalisuutta hyödyntävän materiaalin teho rakentuu eri osatekijöiden, kuten kuvan ja äänen, tarinan ja siihen liittyvän tematiikan kokonaisuuteen. Koska asioita voidaan esittää eri tavoin, tietyllä nopeudella ja tietyssä järjestyksessä, voidaan hallita sitä, mihin katsoja kiinnittää huomionsa. (Bacon 2000, 20.) Audiovisuaalisuutta hyödyntävän materiaalin teho rakentuu tähän, ja audiovisuaalisuuden monien osatekijöiden ansiosta tässä kerrontatavassa on paljon mahdollisuuksia esittää asia juuri sillä tavalla, kuin se on alun perin tarkoitettu. Audiovisuaalisuuden kokonaiselämystä rikastuttaa eri elementtien käyttö suhteessa toisiinsa, kuten kameratyö, johon sisältyy kuvakulmat, polttovälit, liike ja syväterävyys. Myös värien, äänen ja musiikin käyttö kuuluvat näihin elementteihin. (Bacon 2000, 19.) Lisäksi eleiden, ilmeiden ja äänensävyjen näkeminen on audiovisuaalisuuden etu (Korhonen 2011, 24 [Packard & Race 2003, 92-93]). Näillä osatekijöillä ja elementeillä voidaan rakentaa sisältöä, johon katsojalla riittää kiinnostusta läpi koko sen keston.

Muotoon voi kuulua myös ei-esteettisinä pidettyjä tekijöitä kuten huumori ja väkivalta, sikäli kun ne elokuvan luomassa kontekstissa synnyttävät tiettyjä elokuvan kulkuun sidottuja vaikutelmia, joista kokonaiselämys syntyy. (Bacon 2000, 21).

Suora lainaus selittää hyvin myös kyseenalaisempien elementtien käyttöä materiaalissamme, sillä yhdessä jaksossa esiintyy fyysistä väkivaltaa. Väkiältä kuitenkin kuuluu jakson kokonaiselämykseen ja luo vaikutelma, että kaikki ei ole hyvin. Sitä esiintyy tilanteessa, jossa päähenkilö saa tarpeekseen. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että väkiältä näytettäisiin suotuisana toimintana, vaan se on audiovisuaalinen ja kerronnallinen tehokeino, joka tuo jaksoon realismia.

3.2 Miten audiovisuaalisuus näkyy nuorten elämässä?

Audiovisuaalista materiaalia on käytetty rippikouluissa ennenkin. Intensiivijakson aikana on voitu näyttää Jeesus-aiheinen elokuva. Raamattutyöskentelyissä rippikoululaisille on annettu tehtäväksi kuvata lyhyitä videoita Raamatun vertauksista. Oppitunneilla on hyödynnetty YouTube-videoita, Kahoot! -alustaa ja videotervehdyksiä esimerkiksi lähetystyöntekijöiltä. Audiovisuaalisuutta siis hyödynnetään monipuolisesti jo nyt, mutta silti rippikoulussa on vielä asioita, joissa voitaisiin hyödyntää enemmän audiovisuaalisuutta, koska audiovisuaalisuus on niin suuri osa nuorten elämää. Vuonna 2019 Suomessa tehdyn kyselyn perusteella jopa 97 % nuorista käyttää sosiaalista mediaa älypuhelimella. Saman kyselyn mukaan suosituimpia palveluita nuorten keskuudessa ovat WhatsApp, YouTube ja Instagram. (Ebrand Group Oy & Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut 2019.) Sosiaalinen media on iso osa nuorten elämää, sillä sen kautta he pitävät yhteyttä kavereihinsa ja perheeseensä, viettävät vapaa-aikaa ja jakavat arkeaan. Kaikissa näissä palveluissa on paljon audiovisuaalista materiaalia, ja varsinkin YouTube perustuu siihen. Näiden lisäksi tänä päivänä nuoret käyttävät myös hyvin paljon TikTok-sovellusta, joka sekkin perustuu videoiden selaamiseen ja tuottamiseen. Videoiden suosio näyttää olevan edelleen kasvussa, kuten se on aiemminkin ollut:

Nuorten poikien sosiaalisen median käytön kannalta mielenkiintoista on se, että videosisältöjen merkitys sosiaalisessa mediassa tulee kasvamaan (Manninen 2016, 36 [Pönkä 2014, 218]).

Mäkisen (2009) kyselystä käy ilmi, että lähes kaikki nuoret katsovat elokuvia ja monet lähes päivittäin (Mäkinen 2009, 26). Yläkouluikäiset käyttävät mediaa pitkin päivää, aamusta iltaan (Lasten ja nuorten mediapäivä 2019, 29). Juuri yläkouluikäiset ovat se ryhmä, jolle audiovisuaalisen materiaalin katsominen on arkipäivää. Sosiaalisessa mediassa on paljon videoita ja nuoret myös katsovat paljon elokuvia,

se on heille hyvin yleinen vapaa-ajanviettotapa. Olemme alusta asti tiedostaneet, että audiovisuaalisuudessa piilee suuri potentiaali nuorisotyöhön. Kuten aiemmat esimerkit kertovat, on audiovisuaalisuus nuorille todella tuttu ja arkipäiväinen asia.

3.3 Samaistuminen lisää vaikuttavuutta

Audiovisuaalisen kerronnan muotoon kuuluu tunnereaktioiden synnyttäminen ja ylläpitäminen koko elokuvan ajan (Bacon 2000, 23). Tunnereaktioilla on monenlaisia vaikutuksia katsojaan. Vidiksen jaksoissa tunnereaktioilla on tarkoitus auttaa katsojaa samaistumaan jaksoiden henkilöihin, luomaan kiinnostusta, joka jatkuu jaksosta toiseen, ja auttaa ymmärtämään ja käsittelemään omia tunteita.

Negatiivistenkin asioiden näkeminen näyttämöltä voi olla miellyttävää, jos se tuntuu olevan osa kokonaisuutta, jossa pohditaan ihmisenä olon tärkeitä kysymyksiä (Bacon 2000, 23). Tähän voisi Vidiksen tapauksessa ihmisenä olon lisäksi mainita uskossa elämisen. Koska niin kuin uskonelämäkin on vaikeuksia täynnä, mutta niistä ylipääsy tuottaa suuren ilon, samoin Vidiksen jaksoiden negatiiviset asiat kääntyvät hyväksi loppua kohti. Mannerheimin lastensuojeluliiton mukaan 15-18-vuotiaiden mediankäyttö kohdentuu aiempaa enemmän sisältöihin, jotka kertovat nuorten omasta elämästä (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2021). Juuri sellaiseen sisältöön Vidiksen jaksot perustuvat: sisältöön, joka kuvailee nuorten elämää ja ongelmia niin realistisesti, että lähes jokainen nuori voisi samaistua johonkin videosarjan henkilöistä.

Nykynuoret eivät koe saavansa kirkon hartauselämästä tarpeeksi hyviä eväitä uskonsa ja arvojensa toteuttamiselle. Tirrin [2007] mukaan uusia menetelmiä tarvitaan. Tarvitaan sellaisia menetelmiä, joissa yhdistellään uutta ja vanhaa. (Heide 2013, 21). Tästä näkyy se, kuinka kirkon menetelmät eivät enää tavoita nuoria samalla tavalla kuin ennen. Vidiksen materiaali on täynnä uudenlaista evästä nuorille, mutta siinä on mukana myös perinteitä ja vanhoja hyväksi todettuja asioita, kuten esimerkiksi iltahartaus ja rukous. Riekkinen [2008, 91] kirjoittaa, että Raamatun tekstien sovittaminen nykyaikaisiin tilanteisiin auttaa luomaan ymmärrystä Raamatun sanomaan henkilökohtaisella tasolla (Heide 2013, 21). Monille nuorille Raamatun sisältö ja sanoma on enemmän tai vähemmän etäistä. Raamatun sanoma ei välttämättä kosketa heitä, jos se luetaan sellaisenaan. Lähes kaikki Raamatun henkilöt ovat aikuisia, jotka elävät aivan erilaisessa ympäristössä, kulttuurissa ja ajassa kuin nykynuoret. Vidiksen samaistuttava materiaali auttaa nuoria löytämään yhteyden Raamatun opetuksen ja oman elämän välillä niin,

että se vaikuttaa heihin positiivisesti ja auttaa ymmärtämään, että Raamatun sanoma on ajaton ja tarkoitettu heille yhtä paljon kuin muillekin. Toiminnallisuuden ja taiteen kautta voidaan kasvaa uskossa luontevasti ja niin, että kasvu tapahtuu konkreettisin välinein (Heide 2013, 21 [Halme 2008, 188-189]). Vidiksen audiovisuaalinen materiaali tuo nuorille konkretiaa, jonka kautta voi kasvaa uskossa ja elämässä. Myös taiteellisella aspektilla on tässä osuutensa, sillä visuaalisesti näyttävää ja musiikillisesti vaikuttavaa materiaalia on miellyttävä katsoa.

4 NUORUUDEN HAASTEITA

Nuoret kohtaavat elämässään monia eri haasteita ja he joutuvat tekemään erilaisia valintoja, jotka vaikuttavat heidän elämäänsä. Monet nuoret kärsivät kiusaamisesta, ulkonäköpaineista, sekä mielenterveysongelmista. Nuoriin vaikuttavat myös erilaiset elämäntilanteet, kotiolot sekä kaveripiirit. Vidiksessä olemme tuoneet esille näitä nuorten elämän erilaisia haasteita samalla tarjoten nuorille mahdollisuuden itse keksiä ratkaisuja ja vastauksia sarjamme hahmojen haasteisiin. Vidiksessä esiintyvät hahmot nimittäin kamppailevat juuri erilaisten ongelmien ja haasteiden parissa, joihin suuri osa nuorista pystyy samaistumaan. Tämä avaa rippikoululaisille myös mahdollisuuden vertaistukeen, jos he kokevat samaistumisen sarjamme hahmoihin. Nuoruuden haasteet elävät ja muuttuvat jatkuvasti ja siksi onkin syytä pysyä selvillä niistä, jotta nuoria voisi ymmärtää paremmin. Seuraavaksi käsittelemme Vidiksessä olevien nuorten hahmojen haasteita, joita olemme tuoneet esille. Vidiksessä esiintyy joukko erilaisia nuoria, jotka kamppailevat erilaisten ongelmien kanssa. Olemme pyrkineet tekemään näistä nuorista mahdollisimman samaistuttavia ja aitoja, jotta nuori voisi mahdollisesti rinnastaa itseään johonkin näistä hahmoista tai tunnistaa hahmoista esimerkiksi jonkun läheisensä. Yhtenä Vidiksen ideana on tarkoitus löytää ratkaisuja Vidiksen hahmojen ongelmiin, sillä näin nuoret pystyvät antamaan myös huomaamattaan vertaistukea toisilleen, jos joku heistä kamppailee samanlaisten ongelmien kanssa kuin joku hahmoista. Vertaistukea nuoret antavat ja saavat huomaamattaan, kun esimerkiksi joku nuori keksii ratkaisun jonkun hahmon ongelmaan, jonka kanssa myös toinen nuori kamppailee.

4.1 Murrosikä

Murrosikä alkaa nuorella yleensä yläkoulun aikana ja murrosiän vaihe kestää noin kolme vuotta. Murrosikä on ohimenevä vaihe, mutta siinä on omat haasteensa niin nuorelle kuin hänen vanhemmilleen ja lähipiirilleenkin. Nuoren kehityksen kaari tulee näkyviin juuri yläkoulun aikana. On tärkeää uskaltaa puuttua nuoren tekemisiin, samoin kuin tekemättä jättämisiin. Lähelleen nuori tarvitsee sellaisia aikuisia, joille tämä voi näyttää voimakkaitakin tunteita. Murrosiässä tunteet kulkevat jatkuvaa vuoristorataa ja nuoressa tapahtuu muutoksia niin ajattelussa kuin kehossakin. Nuori tarvitsee sellaisia ihmisiä ympärilleen, jotka ymmärtävät nuorta mutta jotka osaavat myös ohjata sekä kasvattaa tätä oikealla tavalla. (Pulkinen & Kanervio [Pulkinen & Kotro].)

Murrosiässä nuoren tunteiden kirjo on suuri. Murrosiässä kohdataankin paljon uusia, voimakkaita tunteita, jotka voivat olla ahdistavia, iloisia, pelottavia, kiihottavia ja ennen kokemattomia. Erilaisuuden ja

yksinäisyyden tunteet kuuluvat myös murrosikään. Tunne siitä, että kukaan ei ymmärrä, liittyy myös vahvasti murrosikään, ja samoin voi olla välillä vaikea itsekään ymmärtää aina itseään. Tunteet vaihtelevat laidasta laitaan, ja erilaiset mielialan vaihtelut voivat rajoittaa nuoren elämistä. Nuoren vanhemmistakin voi tuntua yhtäkkiä siltä, etteivät he tunnekaan lastaan ollenkaan. Aito välittäminen, luottamus, rajojen asettaminen sekä kunnioitus ovat tärkeitä nuoren kasvun tukemisessa. (Pulkkinen & Kanervio 2014, 145-146.)

Vidiksessä hahmot ovat yläasteikäisiä ja menossa rippikouluun. Murrosikää ei erikseen Vidiksessä mainita, mutta on tärkeää ottaa se huomioon, sillä murrosikä puhkeaa monilla juuri yläasteella. Murrosikä tuo mukanaan omat haasteensa ja muutoksensa, joita nuori joutuu käsittelemään tullakseen sinuiksi oman kehonsa ja itsensä kanssa. Vidiksessä murrosikä tuodaan esille lähinnä voimakkaiden tunteiden ilmaisuina ja vaihtelevuutena. Sarjan hahmot kokevat murrosikään kuuluvia monenlaisia tunteita, ja samalla he pyrkivät käsittelemään niitä yhdessä muiden haasteidensa kanssa. Murrosikä ilmenee eri ihmisillä eri aikaan ja samalla se myös näkyy heillä eri tavoin.

4.2 Itsetunto ja hyväksyntä

Yläkouluiässä nuoren itsetunto ja hyväksyntä ovat koetuksella. On tärkeää kuulua porukkaan ja hyväksyntää olisi saatava jokaiselta. Tällaisessa tilanteessa nuoren itsetunto kärsii helposti. Kaverien, opettajien ja vanhempien odotukset ja ennakkoluulot toimivat suurina vaikuttajina nuoren itsetuntoon. Muiden ihmisten mielipiteet vaikuttavat nuoren käyttäytymiseen ilman että nuori edes itse sitä aina tajuaa. Muiden ihmisten tarjoama arvostus ja hyväksyntä nostavat itsetuntoa, mutta jos muiden sanomisille antaa liikaa painoarvoa, voi se puolestaan myös laskea itsetuntoa. Itsensä hyväksyminen omana itsenään on merkki hyvästä itsetunnosta. Itsetunto on toki koetuksella koko elämän ajan, mutta erityisesti nuoruudessa sitä haastetaan monelta suunnalta.

Itsetunnolla tarkoitetaan sitä, että ihminen hyväksyy itsensä, sekä sitä, että hän luottaa myös siihen, että muut hyväksyvät hänet sellaisena kuin hän on. Ihmisellä on hyvä itsetunto, kun hän hyväksyy itsensä sellaisena kuin on kaikkine vahvuuksineen ja heikkouksineen. Itsetunnon voisi ajatella olevan jonkinlainen ihmisen henkinen selkäranka. Itsetunto tarkoittaa sitä, että kokee oman elämänsä arvokkaana, tärkeänä ja ainutlaatuisena. (Pruuki 2008, 46.) Monesti sen jälkeen, kun ihminen on hyväksynyt itsensä, on helpompi uskoa myös siihen, että myös muut hyväksyvät hänet. Jos puolestaan ihminen

ryhtyy aluksi tavoittelemaan muiden hyväksyntää, ei tämä todennäköisesti ole milloinkaan sujut itsensä kanssa, jos hän näkee itsensä muiden silmien kautta.

Nuori asettaa tavoitteita itselleen oman itsetuntonsa mukaan. Hyvä itsetunto auttaa nuorta ottamaan vastaan vaativiakin tehtäviä ja haasteita, mutta ihminen, jolla on heikko itsetunto, voi joutua suorituskierteeseen pyrkiessään kelpaamaan muille. Ihminen, jolla on huono itsetunto yrittää nostaa omanarvontuntoaan hapuilemalla aina vain parempia suorituksia. Nuori voi kokea, ettei hänen tulevaisuudellaan ole hänelle mitään annettavaa, jos hän ei pidä edes omaa elämäänsä arvokkaana. Tällöin nuori saattaa olla tapaturma-altis, impulsiivinen sekä toisten johdateltavissa. (Pruuki 2008, 48-49.)

Jumala on luonut meistä jokaisesta omanlaisena mestariteoksen, ja jokainen meistä on täydellinen juuri omana itsenään. Silti moni kokee, että tulisi näyttää yhä kauniimmalta, hoikemmalta, lihaksikkaammalta, pidemmältä ja kaiken kaikkiaan paremmalta. Ulkonäkö on asia, johon voi halutessaan vaikuttaa, mutta siitä ei pitäisi tehdä liian suurta numeroa. Omaa kuntoa voi ja saa tietenkin kohentaa, mikä onkin hyvä asia, mutta pakkomielle täydellisestä vartalosta voi vaarantaa terveyden. Syömättä jättäminen, filttareiden käyttö ja itsensä liiallinen meikkaaminen ja laittautuminen ovat usein julmaa todellisuutta esimerkiksi some-kuvien taustalla.

Ulkonäkö ja sen mukana tuomat paineet mietityttävät lähes kaikkia erityisesti nuoruusvaiheessa. Sosiaalinen media tuo mukanaan omat paineensa siitä, miltä oman kehon tulisi näyttää. Epävarmuus omasta vartalosta ja siitä, miltä se näyttää, kuuluu nuoruuteen ja lisää nuoren stressiä. Oma keho ja ulkonäkö voivat nuoresta tuntua kamalilta ja niitä muuttaakseen voi nuori tehdä mitä vain. Laihat ja lihaksikkaat julkisuuden henkilöt luovat harhakuvan siitä, miltä jokaisen tulisi näyttää. Tämä tietynlaisen ulkonäkömuodin tavoittelu ja ihailu voi saada nuoren tarkkailemaan itseään ja omaa kehoaan hillitömästi, ja samalla se syö nuoren itsetuntoa. (Nuorten netti 2020.) Laaja suomalaistutkimus on todistanut, että sosiaalinen media on lisännyt ulkonäköpaineita erityisesti nuorilla naisilla (Yle 2020).

Oman kehon tulisi olla virheetön ja muiden ihailema, vain sillä saisi muiden hyväksynnän. Tämän ajatuksen taustalle jää ahdistunut mieli ja pelko muiden mielipiteistä. Kauneudesta tehdään aivan uudenlainen käsite, jonka saavuttamiseksi tehdään radikaalejakin ratkaisuja. Ulkonäköä sekä omaa arvoa aletaan mittaamaan enää vain sosiaalisessa mediassa, tykkäämisten ja seuraajien määrällä. Hyväksyntää haetaan kuvilla ja päivityksillä sekä niiden keräämillä kommentteilla ja tykkäyksillä. (Yle, 2020.) Sosiaalinen media voi toki nostaa itsetuntoa, ja on mukavaa olla pidetty, mutta sosiaalisen median kautta saadulle palautteelle ei saisi antaa liikaa painoarvoa.

4.3 Kiusaaminen

Kiusaaminen on edelleen suuri ja vakava ongelma tänä päivänä. Kiusaamista kouluissa ja työpaikoilla on pyritty ehkäisemään erilaisilla hankkeilla ja tutkimuksilla. Kuitenkaan kiusaamista ei olla vieläkään saatu kitkettyä pois kokonaan. Kiusaamista on niin henkistä kuin fyysistäkin, ja sitä esiintyy iästä riippumatta lähinnä yläkoulussa. Jo pieneenkin kiusaamiseen on syytä puuttua. Se, mikä ei muiden silmissä näytä kiusaamiselta, vaan ”läpän” heitolta, voi kuitenkin satuttaa toista ihmistä ihan valtavasti.

Dan Olweus määrittää kirjassaan ”Kiusaaminen koulussa” kiusaamisen näin:

Yksilöä kiusataan tai hän on kiusaamisen uhri, jos hän toistuvasti tai pidempään alttiina yhden tai useamman muun henkilön negatiivisille teoille (Olweus 2002, 14).

Näillä negatiivisilla teoilla tarkoitetaan verbaalista kiusaamista esimerkiksi nimittelemällä, haukkumalla, pilkkaamalla sekä uhkailemalla. Samoin negatiivisilla teoilla tarkoitetaan fyysistä kiusaamista kuten lyömistä, tönimistä, potkimista ja yleisesti fyysistä kontaktia käyttäen. Kiusaaminen voi olla myös fyysistä ja sanatonta sulkemalla uhri pois ryhmästä ilmeillä ja eleillä. Kiusaajana voi olla niin yksilö kuin joukkokin. (Olweus 2002, 14-15.)

Kun joku oppilas joutuu toistuvasti kiusaamisen kohteeksi, puhutaan koulukiusaamisesta. Kiusaajia voi olla yksi tai useampia. Kiusaaminen voi olla ilkeitä puheita, haukkumista ja pilkkaamista, ylipäättään mitä tahansa sellaista, jolla pyritään loukkaamaan ja vahingoittamaan toista ihmistä. Yleensä kiusaajalla on enemmän valtaa ja hän on samalla uhriaan fyysisesti vanhempi, isompi sekä vahvempi. Kiusaaminen voidaan määrittää myös rikolliseksi toiminnaksi, jos se määrittää lainsäädännössä annetut tunnusmerkit rikokselle, kuten lievän pahoinpitelyn ja pahoinpitelyn, kunnianloukkauksen, vapaudenriiston tai laittoman uhkauksen tunnusmerkit. Lisäksi myös kiusaajan yllyttäjänä ja avunantajana toimiminen ovat rangaistavia tekoja lainsäädännön mukaan. (MLL, 2019.)

Digimaailma on aukaissut kiusaajille aivan uuden näyttämön ja tavan harjoittaa muutenkin hankalasti torjuttavaa toimintaansa. Sosiaalisessa mediassa tapahtuva kiusaaminen on yleistynyt. Siihen sisältyy

samanlaisia piirteitä kuin kiusaamisessa ylipäättäänkin. Kiusaaminen on todettu erityisesti nuorten ongelmaksi ja haasteeksi. Virtuaalimaailma tarjoaa mahdollisuuden kuvien ja päivitysten kommentoimiseen julkisesti, ja se on monesti mahdollista myös anonyymisti. Internet tekee sivullisten osallistumisen kiusaamiseen helpommaksi ja etenkin toisten ihmisten edessä nolaaminen saavuttaa paremmin yleisön. Seuraukset verkkokiusaamisessa voivat olla hyvinkin pitkäkestoiset. Internetissä julkaistu materiaali aiheuttaa uhrille loukatuksi tulemisen sekä häpeän tunnetta pitkään juuri materiaalin julkisuuden ja pysyvän keston vuoksi. Sosiaalisessa mediassa kerran ladattuja ja julkaistuja kuvia ja videoita voi olla vaikea tai mahdotonta saada sieltä koskaan pois. (Pruuki 2008, 123-124.) Puhelimen helppokäyttöisyys ja nopea informaation siirto paikasta toiseen on mahdollistanut uudenlaisen kiusaamisen kasvun huonompaan suuntaan. Erityisesti vanhempien ja koulun olisi hyvä opettaa nuorille sosiaalisen median uhista ja vaaroista.

Sosiaalisessa mediassa kiusaamista on yleensä vaikea huomata ja seurata. Erityisesti kiusaaminen nuorilla on sosiaalisessa mediassa lisääntynyt. Sosiaalisessa mediassa esiintyy kunnianloukkauksia, laittomia uhkauksia sekä identiteettivarkauksia (Yle 2020). Aiemmin koulukiusaaminen on ollut lähinnä kiusaamista, joka on kohdistunut suoraan kiusattuun. Sosiaalinen media on tuonut mukanaan nopean pääsyn erilaisiin sovelluksiin, jotka mahdollistavat nopean yhteydenoton. Sosiaalinen media mahdollistaakin kiusaamisen paikasta riippumatta kellon ympäri. Sosiaalisessa mediassa tapahtuvassa kiusaamisessa ilmenee uhkailua, salaisuuksien levittämistä, toisen nolaamista, nimittelyä sekä sosiaalisen median tilin kopioimista. (Honkanen & Romppanen 2018, 11-12.)

Kiusaaminen nuorten keskuudessa on arka aihe, ja kiusaamiseen tulisi aina puuttua mahdollisimman nopeasti. Kiusaamisen jatkuminen ja huomiotta jättäminen voi pahimmillaan johtaa peruuttamattomiin ratkaisuihin. On todella surullista lukea uutisista tapauksia, joissa kiusaaminen on johtanut siihen tilanteeseen, ettei olla nähty muuta ulospääsyä kuin oman käden kautta lähteminen tai että kiusaajat ovat lyöneet yhden kerran liian kovaa. Näitä asioita olisi hyvä puhua ja tuoda esille, vaikkakin niistä voi olla haastavaa puhua. Jos näistä asioista ei kuitenkaan puhuta, ei myöskään saada asioille tehtyä mitään.

4.4 Ympäristön tuomat paineet

Ryhmäpaine on nuorten keskuudessa yleistä. Varsinkin yläkouluiässä on tärkeää kuulua johonkin porukkaan ja kokea olevansa hyväksytyt. Kaikkien silmissä tulisi menestyä jollain tavalla, ja muiden huomiolle annetaan erityisen suurta painoarvoa. Heti pitäisi osata kaikki ja kaikessa tulisi menestyä. Tuntuu, että nyky-yhteiskunnassa ei anneta enää mahdollisuutta epäonnistua, vaan heti tulisi suorittaa

kaikki parhaalla mahdollisella tavalla. Vasta virheiden, epäonnistumisten ja kantapään kautta oivaltamisen pohjalta aletaan menestymään.

Ryhmäpaine voi ohjata sosiaalista toimintaamme ja nuorilla on erityisen voimakas tarve kuulua johonkin porukkaan tai ryhmään. Ryhmään kuulumista voi ilmaista esimerkiksi yhteisellä pukeutumisella ja tyyllillä, mielipiteillä, musiikkimaulla tai arvoilla. Ryhmäpaine voi saada ihmisen helposti muuttamaan asenteitaan, arvojaan ja käytöstään sekä saada heidät käyttäytymään vastoin omia periaatteitaan. (Koulukino 2016.) Negatiivisesta ryhmäpaineesta puhuttaessa on kyse siitä, miten jokin joukkio saa toisen ihmisen tekemään tekoja, joita hän ei ehkä yksin tekisi tai haluaisi tehdä. Joukko negatiivisen ryhmäpaineen takana katoaa, jos tai kun teosta jää kiinni. Tämä joukko painostaa ihmistä hankaluuksiin ja väärin tekoihin, mutta ei kuitenkaan ole tukemassa tämän vierellä ongelmien ilmetessä. (Camera Obscura 2015.) Väärässä ryhmässä olemisessa voidaan jotakuta alkaa yllyttämään ja syrjimään. Olisikin hyvä osata miettiä, milloin lähteä tietystä ryhmästä, jos ei koe oloaan siellä hyväksi.

Opiskelujen mukanaan tuomat paineet sekä stressi alkavat näkyä nuorella ja yläkoulussa. Haasteita tuovat aikuisuuteen kasvaminen, murrosikä, suoriutuminen koulussa sekä kaverit. Opiskelupaikasta riippumatta ovat edessä haastavat ajat uusien taitojen sekä tietojen oppimisesta, kuten myös haasteet siirryttäessä työelämään ja itsenäiseen elämään. (Rajala 2018.) Jatkuva kilpailu yhteiskunnassa tuo omat haasteensa sekä paineensa myös nuorille. Jo yläkoulussa tulisi menestyä hyvin arvosanoin. Opettajien, vanhempien sekä kaverien odotukset tuovat oman ahdistuksensa ja helposti nuori saattaa palaa loppuun jatkuvan kilpailun alla. Jokainen yläkoulun käynyt varmasti muistaa, kuinka hyviä arvosanoja ja koulumenestystä pidettiin äärimmäisen tärkeänä tulevaisuuden kannalta ja kuinka valintojen tekeminen elämässä ratkaisisi menestymisen. Oli tärkeää olla kavereita ja harrastuksia, ja myös näissä menestymisen oli äärimmäisen tärkeää. Vanhemmilta saattoi tulla ankaraakin palautetta niin koulumaailmassa arvosanojen suhteen kuin harrastuksissa pärjäämisen suhteen.

Nuorella on hyvä olla harrastuksia, ja niiden olisi tarkoitus virkistää ja pitää ihminen hyvässä vireessä sekä tukea hyvinvointia. Harrastuksesta voi kuitenkin tulla helposti myös rasite. Etenkin joukkuelajeissa yleisin pelko on joukkueesta putoaminen. Kaikki eivät pysty treenaamaan kuutta kertaa viikossa eikä tarvitsekaan. Nuoren harjoitusmäärää olisi hyvä rajata, jos jaksaminen alkaa olla haastavaa. Nuoren kaverisuhteiden ylläpitäminen voi myös tuoda mukanaan omat haasteensa. Kavereiden läsnäolon vaatiminen sosiaalisessa mediassa voi olla todella uuvuttavaa ja stressaavaa. Huoli kaveriporukan ulkopuolelle jäämisestä tuo mukanaan myös oman ahdistuksensa. (Rajala 2018.)

Kaikkia tulisi miellyttää ja aikaa pitäisi löytää kaikille ja kaikelle. Nuori tarvitsisi aikuiselta tukea omassa ajankäytössään sekä myös muistutusta siitä, että on hyvä antaa aikaa myös itselleen. Kaikkeen ei tarvitse suostua ja voi sanoa myös ei. Omien voimavarojen huomioiminen ja omasta terveydestä huolehtiminen ovat tärkeässä asemassa läpi elämän.

4.5 Mielenterveys

Nuoruus on kehitysvaiheena keskeinen myöhempien elintapojen, terveyden sekä mielenterveyden häiriöiden näkökulmasta. Useat mielenterveyshäiriöt tulevat ensi kertaa ilmi nuoruudessa ja mielenterveyshäiriöt ovat nuorilla yleisiä. Alakouluikäisiin lapsiin nähden mielenterveyshäiriöitä on nuorilla kaksi kertaa enemmän. Eri tutkimusten mukaan jostain mielenterveyshäiriöstä kärsii noin 20-25 prosenttia nuorista. Mieliala-, ahdistuneisuus, käytös- ja päihdehäiriöt ovat yleisimpiä mielenterveyshäiriöitä nuorten keskuudessa. Samanaikaiset häiriöt ovat yleisiä nuorten mielenterveyden häiriöistä puhuttaessa. Mielenterveyshäiriöistä kärsivistä nuorista noin puolella on kaksi tai useampia häiriöitä samanaikaisesti. (Marttunen, Huurre, Strandholm & Viialainen 2013, 10-11.) Vidiksessä käymme läpi mielenterveyteen liittyvistä haasteista juuri masennusta ja ahdistuneisuutta. Nuoruudessa stressi ja jatkuvat muutokset itsessä ja ympäristössä lisäävät ahdistuneisuutta. Huoli koulussa ja harrastuksessa pärjäämisestä, perheestä, kavereista, tulevaisuudesta ja ympäristöstä saattavat nuoren helposti ahdinkoon, josta on vaikea päästä ylös. Näistä asioista on tärkeä puhua, jotta ratkaisuja nuoren tilanteeseen löydettäisiin.

Masennus on ilmiönä moniulotteinen. Arkipuheessa masennus tarkoittaa yleensä hetkellistä, ohi menevää tunnetilaa, jonka aiheuttajana voi olla esimerkiksi, menetys, ero tai pettymys. Nämä voivat aiheuttaa surua tai masennuksen tunnetta, mutta se ei kuitenkaan haittaa arkielämää ja menee yleensä nopeasti ohi. Masentuneen mielialan kestäessä viikkoja voi se johtaa masennustilaan. Oireyhtymä, johon masentuneen mielialan lisäksi liittyy muitakin oireita, kutsutaan depressioksi. Depressio voi aiheuttaa haittaavaa toimintakyvyn heikkenemistä arkielämässä. Mielenterveyden häiriöihin ja moniin ruumiillisiin sairauksiin liittyy vahvasti masennusoireita. (Marttunen, Huurre, Strandholm & Viialainen 2013, 41.)

Ahdistus on pelkoa muistuttava tunnetila, mutta jonka pelon kohdetta nuoren on usein vaikea määrittellä. Ulkoiseen uhkaan nähden pelon tunne voi olla persoonallisesti suhteeton. Normaalialue ovat ohimenevä ahdistus sekä pelko- ja jännitystilat menetyksissä, epäonnistumisissa sekä uusissa sosiaalisissa

tilanteissa. Nuorilla tavallista on ohimenevä ahdistus, mutta oireiden toistuessa puhutaan jo ahdistuneisuushäiriöstä. (Mielenterveys, 2019.)

Ahdistuksen tunteet muuttuvat häiriöksi, jos niistä on haittaa toiminnallisesti tai ne saavat aikaan huomattavaa subjektiivista kärsimystä. Ystävyys-suhteiden ylläpitäminen, koulunkäynti sekä harrastukset voivat vaikeutua huomattavasti ahdistuneisuushäiriön vuoksi. Huonoimmassa tapauksessa ahdistuneisuushäiriöstä kärsivälle jopa kotoa poistuminen voi olla erittäin haastavaa. Ahdistuneisuushäiriössä voi olla kyse esimerkiksi julkisten paikkojen pelosta, määräkohtaisesta pelosta tai paniikkihäiriöstä. Noin 4-11 prosentilla on jokin ahdistuneisuushäiriö ja noin 30-40 -prosentilla masentuneista nuorista ahdistuneisuushäiriöt ovat yleisiä. Tytöt ovat alttiimpia ahdistuneisuushäiriölle kuin pojat. Nuoren elämälaatu ja toimintakyky voivat heikentyä huomattavasti ahdistuneisuushäiriön vuoksi. Häiriöitä voi olla erilaisia ja ne voivat kestää pitkiäkin aikoja. Ahdistuneisuus voi liittyä myös psykoosiriskin kasvuun ja siitä voi seurata myös päihteiden käyttöä. (Marttunen, Huurre, Strandholm & Viialainen 2013, 17-18.)

4.6 Perhe

Nuoren kotiolot vaikuttavat hänen hyvinvointiinsa suuresti. Kotona vallitseva ilmapiiri vaikuttaa merkittävästi nuoren jaksamiseen sekä käyttäytymiseen. Lisäksi välit nuoren ja tämän vanhempien välillä vaikuttavat olennaisesti nuoren käyttäytymiseen myös muualla kuin kotona. Erityisesti haasteita kodin ilmapiirissä nuoren ja vanhemman välille tuottavat kommunikaatiovaikeudet. Jokainen murrosiän kokenut on voinut huomata sen, miten vanhemmat eivät ymmärrä enää mistään mitään. Nuorta olisikin hyvä pyrkiä ymmärtämään, sillä nuori on nuori ensimmäistä kertaa elämässään. Nuoruuden kokeminen on uutta ja nuori joutuu käymään läpi paljon erilaisia tunteita ja muutoksia. Kaiken tämän myllerryksen keskellä nuori tarvitsee ymmärtäviä aikuisia ja aikaa.

Vanhempien tulisi huomata nuoren tilanne. Aikuisilta jää monesti huomaamatta paljon asioita, joita nuorille tapahtuu, tai sitten nuorten asioita ja ongelmia ei haluta nähdä. Monet nuoret ovat kokeneet, että aikuiset eivät huomioi heitä tai heille tärkeitä asioita. Tämä on noussut esille erityisesti kiusaamistapauksissa, mutta myös muissa tapauksissa. Haasteita nuorten ja vanhempien välisessä kommunikoinnissa tuo erityisesti nuoren kuunteleminen. Aikuisen tulisi tiedostaa ja ymmärtää juuri se maailma, jossa nuori elää. Tämän päivän nuoren maailma ei ole enää samanlainen kuin mitä se oli aikuisten nuoruudessa, ja tämän vuoksi aikuisen tulisi tiedostaa ja ymmärtää juuri se maailma, jossa nuori elää.

Huomioimalla, kuuntelemalla ja kiinnostusta osoittamalla pystytään luomaan aito välittämisen ilmapiiiri. (Kanervio & Pulkkinen 2014, 155-156.)

Yksi merkittävistä haasteista on nimenomaan aikuisen ja nuoren kommunikoinnin vaikeus. Aikuinen on tilanteessa, jossa nuoren rooli ja mielenkiinnon kohteet muuttuvat täysin. Nuorista tuntuu, ettei vanhempi tajua enää mistään mitään. Yhtäkkiä rakastavasta ja oikein tekevästä vanhemmasta muuttuukin yhtäkkiä vanhempi, joka ei ymmärräkään mistään mitään. Monilla nuorilla on ongelmia kotiin liittyvien asioiden ja oman elämänsä kanssa. Monet asiat ratkeaisivat sillä, että nuori ja aikuinen pääsisivät kahdestaan keskustelemaan asioista. Tässä tilanteessa kummankin osapuolen tulisi olla armollisia toisilleen ja keskittyä kuuntelemaan toista osapuolta. Jokainen nuori on erilainen samoin kuin jokainen tilanne on erilainen. Yhteiskunta ja sen ympärillä olevat ihmiset muuttuvat. Tilanteet ja ongelmat nuorten kanssa ovat uusia myös vanhemmalle. (Koskenkorva 2021.)

Nuoruudessa hormonit ja tunteet myllertävät, kaverien odotukset ovat tärkeässä asemassa nuoren elämässä ja vanhemman mielipiteillä ei tunnu olevan merkitystä. Mutta vaikka nuori olisi millaisessa tilanteessa tahansa, silti vanhemman merkitys ja tärkeys säilyvät. Kommunikaatiota vaikeuttaa lisäksi se, jos vanhempi peilaa nuoren ongelmia itseensä tai jos vanhempi miettii, mitä olisi voinut yrittää tehdä toisin. Nuoren paha olo vaikuttaa näin suoraan myös vanhempaan. Nuoren rytmi on lisäksi myös aivan erilainen verrattuna vanhempiin. Nuori käsittelee paljon sellaisia asioita, joita vanhemmat eivät ole kohdanneet omassa nuoruudessaan. Nuoren puhumista vanhemmalle vaikeuttaa myös vanhemman odotukset, rooli ja kuva nuoresta. (Koskenkorva 2021.)

Lisääntyvä työtahti tuo yhä enemmän kiireitä, mikä vähentää nuorten mahdollisuutta kohdata heille tärkeitä aikuisia. Töiden jälkeen vanhemmilla on kiire viedä lapsia harrastuksiin tai päästä omiin harrastuksiin, minkä vuoksi vanhempien ja lasten kohtaamiset käyvät vähäisiksi. Työn monimuotoisuus on lisääntynyt paljon 2000-luvun jälkeen, mikä puolestaan on tuonut monilla aikuisilla työt myös kotiin. (Kanervio & Pulkkinen 2014, 156.)

Vanhemmat eivät kiireisen työpäivän jälkeen välttämättä jaksa ottaa lasta tai nuorta huomioon tai eivät muuten vain jaksa kiinnostua tämän tekemisistä. Nuori tarvitsisi kuitenkin aikuisen läsnäoloa ja kuuntelemista, vaikka nuori itse ei vaikuttaisi siltä, että olisi halukas keskustelemaan mistään. Nuori tarvitsee aikuisen asettamia rajoja, vaikka ei aina siltä vaikuttaisikaan. Rajat, säännöt ja esimerkiksi kotiintuloajat viestittävät nuorelle kaiken kiukuttelun jälkeen kuitenkin vain vanhempien välittämisestä ja rakkaudesta.

5 RIPPIKOULUA JA TEOLOGIAA

Rippikoulu on nuorelle usein merkittävin tapahtuma tai rajapyykki 15 vuoteen tultaessa. Rippikoulua voidaan pitää aikuistumisleirinä, joka toimii nuorelle siirtymäriittinä kohti aikuisuutta. Nuoret muodostavat vahvasti identiteettiään ja haluavat itsenäistyä enemmän vanhemmistaan. Nuoren elämäntarpeet voi hahmottaa, laajentua tai muuttua rippikoulun aikana jo aiemmin kertyneet eväät huomioiden elämän varrelta. Elämän perusarvot, heikkoudet, vahvuudet, käsitykset arvokkaasta ja tärkeästä ja hyvän ja pahan erot tulevat nuorille ajankohtaiseksi ja tehokkaaseen käsittelyyn. (Tulusto 2016, 183-185.) Me pyrimme tekemään nuorten ajatustyöskentelystä itsensä ja arvojen suhteen mielekästä ja innostavaa. Tässä luvussa esittelemme rippikoulun idean, mikä se on ja mitä rippikoulussa tapahtuu. Suuri Ihme 2017 -rippikoulusuunnitelma toimii tänä päivänä Suomessa rippikoulujen pohjana, ja sen lähtökohtana on tukea nuorten kasvua. Vidis tukee ja edistää nuorten osallisuutta. Nuorten ääni on tärkeää ja heidän on saatava tulla kuulluksi. Turvallisessa ympäristössä nuoret saivat kokea pyhyyttä, tutustua itseensä ja omaan suhteeseen Jumalan kanssa löytäen ehkä seurakuntayhteyden. Toteutui rippikoulu sitten leirillä tai etänä, heillä on oikeus saada hyvä ja eheä rippikoulukokemus.

Kristillinen teologia on kristillisen uskon ideoiden systemaattista tutkimusta, joka huomioi ideoiden lähteet, kehityksen, suhteet ja sovellukset (McGrath 2011, 147-148). Tässä luvussa käsittelemme myös opinnäytetyössämme esiintyvää teologiaa, miten olemme huomioineet materiaalipaketissamme ja millä tavoin ilmaiseimme teologisia piirteitä. Pyrimme tuomaan osallisille selkeämpää käsitystä teologiasta ja senniistä keskusteleminen voi olla mielekästä.

5.1 Rippikoulu ja Suuri Ihme 2017 -rippikoulusuunnitelma

Kirkkohallitus kerää Suomen luterilaisilta seurakunnilta ja seurakuntayhtymiltä tilastoitavaksi rippikoulun kävijämäärän seurakuntakohtaisesti vuosittain. Vuonna 2019 kirkkoon kuuluvien, 15-vuotiaiden ikäluokasta, rippikoulun kävi 91,5 prosenttia nuorista. (Suomen nuorisotyön tilastot 2021.) Kirkkoon kuulumattomat 15-vuotiaat huomioiden rippikoulun kävi ikäluokan nuorista 77,4 prosenttia vuonna 2019 (Kirkko ja kaupunki 2020). Saavuttaessaan 15-vuotiaan rajapyykin suurin osa Suomen nuorista käy rippikoulun. Rippikoulun myötä seurakunta tavoittaa paljon nuoria ja sen suosio ja yleisyys näkyy nuorten elämässä.

Rippikoulusuunnitelman mukaan rippikoulussa tarkastellaan läheisesti Jumalan ja ihmisen välistä yhteydenpitoa. Jumala rakastaa meitä niin paljon, että oli valmis luopumaan pojastaan, Jeesuksesta Kristuksesta ihmisten syntien tähden. Ihmiset on luotu elämään ja toimimaan Jumalan silmien edessä. Olemme jatkuvasti tekemisissä Jumalan kanssa sekä tiedollisesti että tiedottomasti. Rippikoulu on myös ihmisen tutustumista itseensä, toisiin ihmisiin ja koko luomakuntaan. (Suuri Ihme 2017 -rippikoulusuunnitelma 2017, 11.) Lähestyminen hengellisiin asioihin voisi aluksi tapahtua pintapuolisesti ja rippikoulun edetessä syvennyttäisiin hengelliseen maailmaan paremmin. Tämä lähestymistapa tarjoaa mahdollisuuden kuulustella itseään ja minkälainen suhde on Jumalan kanssa.

Rippikoulu on kasteopetusta niille, jotka ovat saaneet kasteen tai valmistautuvat kasteeseen Jeesuksen kaste- ja lähetyskäskyn mukaisesti. Rippikoulu myös kasvattaa rippikoululaisia ehtoollisen viettoon oman spiritualiteetin huoltamiseksi. (Suuri Ihme 2017 rippikoulusuunnitelma 2017, 12-13.) Rippikoulun opetus ei tähtää siihen, että asioita opetellaan niin, että ne osattaisiin ulkomuistista. Sillä tähdätään siihen, että toteutat oppimiasi asioita käytännössä. Kristityn toteuttaessa esimerkiksi kaste- ja lähetyskäskyä käytännössä, hän pyrkii toimimaan niin kuin Jeesuskin toimisi muita ihmisiä kohtaan.

Rippikoulussa pyritään vahvistamaan nuoren uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan ja varustamaan heitä elämään kristittyinä. Vahvistamisella autetaan nuoria ymmärtämään uskon todellisuutta ja elämää. Varustamisella tarkoitetaan sitä, että annetaan tulevaisuutta ajatellen hyvät työkalut, joilla hoitaa omaa hengellistä elämää, ymmärtämään sakramentteja, käsitellä uskon ja tieteen välisiä tulkintoja ja oppia hyödyntämään Raamattua omiin tarpeisiin. (Suuri Ihme 2017 -rippikoulusuunnitelma 2017, 15.)

Rippikoulun päätteeksi on konfirmaatio, joka tarkoittaa vahvistamista, ja sen myötä se lähettää ja valmistaa nuoria elämään uskossa ja toteuttaen kristillisiä arjessa omassa toiminnassaan. Sen myötä he voivat toimia kummin tehtävässä, asettua ehdolle kirkollisvaaleissa ja avioitua kirkollisissa häissä. (Suuri Ihme 2017 rippikoulusuunnitelma 2017, 17.) Rippikoulun käymisen motiivina on monilla, että se tarjoaa mahdollisuuksia, kuten kummin tehtävässä toimiseen ja kirkkohäihin. Yleensä kastetilaisuus, häät tai hautajaiset ovat ainoita tilaisuuksia, jotka tuovat rippikoulun käyneitä kirkon piiriin. Viidiksi sisällöllä pyritään tekemään rippikoulukokemuksesta merkittävämpi, jotta se herättäisi mielenkiintoa seurakuntayhteyden syntymiseen ja ylläpitämiseen.

Rippikoulukokemuksista on tehty tutkimuksia ja niiden mukaan on huomattu, että kodin uskonnollisella kasvatuksella on vaikutusta monilla tavoin siihen, että miten nuori kokee rippikoulun ja suhtautuu

rippikouluun. Uskonnollista kasvatus ja kristillisten arvojen näkyminen lapsuudessa vaikuttavat myönteisesti siihen, miten nuoret ovat kokeneet rippikoulun ja millainen merkitys sillä on ollut heille. (Suonperä 2009, 240.) Olemme kuulleet kokeneemmilta nuorisotyöntekijöiltä, kuinka rippikoulukokemuksella voio olla suuri merkitys nuorten kasvussa. Rippikoulu on ainutlaatuinen ja ainutkertainen kokemus ja mahdollisuus vahvistaa nuoren identiteettiä ja kehittää heidän elämäntaitojaan. Haluamme tarjota unohtumattoman kokemuksen, joka antaa heille joitain merkittäviä elämänohjeita.

Rippikoulun asettamien tavoitteiden avulla pyritään saavuttamaan rippikoulun toiminta-ajatus, että nuoren usko kolmiyhteiseen Jumalaan vahvistuisi ja he saisivat hyvät eväät kristittynä elämiseen rippikoulun jälkeiseen elämään. (Suuri Ihme 2017 rippikoulusuunnitelma 2017, 19). Tavoitteet voivat toteutua, jos ohjaajien tavoitteet ja tavat toimia ovat myönteisessä vuorovaikutuksessa nuorten esittämien kysymysten ja elämien välillä ja kirkon uskon ja yhteisten tavoitteiden kanssa. (Suuri Ihme 2017 rippikoulusuunnitelma 2017, 21).

Rippikoulun asettamat tavoitteet ovat hyviä ja ihanteellisia. Rippikoulun sisällön kuitenkin pitää vastata rippikoululaisten odotuksia ja vaatimuksia, joita he asettaneet rippikoulun suhteen. Jokainen yksilö haluaa vastauksia erilaisiin asioihin. Se on toisilla ilmeisempää ja toisilla ei. Tavoitteiden toteutumiseksi tulee tehdä töitä, mutta väyliä on useita. Ohjaajien erityistaidot nousevat tässä kohtaa esille. Erityistaidot voivat olla verbaalisia, motorisia tai mielikuvituksellisesti idearikkaita. Elokuvat ovat olleet erityisosaamisalueitamme ja audiovisuaalinen kerronta on osoittautunut toimivaksi kanavaksi saada kerrottua asioita ja tulemaan ymmärretyksi.

Rippikoulu on tavoitteista ensimmäisenä osallisuus, eli nuoret tulevat kuulluiksi ja saavat vaikuttaa yhteisiin asioihin. Toisena on oikeus kokea yhteyttä, turvan tunnetta, pyhyttä ja iloa. Kolmantena tavoitteena on opettaa nuoria hoitamaan omaa hengellistä elämäänsä hiljentyen, toimien ja osallistuen. Neljäntenä tavoitteena on, että nuori oppii kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä ja luomakunnasta. Viides tavoite on, että nuori löytäisi kristinuskon keskeisten sisältöjen keskuudesta hyödyllisiä ajatuksia ja toimintatapoja omaan elämäänsä. Kuudentena on kasvattaa halua kuulua Kristuksen kirkkoon. (Suuri Ihme 2017 rippikoulusuunnitelma 2017, 3.)

Miten Vidis toteuttaa osallisuuden toteutumisen? Materiaalimme perustuu siihen, että kaikki kokisivat olevansa osallisia ja tulevansa kuulluiksi ja sen, että heidän toiminnallaan on vaikutusta tapahtumiin. Materiaalissa on hyödynnetty interaktiivisuutta eli vuorovaikutuksellisuutta. Sarjassa on vaihtoehtoinen loppu talven ja kesän rippikoululaisille. Jaksojen päätteeksi rippikoululaiset sanoittavat omalla

pohdinnallaan, mitä hahmoille voisi tapahtua seuraavaksi. Draamaosuus katsotaan yhdessä ja sen jälkeen pienryhmissä pohditaan asiaa yhdessä siten, että jokainen tulee huomioiduksi ja kuulluksi. Pohdinnalliset ja toiminnalliset osuudet toteutetaan ryhmälle parhaiten soveltuvalla ja tuottavimmalla tavalla. Kynnys kysymyksiin vastaamiseen on pyritty tekemään mahdollisimman matalaksi. Materiaalipaketti myös perustuu siihen, että nuoret voivat vaikuttaa sisällössä esitettävien tapahtumien kulkuun.

Nuoret todennäköisesti löytävät sarjassa esiintyvistä, yleistetyistä tapahtumista yhtäläisyyksiä omasta toiminnastaan, lähipiiristään ja ympäristöstään. Jotkin asiat saattavat herättää tunteita nuoressa tai tuntua epämukavalta ja osallistumisesta nuoret päättävät itse. Nuorille on kuitenkin tärkeää, ettei tarvitse olla yksin. Nuoret harjoittavat tiedostetusti tai tiedostomatta kristityn arvoja, kuten lähimmäisen rakkautta.

Samaistumisen tunnetta materiaalin yhteydessä pyritään nostattamaan reflektion avulla, minkä avulla pyrimme reflektiiviseen ongelmanratkaisuun. Samaistuttavilla tilanteilla pyrimme nuoria saamaan tarkastelemaan omaa toimintaansa ja omia valintojaan ihan tietoisesti. Ryhmätyöskentelyssä arvioidaan käsittelyyn otettuja ongelmia ja yhdessä pyrkivät löytämään niihin ratkaisuja. (Jyväskylän yliopisto 2021.)

Vidis luo helposti lähestyttäviä väyliä hengelliseen elämään, kun realistista sarjaa lähestytään yhdessä hengellisestä näkökulmasta. Jokaisessa jaksossa on kristinuskoon liittyvä olennainen teema ja pohdinnassa ja toiminnallisessa osuudessa tuodaan Raamattu osaksi kunkin jakson loppuratkaisua. Haluamme osoittaa, että Raamatussa on hyvin useaan arkiseen haasteeseen tai ongelmaan järkevä apu tai ratkaisu siihen, kuinka edetä eteenpäin.

Materiaali on rakennettu niin, että nuoret vertaisoppimalla voivat itse oivaltaa hiljaisella työskentelyllä tai aktiivisilla työskentelyllä, kuinka fiktiiviseen sarjaan tarjottavaa apua voi hyödyntää ja soveltaa omassa elämässään. Sosiokonstruktivismi on tässä avaintekijänä. Käytäntöön, vuorovaikutukseen ja vuoropuheluun osallistuminen yhdessä tukee oppimista. Näihin ovat kytköksissä yhteisö ja ympäröivä kulttuuri, jotka tarjoavat ajateltavaa ihmisen käyttäytymiseen. Yhdessä arvioiminen ja ongelmien ratkaiseminen kehittävät omaa oivaltamista. (Piensoho 2007, 21 [Puolimatka 2002, 93.]) Nuoret opettavat toinen toisiaan ja isonen tai rippikouluopettaja vain seuraa sivusta, kuinka aivoriihi rippikoululaisten kesken voi tuottaa tulosta tarjoten mahdollisuuden oivaltamiseen.

Samaistuminen sarjan hahmoihin, suhteisiin, tapahtumiin ja tilanteisiin avaavat nuorten sydämiin oven vähintäänkin raolleen. Kristinuskon teemojen käsittely sarjan tapahtumien kautta helpottaa asioiden omaksumista ja lisää todennäköisyyttä hyödyntää kristinuskon keskeisiä sisältöjä omassa elämässään. Sanoman sisäistämistä helpottaa meidän lähestymistapamme raamatuntulkintaan tuomalla asiat nykyhetkeen. Se toimii parhaiten audiovisuaalisessa kontekstissa.

Sarjan viimeinen jakso on rakennettu niin, että nuorten tarjoama apu päähenkilöiden kohdalla on otettu huomioon ja päähenkilöiden eleet ja olemukset vastaavat nuorten ajatuksien käyttöönottoa ja miten se on vaikuttanut heihin pidemmällä aikavälillä. Rippikoululaisille tulee olo, että nämä fiktiiviset hahmot ovat oikeasti saaneet apua ja lohtua heidän tarjoamistaan neuvoista. Vastaukset saattavat ryhmillä olla erilaisia, mutta ilmeet ja eleet ovat tulkinnanvaraisia, jotka voivat vastata eri ratkaisuihin johtanutta käyttäytymistä. Viimeinen jakso kuitenkin jättää loppuratkaisun avoimeksi. Rippileirin edetessä ja Vidiksen äärellä oltaessa nuori on voinut saada jotain konkreettista apua isoselta tai vertaistoveriltaan, millä on ollut niin suuri merkitys ja arvo, että se on herättänyt kipinän seurakuntayhteyteen. Pohdinnalliset osiot voivat kehkeytyä vakaviksi ja vaikuttavaksi mielenkiinnon herättyä. Sarja voi ihanteellisimmassa tapauksessa luoda vahvan seurakuntayhteyden nuoreen, mikä voi johtaa sen ylläpitämiseen jatkossa.

COVID-19, joka arkikielessä tunnetaan parhaiten koronaviruksena, on muuttanut käsityksen normaalia täysin. Pandemia on pakottanut muuttamaan toimintatapoja kaikissa yhteisöissä. Rippikoulukoontumisia ei ole ollut mahdollisesti pitää kasvokkain kaikkien osallistujien läsnä ollessa. Tämä on pakottanut siirtymistä etätyöskentelyyn. Etätyöskentely on uutta rippikoulussa, mutta se saattaa olla joillekin nuorille helpompi tapa kohdata heitä. (Suuri Ihme – rippikoulua etänä 2020, 1.) Pandemia pakotti nopeasti toimimaan, sillä korona oli arvaamaton liikkeissään ja tulevaa oli vaikea suunnitella eteenpäin. Kirkkohallituksen suunnitelmaan tutustuessa tuli olo, että ajateltiin pandemian olevan vain hetken ajan murhe, mutta olemme eläneet poikkeusoloissa pian vuoden ajan. Arjen normaali on muuttunut ja poikkeusolot tuntuvat jatkuvan vielä jonkin aikaan. Vidis materiaalipakettina toimii hyödyllisenä lisänä ja työkaluna etätoteutukseenkin.

Kirkkohallituksen laatima etätoteutuksen suunnitelma on sovellettu versio Suuri Ihme 2017-rippikoulusuunnitelmasta, jolla pyritään tukemaan näissä poikkeusoloissa rippikoulun kokonaisuutta. Jo voimassa oleviin rippikoulusuunnitelman tavoitteita pyritään saavuttamaan uusin ja erilaisin tukitoimin. (Suuri Ihme – rippikoulua etänä 2020, 1-2.)

Kirkkohallitus ja Diakonia-ammattikorkeakoulu (DIAK) olivat tehneet kyselyn rippikoulutyön teki-
jölle eri seurakunnista ja koonnet kyselyjen perusteella tilastoja. Suurin osa etätoteutuksen tehtävistä
toteutettiin itsenäisenä työskentelynä tai koko ryhmän kanssa samaan aikaan. Haasteiksi etätoteutuk-
sessa koettiin olevan opetuksen suunnittelu ja toteutus sekä se, että nuoria oli vaikea saada innostu-
maan etärippikouluun ja yhteyden ja osallisuuden ylläpitäminen ei toteutunut riittävästi. (Huomo, Jattu
& Ritokoski 2021.)

Etätoteutuksessa tarvitaan erilaisia alustoja, joilla toteuttaa rippikoulua. Vidis voisi hyödyntää suuressa
käytössä jo ollutta Teams-palvelua ja suositeltava palvelu olisi myös Discord-palvelu, jotka mahdollis-
tavat molemmat näytön jakamisen ja ovat käteviä asetuksiltaan. Yksilölliseen ja omatoimiseen työ-
skentelyyn Vidis löytyisi YouTubesta suljetuin linkein, joita pääsevät käyttämään vain määritellyt hen-
kilöt. Padlet-alusta tarjoaisi Vidiksessä anonyymien vastaustilustuksen kysymysten läpikäymiseen, mikä
helpottaa erilaisten yksilöiden työskentelyä ryhmässä. Vidistä pystyy soveltamaan useita eri alustoja
käyttäen.

Vidiksen kaltainen, uusi toimintapa mahdollistaa myös rippikoulun läpikäymisen sisällöllisesti etänä,
jos olosuhteet rajoittavat kokoontumista tai pahimmassa tapauksessa intensiivijakson toteutumista. Si-
sällöllisesti rippikouluopettajat voisivat käyttää Vidistä opetuksen tukena, kun rippikoulun teemoja
käydään läpi. Etätoteutuksen työkaluja on syytä kehittää ja luoda, koska on hyvin todennäköistä, että
tästä on tullut uusi normi kirkon ja niin ikään yhteiskunnan arkeen. Tekniikan kanssa on aina ongelmia
ja Vidistä varten laaditaan selkeät ohjeet, miten etätoteutuksessa materiaalia käytetään.

5.2 Teologia audiovisuaalisessa formaatissamme

Teologit tekevät työtä sen eteen, että ymmärtäisimme kirkon rikasta ja pitkää menneisyyttä historiassa.
He etsivät ja pyrkivät soveltamaan erilaisia lähestymistapoja, näkemyksiä ja käytäntöjä tämän päivän
arkisiin tilanteisiin kristillisen raamatuntutkimisen pitkästä traditiosta. (McGrath 2010, 38.) Meidän
audiovisuaalinen ja realistinen lähestymistapamme kiinnittää huomiota draaman ja elokuvamaisella
otteella. Rippikoululaiset saavat olla oman elämänsä teologeja ja pääsevät pohtimaan Raamattua ja elä-
mäkysymyksiä sarjamme jaksojen tapahtumien kautta. Jaksot päättyvät kriittiseen kohtaan ikään kuin
kesken. Fiktiivisen sarjan tapahtumat kuitenkin peilaavat hyvin todellisuutta ja sen kautta pystytään
mahdollisesti keskustelemaan elämäkysymyksistä sekä yleisellä että henkilökohtaisella tasolla.

Teologia, kun se ymmärretään oikein eri konteksteissa saadaan aikaan asioihin perehtynyttä kristillisyyttä. Sillä voi olla vaikutusta, ja se voi saada meitä tekemään asioita kristityllä tavalla. Se saa meidät arvioimaan, miten voisimme toimia parhaamme mukaan ympäristö huomioiden. (McGrath 2010, 20.) Sarjassamme tuomme todellisuuden kaunistelematta käsiteltäväksi. Nuorten arjessa ilmenee ikäviä ilmiöitä, jotka vaikuttavat nuorten hyvinvointiin. Kristinuskon sanoma ja opetukset ymmärretään paremmin, jos Raamattu ja kristinuskon opit tuodaan tähän päivään ja peilataan niitä nimenomaan nuorten arkeen. Tarkoituksena on käsitellä juuri heille ajankohtaisia ilmiöitä heidän kielellään, joihin he voivat samaistua ja löytää yhtäläisyyksiä omasta elämästään. Tällä lähestymistavalla pyritään nuoria omaksumaan ja sisäistämään kristityn päivittäinen rooli.

Teologia tulkitsee kristillistä traditiota ympärillämme. Kun kristityt kohtaavat ikäviä asioita, teologia toimii työkaluna ja auttaa ymmärtämään, kuinka tuoda pimeyteen valoa, pelastusta, muutosta ja uudistusta. Kristinuskon läsnäoloa ja ääntä tarvitaan kipeästi kulttuurissamme. (McGrath 2010, 41.) Usko on luottamista johonkin. Kristillisten arvojen soveltaminen ja näkyminen omassa arjessa on uskon elämän hoitamista. Tämä henkilö, joka toteuttaa näitä arvoja, luottaa niihin. Kristillisillä arvoilla pyritään lähimmäisen rakkauteen, jolla halutaan kaikille hyvää. Haluamme korostaa nuorille näiden asioiden tärkeyttä. Näitä arvoja toteuttamalla omassa toiminnassaan saa varmasti hyviä eväitä tulevaisuutta ajatellen.

Kontekstuaalinen teologia perustuu tilanteen, ajan ja paikan muodostamaan kokonaisuuden teologiaan, jonne jokaisella on tärkeä rooli teologisessa mielessä. Kontekstuaalisuus itsessään korostaa sosiaalisen paikan tärkeyttä ja merkitystä työskentelyssä, sisällössä ja rakenteessa, koska sosiaalinen kokemus ja todellisuus hahmottavat merkittävällä tavalla teologista prosessia. Ikään kuin kristillinen usko ja yhteiskunnan vallitseva kulttuuri kohtaavat. (Latvus 2002, 23-24.) Teologian alalajeista kontekstuaalinen teologia tukisi parhaiten meidän lähestymistapaamme Vidiksessä uskon asioihin rippikoulussa nuorten kanssa. Yhteiskunnan ja kulttuurin ilmiöt palloittelevat keskenään uskon asioiden kanssa Vidiksessä. Todellisuutta tuodaan vahvasti esille Vidiksen draamaosiossa ja siellä vallitsevia ilmiöitä keskustellaan ja pohditaan sekä uskon että järjen näkökulmista.

Kontekstuaalisella teologialla on ollut näkyvä rooli ammattikorkeakoulujen kirkollisessa koulutuksessa. Sen näkymisellä on huomattu olevan tuottavia vaikutuksia työkentällä. Monissa tutkimus- ja kehittämislähtöisissä keskusteluissa tarkastellaan erilaisten tilanteiden ja kristillisen uskon vuorovaikutusta keskenään. Kontekstuaalisen teologian lähestymistapa antaa uusia näkökulmia ja sillä voi olla

suuri vaikutus teologian harjoittamisessa ja seurakuntatyössä. (Latvus 2002, 169-170.) Opintojen aikana on painotettu, että todella nopeasti muuttuvassa, globaalissa ympäristössä ajankohtaisuus, sitä kautta “kärryillä pysyminen” on valttia. Uutisia ja trendi-ilmiöitä on syytä seurata. Nuorille suunnattu sisältö on myös heijastettu tämän päivän yhteisöistä, millaisia nuoria nuorten ikäluokassa on. Tämä tukee sitä, että rippikoulun sisältö kohdistuu enemmän heidän mielenkiintojen kohteisiin ja heille ajankohtaisiin ilmiöihin ja vaiheisiin elämässä.

Raamattu on kirjakokoelma, joka koostuu kahdesta osasta Vanhasta ja Uudesta testamentista. Teos on muotoutunut erilaisissa kulttuureissa, poliittisissa ja uskonnollisissa olosuhteissa noin yhden vuosituhannen aikana noin pari tuhatta vuotta sitten. (Kuula, Nissinen & Riekkinen 2003, 11.) Raamatun sisältöä pidetään Jumalan sanana, jossa kerrotaan ihmisen ja Jumalan välisestä suhteesta. Raamattu on ohjannut kristillistä uskoa ja elämää vuosituhansien ajan, ja siitä ihmiset ovat löytäneet yhtymäkohtia omaan elämäänsä tänäkin päivänä. (Raamattu 1992.)

Raamatulla on melkeinpä korvaamaton rooli teologisissa keskusteluissa ja henkilökohtaisessa uskonelämässä. Raamatun sisältö on äärimmäisen tärkeää kristilliselle teologialle, mikä auttaa meitä ymmärtämään Jumalan sanaa erinäisissä ajatusprosesseissa. (McGrath 2010, 25.) Vaikka Raamattu on hyvin vanha teos ja se on koottu vuosituhansien saatossa, siinä on yhtäläisyyksiä moderniin aikaamme. Raamatun kieli on osoittautunut monesti vaikeasti ymmärrettäväksi rippikoulun kohderyhmälle. Pyrimme materiaalin avulla löytämään nuorille helpomman ja mielenkiintoisemman kanavan Raamatun tulkittamiseen. Tuomme sarjamme jaksoissa Jumalan sanaa tähän päivään, ja esitämme ja kerromme sitä nuorten kielellä.

On huomattava, että Raamattu on kirja, jota on kirjoitettu eri vuosituhansilla. Raamatun kertomusten merkitykset ovat näkyneet ja vaikuttaneet eri tavoin eri aikakausien edetessä. Vapaa tutkimus, jota Raamatun tutkimiseen tehdään, auttaa meitä ymmärtämään paremmin varhaiskristillistä tradition- ja teologianhistoriaa. Raamatun tulkintaa auttaa hermeneutiikan harjoittaminen eli kyky ymmärtää ihmisten käytäntöjä ja tekojen merkityksiä Raamatun sisällöstä. Kirkko tavoittaa ihmisiä, jos se on tietoinen ajankohtaisista ilmiöistä ja elää tässä hetkessä julistaen oman aikansa ihmisten ajankohtaisia asioita. (Riekkinen 2003, 261.) Kirkko pitää juuristaan tiukasti kiinni pitkän historiansa takia, mutta globalisoitunut yhteiskuntamme on vaatinut kirkolta toimenpiteitä kehityksessä mukana pysymiseksi. Erilaisia ilmiöitä ja trendejä on täytynyt ottaa huomioon ja soveltaa kirkon piireissä. Sanoman toteuttaminen ja jakaminen on kirkolle edelleen tärkeintä, mutta ajan muuttuessa on otettava käyttöön uusia toimintatapoja, lähestymistapoja ja työkaluja. Näin kirkossa riittää kävijöitä ylläpitämään myös jatkuvuutta.

Raamattua on tulkittu ja tulkitaan tänä päivänäkin eri tavoin. On henkilöitä, jotka tulkitsevat Raamattua fundamentalistisesti, vertauskuvallisesti tai pelastushistoriallisesti. Tulkintatavat tavoittelevat eri asioita. Fundamentalisti näkee, että Raamattu on suoraa puhetta Jumalalta, täysin virheetöntä ja asiat ovat tapahtuneet juuri näin ja tulee toimia juuri niin kuin Raamatussa puhutaan. Vertauskuvallisesti tulkitseva etsii Raamatun kertomuksista ja tapahtumista jotain johtolankaa, joka avaisi syvällisemmän tarkoituksen ja ymmärryksen Jumalan sanalle. Pelastushistoriallisesti tulkitseva etsii vastauksia Jumalan ja ihmisen väliselle suhteelle. Jotkut pitävät Raamattua tärkeänä siksi, että se pyrkii vastaamaan ihmisiä eniten askarruttaviin kysymyksiin. Miksi olemme täällä? Mikä on minun tarkoitukseni? Vastauksia Raamatusta on muotoiltu niin, että tämän päivän ihminen ymmärtäisi niitä ja osaisi yhdistää niitä nykyhetkeen. Jokainen yksilö kuitenkin tulkitsee Raamattua omalla tavallaan. (Ahokallio, Aspinen, Kokkonen & Peltonen 2000, 16.) Vidiksessäkin tulkitaan Raamattua ja jokainen omalla taitotasollaan kehitys huomioiden. Lähestymme materiaalilla Raamattua vertauskuvallisesti ja tuomme Jumalan sanaa tähän päivään pyrkien vastaamaan nuorta askarruttaviin kysymyksiin ympärillä tapahtuvista asioista. Erilaiset tulkintatavat ovat tervetulleita ja nuoren omia tulkintoja ei suljeta pois. Jokainen lukee, ymmärtää ja sisäistää asioita henkilökohtaisesti, ja on tärkeää, että nuori saisi kuitenkin vastauksia kysymyksiin.

Katekismus tuo esille Raamatun punaisen langan suppealla tavalla. Se kertoo pähkinänkuoressa, mitä on kristillinen usko. Katekismuksen päämääränä on ohjata meitä elämään uskossa Jumalaan ja rakkautessa toiseemme. Katekismus sisältää kymmenen käskyä, uskontunnustuksen ja Isä meidän -rukouksen, joita voidaan pitää katekismuksen ytimenä. Kaste ja ehtoollinen sakramentteina ovat myös keskeisessä asemassa katekismuksessa. Teos on puhutteleva ja tukee meitä jokapäiväisen arjen keskellä. (Katekismus 1999.) Katekismusta pitäisi enemmän nostaa esiin rippikouluissa ja pitää sitä ikään kuin yhtenä oppikirjana. Se toimii hyvin rippikoulun teemojen käsittelyn tukena ja kertoo hyvin ytimekkäästi ydinasiat merkittävimmistä uskon kohdista.

Rippikoulusuunnitelman ja katekismuksen yhteydessä puhutaan sanasta elämä. Rippikoulusuunnitelman näkökulmasta “elämällä” viitataan nuoren elämään ja hänen elämäänsä koskeviin kysymyksiin. Katekismuksen näkökulma “elämään” tulee kymmenestä käskystä ja muista kristinuskon sisällöistä. (Pruuki 2010, 48.)

Katekismuksen formaatti on nerokkaan yksinkertainen: se muodostuu kysymyksistä ja vastauksista. (Heinimäki 2011, 10).

Jaakko Heinimäki mielestäni kiteyttää tässä lauseessaan Katekismuksen rakenteen hyvin. Vidis on ikään kuin audiovisuaalinen ja käytännön läheinen versio katekismuksesta. Draama-osiossa tuomme katekismuksen painotettuja asioita arjen keskelle, kuten kymmenen käskyä sarjan tapahtumiin. Vidiksen mallilla pyrimme löytää uuden väylän, jolla tavoittaa rippikoululaiset pohtimaan katekismuksesta kumpuavaa Jumalan sanaa. Katekismuksen ydin nousee esille sarjan tapahtumista ja katekismus ohjaa pohdintaa ja toiminnallista työskentelyä sarjan tapahtuminen käsittelyssä. Pohdinnassa ja toiminnallisessa osiossa käsittelemme syvemmin katekismusta kokonaisuutena. Pyrimme herättämään vastaavanlaisia uskon kysymyksiä kuin mitä katekismuksen nostaa esille, mutta vain digitaalisella pohjalla. Digitaalinen pohja tarjoaa myös mahdollisuuden saada vastauksia.

5.3 Yksilön teologinen työskentely

Ihminen on valinnut vuosisatojen ajan jo antiikin aikaanakin itselleen mieluisia elementtejä ja teorioita eri aatteista kootakseen itselleen mieluisan maailmankuvan, elämäkatsomuksen tai uskonnon. Teologia tapahtuu ja toteutuu aina konkreettisessa tilanteessa. Tekstin syntyminen vaatii jonkun ärsykkeen. Eri aikakausilla ärsykkeet ovat johtaneet erilaisiin elämän tapoihin, ja niitä on vaikea ymmärtää tänä päivänä, ellei tunne sen aikakauden ympäristöä. (Laato 2005, 18.) Globaalissa maailmassa ja monimuotoistuneessa Suomessakin on eri kulttuurista tulleita ihmisiä ja se näkyy yhteiskunnan rakenteessa. Sosiaalinen media ja internet tarjoavat myös loputtoman tiedonlähteen ihmisille kerätä itselleen oman näköisensä elämäkatsomuksen. Rippikoulussa halutaan opettaa nuorille Suomen valtauskon arvot ja tietoperustan, jotta ymmärrettäisiin paremmin sekä Suomen historiaa että länsimaista kulttuuria. Kristinuskon ja meille suomalaisilla lähemmin luterilaisuus on muotoillut oikeusjärjestelmämme pohjan niin kuin uskonnot ovat tehneet ympäri maailmaa.

Kristillisen uskon ydin on Jeesus Nasaretilaisen aikaansaamaa. Se tuottaa mielihyvää ja innostusta. Jeesus Kristus on sekä yhteisönä että yksilötasolla älyllinen, valaiseva, hengellisesti vakuuttava ja loputtomasti tyydytystä tuottava. Kristilliset perinteet ylläpitävät rakkauttamme Jeesusta kohtaan, joka taas ravitsee teologista työskentelyämme niin rauhallisina tai epävarmoina ajanjaksoilla henkilökohtaisella tasolla. Kristuksen seuraaminen vaatii sitoutumista antamalla sydämemme Kristuksen hallintaan ja annamme hänen ohjata ajatteluamme. Tämä mahdollistaa sen, että seuraamme Kristusta ymmärryksellämme, mikä on tärkeää kasvaessamme uskossa ja siihen sitoutumisessa. (McGrath 2010, 20-

21.) Kristusta seuratesamme tavoittelemme hänen kaltaistaan vanhurskautta, mikä on ihmiselle mahdotonta syntiinlankeemuksen myötä. Kuitenkin armo, jota saamme nauttia. Sen arvoa ei voi mitata. Me teemme virheitä, mutta ne annetaan meille anteeksi. Jos Jumala pystyy armahtamaan, niin ihminenkin pystyy antamaan itselleen anteeksi. Jeesuksen tekoja ja sanoja jokainen voi parhaansa mukaan omalla tavallaan jakaa evankelioiden.

Järki on tärkeä työkalu ja huomattava apu teologiassa, mutta ymmärryksellämme on kuitenkin rajansa. Asia, jota ei ymmärrä, voi olla virheellinen tai sitten niin syvä ja monimutkainen, minkä takia emme yksinkertaisesti pysty käsittämään jotain kokonaisuutta. (McGrath 2010, 28.) Salaisuus-sanana teologiassa tulkitaan eri tavalla kuin maallisessa kontekstissa. Salaisuus asettaa ihmisjärjelle rajat, esimerkiksi mitä voimme ymmärtää järjellämme Jumalasta. (McGrath 2010, 30.) Sarjan tapahtuminen pohjalta nuoret pystyvät lähestyä paremmin rippikoulussa käsiteltäviä teemoja. Sen myötä on helpompi keskustella olennaisista aiheista ja pohtia niitä. Jumala on suuri mysteeri ja salaisuus, joten kaikkeen ei pysty löytämään varmaa vastausta. Pyrimme kuitenkin siihen, että nuoret oman ihmisjärjen rajoissa ymmärtäisivät enemmän ympäröivää maailmaamme ja kuinka Jumala haluaisi meidän toimivan.

Traditio merkitsee eteenpäin antamista, luovuttamista ja välittämistä. Sana tulee latinan kielestä. Traditio on tuonut historian saatossa meille 2000-luvulle kristillisen ajattelun mallin siitä, mitä merkitsee olla uskova, miten uskoa ymmärretään parhaiten ja miten välitämme toisille, kuinka kristittynä eletään. (McGrath 2010, 32-33.) Vidiksen pohdinnalliset ja toiminnalliset osuudet toteuttavat kristillistä traditiota. Rippikoululaisten tulee auttaa sarjassa esiintyviä hahmoja ongelmissaan ja kriiseissään kristityn silmin ja elein.

Jokaisella yksilöllä on henkilökohtainen tapansa vastaanottaa informaatiota. Asioiden tulkitseminen ja soveltaminen oman yhteisön tai yksilön tarpeisiin vaatii työtä ja oikean tavan. Kun löydetään oikea kanava, tulevat yhteisömme ajatustavat ja puheenparsi, huolenaiheet ja toiveet tutuiksi ja niitä opitaan välittämään kristillistä sanomaa käyttäen, sen kieltä ja kuvastoa ymmärtäen. (McGrath 2010, 43.) Vidis pyrkii ottamaan erilaiset yksilöt huomioon ja Vidistä toteutetaan erilaisin työskentelymenetelmin. Sarjassa esiintyykin erilaisia stereotyyppisiä hahmoja, jotka ovat yleistyksiä tämän päivän vahvasti näkyvistä persoonista. Draama, jota käytämme työvälineenä, luo yhteyden yksilön ajatteluun ja vetoaa heidän tunteisiinsa. Sarjassa esiintyvät ongelmat vallitsevat yhteiskunnassamme.

Kun lapsi vanhenee ja kehittyy, häntä voidaan kutsua nuoreksi. Rippikouluiän saavuttaessa usko Jumalaan on muuttunut. Nuori on entistä kriittisempi sen suhteen, mitä näkee ja lukee. Nuori kyseenalaistaa

ja alkaa epäilemään uskoon liittyviä asioita. Epäily ja usko kulkevat kuitenkin käsi kädessä. Uskova ihminen löytää usein itsensä tilanteesta, jossa hän epäilee omaa uskoaan kaivaten vastauksia, mikä on osa inhimillisyyttämme. (Aspinen, Kokkonen, Kumpukallio, Kurppa, Lund & Pruuki 2000, 51-52.) Uskon asiat ovat kokonaisuuksiltaan isoja ja niitä on välillä vaikea ymmärtää. Uskoa ei “tuputeta”, kun puhutaan Jeesus Kristuksesta. Rippikoululaisille annetaan vaihtoehto tai mahdollisuus, johon he voivat tarpeen tullen tarttua. Vidis tuo esille asioita nuorten arjesta käsiteltäväksi. Tutun tapahtuman tai samaistuttavan asian ympärillä on rakentavampaa keskustella uskoon liittyvistä kysymyksistä.

Pyhä Henki toimii luterilaisen spirituaaliteetin elävöittäjänä. Se auttaa meitä tunnistamaan Jumalan työn, vastaanottamaan sanaa sekä säilyttämään, sisäistämään, käyttämään ja edistämään sitä oman hengellisen elämänsä harjoittamisessa. Kykenemme huomaamaan, mitä Jumala on antanut meille ja luomakunnalle ylellisiin tarpeisiin maailmanlaajuisessa mittakaavassa sekä ruumiillisia että aineettomia asioita. (Raunio 2003, 21-22.) Yksilön työskennellessä ryhmissä tai itsenäisesti Vidiksen parissa halutaan herättää rippikoululaisissa kipinää oman spirituaaliteetin harjoittamiseen. Hengellinen osa-alue kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa vaatii huolehtimista ja ylläpitoa. Nuorille oman spirituaaliteetin harjoittaminen voi tuntua alkuun oudolta tai epämurkavalta, mutta heiltä ei vaadita mitään. Haluamme tarjota turvallisen ympäristön omaan spirituaaliteettiinsa tutustumiseen ja sen tutkiskeluun.

6 VIDIS – KRISTITYN POLULLA

Olemme kehitelleet uuden työskentelymuodon ja tuottaneet laadukkaan, audiovisuaalisen materiaali-paketin rippikoulutyöhön. Tämä työskentelymuoto kantaa nimeä Vidis, ja se pohjautuu draaman hyödyntämiseen sisältäen pohdintaa ja toiminnallista ryhmätyöskentelyä. Kokonaisuus sisältää hengellisen ominaisuuden, jolla pyritään herättämään ajatuksia kristinuskosta ja ohjaamaan nuoria kristilliseen elämäntapaan.

Tuotamme opinnäytetyömme seurakuntien rippikoulutyöhön nuorten kasvun ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemiseen. Vidiksen tarkoitus olla käytettävissä valtakunnallisesti eri seurakunnissa. Materiaalipakettia ryhdytään markkinoimaan maksullisena, minkä takia opinnäytetyössä on salaisia liitteitä. Liiteosiosta löytyy seitsemänosaisen lyhytelokuvasarjamme jaksojen kuvaukset, mitkä toimivat teemoina ja lähtökohtina sarjan jaksoihin.

Vidis työskentelymuotona kohtaa nuoret uudella tavalla. Audiovisuaalisessa materiaalissamme vetoamme rippikoululaisten tunteisiin ja kokemuksiin samaistuttavalla sisällöllä. Näin pystymme tavoittamaan heitä paremmin. Nuorille halutaan tuoda olo, että he eivät yksin kamppaile erilaisten haasteiden kanssa, vaan apu on ihan käden ulottuvilla. Merkityksellisen ja konkreettisen avun saaminen rippikoulun intensiivijaksolla voi olla käännteentekevä tekijä seurakuntayhteyden suhteen. Kun ovi on avattu nuoren sydämeen, sanomaa on helpompi ja mielekkäämpi vastaanottaa. Se, että nuorille jää jotain hyödyllistä ja merkittävää käteen rippikoulusta, voi synnyttää jatkuvuutta seurakuntayhteyden ylläpitämiseen.

Vidistyöskentelyssä rippikoululaisella on oppimisen tukena oma vihko, joka toimii ikään kuin henkilökohtaisena päiväkirjana. Nuori voi halutessaan jakaa kirjoittamiaan asioita tai sitten pitää kirjoittamansa asiat itsellään. Isosen saa oman henkilökohtaisen oppaan, jonka avulla hän johtaa omaa ryhmäänsä Vidiksessä. Isosen opas on monipuolisempi ja yksityiskohtaisempi kuin rippikoululaisen työvihko. Isosen opas sisältää valmiita vastauksia ja johdatteluja läpikäynnin tukena, jos isonen kokee tarvitsevansa apuja. Rippikouluopettajan opas on laajin sisällöltään. Siinä avataan jaksojen sisällöt ja taustat sille, miksi tietyt asiat tapahtuvat sarjassa, miten isosia ohjeistetaan ja opetetaan ja miten koko oppimissisältöä johdetaan.

Vidistä on ollut tuottamassa ammattitaitoisia ja itseoppineita tekijöitä, joista olemme koonneet tiimin. Tiimin jäsenet ovat vastanneet ja huolehtineet eri osa-alueiden tehtävistä tuotantovaiheessa. Tiimin motivaatio työhön kumpusi tekijöiden omista kiinnostuksen kohteista, intohimosta ja harrastuksista.

6.1 Siis mitä ihmettä?!

Vidis rakentuu käsikirjoittamamme, kuvaamamme ja tuottamamme sarjan “Siis mitä ihmettä?!” ympärille. Sarjan nimi on muotoutunut tällä hetkellä voimassa olevasta rippikoulusuunnitelmasta, Suuri Ihme 2017, minkä kautta olemme ottaneet näkökanta ja toiminut yhtenä lähtökohdistaloittaessamme materiaalin luomista. Sarjamme kertoo rippikouluikäisten yläkoululaisten arjesta. Peilaamme nuorten arkea realistisesti erilaisilla stereotyyppisillä hahmoilla, jotka toimivat yleistävinä tekijöinä sarjamme kohderyhmästä. Sarjassa käsitellään Nikon, Roopen, Miljan ja Helin elämäntilannetta kyseisessä iässä. Sarjassa tutustutaan heidän taustoihinsa, kotien ilmapiireihin ja omiin valintoihin. Sarjan tapahtumat sijoittuvat rippikouluvuoteen. Sarja alkaa siitä, kun nuoret aloittavat rippikoulun ja päättyy siihen, kun rippileiri on juuri päättynyt.

KUVA 1. Vidis – Siis mitä ihmettä?! -markkinointijuliste (Mäkinen, Isopahkala & Erkkilä 2021.)

Elämä tuntuu joskus vastoinkäymisten sarjalta. Epäonnistumisia ja haasteita ilmenee jatkuvasti identiteettiään etsiessä ja omaa paikkaa etsiessä. Maallistuneen yhteiskunnan ongelmien keskeltä voi joskus apu löytyäkin hengellisten asioiden ääreltä. Tuomme kristilliset arvot ja opetukset tähän päivään ja kaivenamme ihmisten etäännyttä suhdettaan Jeesukseen Kristukseen ja uskon asioihin. Tämän paketin avulla pyrimme viitoittamaan nuorille tietä heidän elämän polullaan, kuinka hyödyntää kristityn arvoja omassa elämässään. Kerromme heille, mitä on arjen kristillisuus. Nuorten keskuudessa kuuluisan ilmaisun ”Jeesustelun” lisäksi kristinusko on paljon muutakin. Lyhytelokuvasarjan traileri on nähtävissä YouTubessa nimellä ”Siis mitä ihmettä?! - Traileri”.

Sarjamme on huomioinut vuodenaajat ja rippikoulua käydään ympäri vuoden. Sarjamme tarjoaa interaktiivisen ominaisuuden, vaihtoehtoisen lopun. Sarjan viimeiset tapahtumat talvi- ja kesäversiossa ovat samat, mutta vain eri vuodenaikoina. Rippikoululaiset, jotka käyvät talvella rippikoulun saavat kokea yhdessä samanlaisen matkan kuin sarjan hahmotkin talvella. Rippikoululaiset, jotka taas käyvät kesällä rippikoulun, saavat vaihtoehtoisen lopun kesäversiosta. Vuodenaikojen avulla olemme myös pyrkineet yhteyden luomiseen ja tuomaan samaistumisen kokemusta rippikoululaisiin. Opinnäytetyötä arvioitaessa on ollut vain talviversio, mikä kuitenkin antaa selkeän kuvan kokonaisuudesta. Kesää ajatellen kesäversio tulee olemaan valmis siihen mennessä, mikä on meidän tavoitteenamme.

6.2 Realistinen lähestymistapa

Kristinuskon pyhä kirja on Raamattu, joka koostuu Vanhasta ja Uudesta testamentista. Raamattu koostuu Jumalan teoista ja hänen rakkaudestaan jokaista ihmistä kohtaan. Jeesus Kristus on inhimillinen ja maallinen aivan kuten Raamattu, joka on Jumalan sanaa. Raamattu paljastaa ikävän puolen meistä ihmisistä, meidän itsekkyytemme ja epätoivomme, jotka saavat aikaan ikäviä seurauksia ympärillämme. Kristuksen ja Jumalan rakkauden ansiota ymmärrämme Jumalan sanaa paremmin, mitä Raamatussa kerrotaan ihmisille. (Katekismus 1999.)

Jumalan sanan kertomista voisi pelkistää vieläkin tarkemmin aina tiettyä kohderyhmää kohtaan. Vidistä käytetään rippikoulutyössä nuorten parissa, joten kielen on oltava nuorten kieltä ja samaistuminen onnistuu nuorten osalta, kun asioita käsitellään kaunistelematta ja peittelemättä todellisuutta.

Voimasanojen käyttö näkyy eri konteksteissa usein kiroiluna. Kiro sanoilla on merkityksensä ja roolinsa erilaisissa teksteissä, elokuvissa, tv-sarjoissa, romaaneissa ja näytelmäteksteissä. Näissä konteksteissa kiro sanat toimivat tehokeinoina sisällön vastaanottaville osapuolille. Kiro sanoilla pystytään myös osoittamaan rekisteriä ja sosiaalista miljöötä. Estoitta kiro sanoja käyttävä hahmo voi osoittaa esimerkiksi sosiaalisessa kanssakäymisessä, että hänen ei tarvitse varoa sanojaan. Kiro sanoja viljelevä hahmo myös osoittaa usein, että kyseessä on ilkeä ja paha hahmo. Kiroilu myös jakaa henkilöhahmoja eri ryhmiin ryhmänkuuluvuuden osoittamisen välineenä. Se on myös vaikuttava tehokeino kliimaksissa kohtauksissa. (Nuikka 2020.)

Nuoret kohderyhmänä voi olla vaikeasti tavoitettavissa, jos heitä yritetään puhutella jollain sanomalla. Uskon asiat eivät kuulosta nuorten korviin houkuttelevilta, mutta kun materiaali puhuttelee heitä, nimenomaan heidän kielellään, voidaan luoda yhteys nuoreen ja teemoista pystytään puhumaan rakentavasti ja tulosta aikaansaaden. Nuoren karkea kielenkäyttö on arkea, joten kun halutaan puhua nuorille, heidät tavoittaa heidän kielellään.

Kristus on ottanut maailman pahat asiat kannettavakseen, mikä johti ristiinnaulitsemiseen. Täydellisenä vanhurskaana, joka on voittanut synnin, kuoleman, helvetin sekä syyllisyyden tunteet. Jeesus Kristus, inhimillisenä persoonana toteuttaa pelastustyötään juuri siellä, missä pahuus koettelee ja syntinen kärsii hätää ja kurjuutta. Hän tahtoo ohjata meitä kuolemasta takaisin elämään ja pyrkiä tavoittelemaan syntisenä olentonakin vanhurskasta elämäntapaa parhaansa mukaan. Jokainen ansaitsee olla Jumalan armon kohteena. (Peura 2001, 213-214.)

Joskus ihmisille kuten meillekin on tullut käsitys, että Jeesus olisi vain positiivisten asioiden äärellä, jolloin onni ja rakkaus ovat vain läsnä. Jeesus Kristus on kuitenkin kaikkialla. Se on lohdullista, että syntiä tehnyt voi kokea Vapahtajan armahduksen taustoistaan huolimatta. Armo on korvaamaton lahja Jumalalta, jota saamme kokea Jeesuksen Kristuksen ansiosta sovitettuumme syntimme ristillä. Sarjamme hahmojen teot johtavat ikäviin seurauksiin lähimmäisten keskellä. Haluamme tuoda esille kiipeitä ja arkojakin asioita esille, mikä tuo elämän realistisuuden esille. Kun ollaan tosiasioiden äärellä, niitä peittelemättä, pystytään paremmin keskustelemaan ja löytämään ratkaisuja, kun rippikoululaisilla on selkeä tuntuma sarjan teemoista, hahmojen asetelmista ja luonteen piirteistä.

Realistisuutta olemme halunneet myös tuoda näyttelijävalinnoilla. Näyttelijät näyttelevät ikäisiään hahmoja, jolloin luodaan todentuntoinen illuusio, että ruudulla näkyy selvästi perhe, jossa on vanhemmat ja heidän lapsensa. Materiaali ei vakuuttaisi samalla tavalla ja menettäisi uskottavuutensa, jos

nuori aikuinen näyttelisi esimerkiksi perheen isää siten että hänellä olisi tekoviikset liimattu nenän alapuolelle. Casting eli näyttelijöiden valinta tehtiin harkitusti ja huolella.

6.3 Rippikoulun teemat jaksoissa

Rippikoulussa käytäviä oppimissisältöjä kootaan oppimiskokonaisuuksia rippikouluryhmäkohtaisiksi. Oppimiskokonaisuuksia voidaan sitten käydä yhdessä läpi teemoittain. (Suuri Ihme 2017 rippikoulu-suunnitelma 2017, 45.) Sarjassamme on esillä tietyt teemat, jotka tulevat Suuri Ihme-rippikoulu-suunnitelma 2017-oppimissisällöistä. Valitsimme käsiteltäväksi olennaisimpia ja mielestämme tärkeimpiä teemoja, joita kristityn olisi hyvä ymmärtää ja olla tietoinen niiden sisällöistä. Kerromme jokaisesta jaksosta yksityiskohtaisesti, mitä teemaa käsittelemme, millaisia asetelmia hahmojen välillä on ja miten he suhtautuvat ympäristöönsä. Jokaisen jakson jälkeen keskustellaan ryhmässä jakson tapahtumista, sen kristillisestä teemasta ja niihin liittyvistä opetuksista. Vidis-kokoontumisen päätteeksi toteutuu vielä toiminnallinen osuus, jossa tehdään teemaan liittyviä aktiviteetteja ja harjoituksia.

Materiaalipakettimme koostuu suljetuista liitteistä, joita ei julkaista. Salaiset liitteet sisältävät tarkat ohjeistukset ja tiedot Vidiksestä. Liiteosiossa on liitteenä sarjan kuvaus ja jaksojen kuvaukset lyhyesti. Ne avaavat jaksojen teemat ja asetelmat, mutta eivät paljasta vielä mitään. Lukija saa paremman käsityksen, mitä asioita sarjassa käsitellään ja miten niitä lähestytään. Liite sisältää myös laulumme sanoitukset (LIITE 4).

6.4 Ryhmätyöskentely

Rippikouluohjaaja käy läpi jakson teeman, jakson tapahtumat, ja kysymykset, joita tullaan esittämään sekä jakson tapahtumista että teemasta. Tämän jälkeen valitaan sopivin vaihtoehto toiminnalliselle aktiviteetille ryhmäkohtaisesti. Isosten kanssa siis katsotaan jakso etukäteen ja käydään läpi kysymykset, jotka tultaisiin esittämään myös rippikoululaisille. Ohjaajalla on omassa oppaassaan jaksojen taustat ja asetelmat tiedossa, jotta hän pystyy tarpeen mukaan avaamaan epäkohtia isosille. Isosten on täten helppompaa käydä Vidistä läpi ja johtaa keskustelua ryhmänsä kanssa. Isonen osallistuu keskusteluun samalla tavalla kuin rippikoululainenkin johtamalla ryhmäänsä esimerkillään jakaen omia ajatuksiaan. Se voi helpottaa muidenkin mielipiteiden ja ajatusten kertomista.

Vidistyöskentely toteuttaa seuraavaa kaavaa. Ensimmäisenä katsotaan päivän jakso, jonka jälkeen asetetaan ryhmittäin keskustelemaan ryhmän omaan kokoontumispaikkaan jakson tapahtumista ja teemoista. Keskusteltaessa ja pohdittaessa jakson herättämiä tunteita ja ajatuksia tuodaan esille myös Raamattu. Jokaiseen jakson teemaan ja hahmoihin linkittyvät vahvasti tietyt Raamatun kohdat, jotka avaavat uuden näkökulman kyseiseen asetelmaan hahmojen ja ympäristön välillä. Nuoret voivat yllättyä, miten osuvia ja ajankohtaisia Raamatun kohdat voivatkaan olla. Keskusteluosion jälkeen on toiminnallisen osuuden vuoro. Toiminnallinen osuus tarjoaa vaihtoehtoja erilaisille ryhmille heidän aktiivisuutensa mukaan. Ulospäinsuuntautunut ryhmä voi osallistua innolla, mutta on myös sisäänpäin kääntyneitä ryhmiä, joiden sisällä on vaikea saada aikaan keskustelua. Ryhmissä on erilaisia oppijoita: jotkut oppivat tekemällä ja tarvitset konkretiaa. Aktiviteetit tukevat oppitunneilla käytyjä asioita ja Vi-diksessä aiemmin käsiteltyjä asioita oppimisen suhteen. Aktiviteeteista on pyritty tekemään viihdyttäviä, vaikuttavia ja elämyksellisiä.

7 KÄYTÄNNÖN VALMISTELUT JA TOIMIMINEN

Vidiksen rakennuspalikkoina toimivat elokuvateollisuus ja pedagogiikka. Elokuvateollisuuden saloja on opiskeltu itsenäisesti useamman vuoden ajan. Tähän on tarvittu tiedon janoa ja motivaatiota kyseiseen maailmaan. Tutkintopaperit eivät elokuvamaailmassa osoita vielä mitään. Visio ja intohimo vievät pitkälle. Yhteisöpedagogin ammattiin tähdittäessä tulee opiskeltua pedagogisia taitoja käytännössä harjoittelujen ja erilaisten projektien aikana. Vidiksen aikana toteutettiin elokuvatoimintaa ja kokoavaa toimintaa nuorisotyön saralla.

7.1 Ammattitaidon harjoittaminen projektissa

Elokuvatoiminta tarjoaa vapaaehtoisille mahdollisuuden kokea jotain uutta ja haastaa itsensä. Avoimella toiminnalla tarjotaan erilaisissa elämäntilanteissa oleville sekä turvallinen että yhdistävä kokemus. (Heide, Norvanto & Vehkaoja 2019, 21-23.) Projektiimme pääsyllä on ollut todella matala kynnyks ja kaikki vapaaehtoiset olivat tervetulleita mukaan projektiin. Vapaaehtoisia ei heitetä heti haastavaan tilanteeseen, vaan olemme tarkkaan kertoneet, miten kuvaukset etenevät ja mitä heidän tulee tehdä. Kaiken ei tarvitse onnistua heti, ja siksi kohtauksissa otettiin useampia ottoja.

Jokainen elokuvaprojekti ansaitsee ensi-illan. Ensi-illan avulla saimme tarvittavaa palautetta ja mahtavan vastaanoton. Ensi-ilta striimattiin kutsuvieraille, nuorisotyön ammattilaisille ja mukana olleille vapaaehtoisille suorana lähetyksenä. Suora lähetys sisälsi osallistavaa ohjelmaa kotisohville, missä hyödynnettiin Padlet-alustaa, jonka kautta katsojat pääsivät vastamaan kysymyksiin ja pystyimme keräämään palautetta. Ensi-illan aikana haastattelimme etänä ja paikan päällä kunniavieraita ja keskustelimme sarjassa käsiteltävistä teemoista. Alun perin tarkoituksena oli kokeilla tätä opinnäytetyötä rippikoulutyössä, mutta koronapandemia esti alkuperäisen suunnitelman.

Ensi-ilta oli myös yksi mahdollisuus toteuttaa digitaalista nuorisotyötä ja kokoavaa toimintaa. Yhteisöllisyys ja yhteistyön voima olivat valokeilassa, koska ilman vapaaehtoisia ei olisi koko Vidistä. Halusimme saada mukana olleet vapaaehtoiset kokemaan yhteenkuuluvuuden tunnetta, ja että he tunsivat itsensä arvokkaiksi. Jokainen pienessä roolissa joko kameran edessä tai taka-alalla teki tästä entistä ainutlaatuisemman ja rikkaamman lopputuloksen.

Vuorovaikutustaidot olivat myös suuressa roolissa. Meille oli projektin aikana tärkeää vapaaehtoisen hyvinvointi. Kuuntelimme ja pyrimme huomioimaan parhaamme mukaan heidän tuntemuksiaan ja kokemuksiaan. Ammattimaisuutta nuorisotyössä olemme halunneet myös toteuttaa, ja sitä pääsimme myös harjoittamaan kuvausten ohessa yhteisillä ohjelmanumeroilla.

7.2 Sopimus- ja muut asiakirjat

Kuvauslupa edellyttää sopimuksen tekemistä näyttelijöiden kanssa. Kirjallisella sopimuksella taataan lupa kuvatun materiaalin käyttöön. Alaikäisiltä vaaditaan huoltajan suostumus. Tällaiset valmistelut estävät taloudellisten vahinkojen ilmenemisen ja sen, ettei käytetty aika työhön mene hukkaan. (Heide, Norvanto & Vehkaoja 2019, 45.)

Tuotannossa oli mukana kaikenikäisiä aikuisista lapsiin. Teimme lomakkeen, jossa kaikilta osallisilta pyydetään suostumusta siihen, että materiaalia, jossa he esiintyvät, voidaan käyttää valtakunnallisesti eri työkentillä (LIITE 1). Lomakkeessa on lyhyt kuvaus siitä, keitä olemme, mitä olemme tekemässä, miksi me tätä teemme ja mihin käyttöön tämä tulee. Täysi-ikäisiltä vaaditaan vain oma allekirjoitus ja suostumus, mutta alaikäisiltä olemme velvollisia pyytämään heidän huoltajansa suostumus ja lupa siihen, että heidän lapsensa voi esiintyä sarjassamme.

Kuvauksia toteutettiin myöhään illasta leirikeskuksessa ja tarjosimme näyttelijöille mahdollisuuden yöpyä leirikeskuksessa, pienen leirin muodossa. Tämä velvoitti myös meitä tekijöitä tekemään turvallisuusasiakirjan ja leirikirjeen (LIITE 2). Ohjelma- ja turvallisuusvastaavana toimi Tuukka Salo ja muina täysi-ikäisinä ohjaajina toimivat Arttu Koski ja Markus Mäkinen. Turvallisuusasiakirjassa olivat määriteltynä leiriohjelmaan ja muuhun toimintaan liittyvät riskit. Asiakirjaan on kirjattu myös toimenpiteet riskien ja vaarojen ehkäisemiseksi. Koronavirus, COVID-19 aiheuttama riski on myös varta vasten otettu huomioon. Riskianalyysi tehtiin, ja se on yksilökohtainen aina leirikeskusta kohden (LIITE 3).

Leirikirjeessä ilmoitimme päivämäärät ja aikataulut, mitä milloinkin tapahtuu. Leirikirjeessä ilmeni lista, jossa ilmoitimme tarvittavat välineet, joita näyttelijät tarvitsevat kuvausviikonloppuun. Leirikirjeen palautettavassa osassa oli osallistujan ja vanhemman allekirjoitukset. Lisäksi palautettavassa

osassa olivat osiot, joissa kerrottiin osallistujan mahdolliset allergiat ja muita huomioita, joita meidän projektin vetäjien olisi hyvä tietää. Saimme nuorilta tietoa, mikä edellyttää vaitiolovelvollisuutta säännöksiä noudattaen. Toimimme niin kuin normaalissa leiritilanteessa pitää ammatillisesti ja pedagogisesti toimia. Kuvausten alussa normaalisti pidimme turvallisuusinfon, jossa käytiin läpi rajat, mahdolliset riskit ja kokoontumispaikka tulipalon sattuessa.

8 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Matka tähän pisteeseen on ollut vaiherikas, tunteikas ja ikimuistoinen. Kiitollisina ja kaikkensa antaneina haluamme jokainen osapuoli jakaa omasta vastuualueestaan ja matkastaan tässä opinnäytetyössä. Jokainen on kokenut matkan eri tavalla, kuten yleensäkin ihmiset kokevat asioita eri tavoin ja eri tunteuksin. Opinnäytetyömme on ollut poikkeava alallamme monella tapaa. Sama linja jatkuu teoriaa kirjoittaessakin. Jokainen kirjoitti oman luvun siitä, miten niputtaisi projektin yhteen ja millaisiin johtopäätöksiin olemme pohdintoineen tullut ja mitä on oppinut opinnäytetyötä tehdessä.

8.1 Tuukka: käsikirjoittaja, ohjaaja, näyttelijä ja vastaava tuottaja

Opinnäytetyön idea syntyi intohimon ja harrastuksen kautta. Elokvamaailma on kiehtonut aina ja alan vaatimia taitoja on tullut harjoitettua useamman vuoden ajan. Halusin hyödyntää omaa erityisosaaamista ja tuoda sen avulla jotain seurakunnalle. Seurakunta on ollut itselle tärkeä tukipilari kehityksen ja kasvun suhteen. Seurakunta on antanut minulle valtavan paljon, ja halusin korvata sen jotenkin. Haluan kiittää ja kumartaa, ja antaa jotain vastineeksi. Ideoiden ja lukuisten aivoriihien jälkeen muoto alkoi hahmottua: opinnäytetyö tulisi olemaan sarja, jonka tapahtuminen kulussa yleisö olisi mukana vaikuttamassa. Matka on tullut tiensä päähän ja se on opettanut minua valtavan paljon sekä audiovisuaalisen sisällön tuottajana että kasvattajan roolissa.

Tavoitteena oli luoda mielekäs ja uudenlainen tapa kertoa rippikoulun teemoista, joka on nuorten näköinen. Tavoitteena oli myös tuoda seurakuntiin digitaalisia työkaluja, joita nykyään vaaditaan ja hyödynnetään muutenkin. Miten luoda laadukas, vaikuttava, koukuttava ja mielenkiintoa ylläpitävä kokonaisuus? Sisällön suunnitteluun on vaikuttanut omat kokemukset nuorisotyön parissa ja millaisia ilmiöitä on nuorten keskuudessa. Valmisteluihin ovat kuuluneet myös ammattitaitoisen tiimin kokoaminen ja audiovisuaalisen materiaalin huolellinen rakentaminen, johon käytimme paljon aikaa.

Kaikilla projekteilla on lopulta aina yksi henkilö, joka johtaa johtoryhmääkin. Vastaavana tuottajana olin projektin johtaja, joka vastasi suunnittelusta, valmisteluista ja toteutuksesta. Minulla kirkkaimpana henkilökohtaisena motiivina oli herättää ihmisissä pohdintaa ja ajattelua, mikä voi johtaa itsensä kehittämiseen. Tarinoilla halusin koskettaa, puhutella ja antaa samaistumisen kokemuksia. Elokvatoiminnasta on tehty valmiiksi kirjallisuutta ja elokuvien tekemisestä on saatavilla kirjallisuutta, mutta hen-

gellistä, audiovisuaalista oppimateriaalia ei ole tehty. Haluamme nimenomaan tuoda esille tämän erilaisen lähestymistavan hyödyt ja mahdollisuudet. Rippikoulun ohjaamisen ja opetuksen toteutuksen rajat ovat häilyviä ja ei ole tiettyä oikeaa tapaa vetää rippileiriä.

Projektin aikana kohtasimme erilaisia ihmisiä, jotka suhtautuvat tällaisiin projekteihin eri tavoin. Kohtasimme ihmisiä, jotka suhtautuivat skeptisesti projektiin, koska olimme suhteellisen nimettömiä. Projektiin osallistui kuitenkin todella hyväsydämissiä ihmisiä, jotka halusivat tukea opiskelijoita ja yhteistyö vapaaehtoisten nuorten ja aikuisten kanssa on ollut ansiokasta. Tämän matkan kruunasi sarjamme yhteinen ensi-ilta. Sarja ansaitsi arvoisensa lopun eli speaktaakkelimaisen gaalailan. Vastasin ensi-illassa tuottajan roolista, ja hoidin yhteydenpidon haastateltavien ja paikalla olevien vieraiden kanssa. Televisiossakin puheenvuorot on valmiiksi mietitty ja vastasin siitä, että haastateltavat osasivat varautua kysymyksiin ja me juontajat tiedämme, mitä puhumme yleisölle. Projektista tekemisestä saatu palaute mukana olleilta on lämmittänyt mieltä. Palautteen voisi kiteyttää näihin sanoihin: aito, ammattimainen ja tätä luotaessa on osattu ottaa kaikki huomioon.

Korona vaikeutti opinnäytetyömme toteutumista ja kulkua, kuten se on vaikeuttanut globaalisti kaikkien toimintaa. Keväällä vuonna 2020 olimme aikeissa aloittaa valmisteluvaiheet ja harjoittelut, mutta koronapandemia alkoi ja pysäytti kaiken. Kesään mentäessä tilanne helpottui ja aloimme kokoontua pienissä ryhmissä ja valmistautua syksyllä alkaviin kuvauksiin, jotka jatkuivat neljän kuukauden ajan. Näin ison projektin tekeminen opinnäytetyönä on vaatinut valtavasti aikaa, mikä konkretisoitui varsin hyvin jälkituotannon vaiheessa, jossa alettiin leikkaamaan, editoimaan ja hienosäätämään teknisiä ominaisuuksia yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Koulun ja töiden ohella on ollut jokseenkin haasteellista löytää kunnolla aikaa tehokkaaseen työstämiseen. Korona ei ole hellittänyt-keväällä 2021, vaan rajoittaa tiukasti elämäämme yhä. Vidiksen kokeileminen rippileireillä on tämän takia ollut mahdotonta. Poikkeusolot jatkuvat yhä, joten näimme järkevänä ratkaisuna tyytyä siihen, että tätä ei testata missään opinnäytetyönä. Ammattikorkeakoulun hyväksytyä työn sitä aletaan markkinoimaan ja kokeilemaan käytännössä. Tulen kokeilemaan Vidistä rippileirillä omalla työkentälläni tulevana kesänä.

Vidiksen kehittäminen jatkuu opiskelun jälkeen. Näemme, että Vidiksessä on potentiaalia levitä maanlaajuisesti, mutta markkinointi ja valmistelut pitää hoitaa huolella. Vidistä kehitettäisiin yhdessä kirkon työntekijöiden kanssa. Vidis voi laajentaa toimintaansa työmuotona ja tuottaa uutta sisältöä tulevaisuudessa, jos nähdään, että vastaavanlaiselle materiaalille on kysyntää. Tätä materiaalia käytettäessä sen ostaja voi soveltaa sen käyttöä ja tuoda oman osaamisensa esille Vidiksen kautta.

Päällimmäisenä on jäänyt parhaiten mieleen, että tässä matkan varrella on oppinut valtavan paljon itsestään, johtamisesta ja elokuvateollisuudesta. Ongelmaratkaisukyky on kehittynyt, sillä tuotantoa tehdessä ongelmien ilmetessä piti nopeasti toimia ja löytää vaihtoehtoisia ratkaisuja. Projektin johtaminen ja vetäminen on opettanut ja kasvattanut minua paljon ihmisenä. Työnteko on ollut hyvin stressaavaa, koska olen ollut vastuussa projektin etenemisestä ja suuresta määrästä ihmisiä. Tämä on vahvistanut ja kehittänyt organisointikykyä ja tuonut rohkeutta ja varmuutta omaan tekemiseen, minkä ansiosta olen ammattimaisempi ja kokonaisvaltaisempi työntekijä. Vuorovaikutustaitoni ovat kehittyneet, ja pystyn paremmin ilmaisemaan itseäni ja ajatuksiani, mikä on tärkeää nuorisotyötä tehdessä. Puhelinoitujen tekeminen on nykyisin todella kivutonta, kun niiden kanssa on aiemmin ollut korkea kynnyks. Olen pelännyt sitä, että puhun mitä sattuu ja toinen osapuoli ei ymmärrä, mitä oikein puhun. Tämän pelon kirkistaminen on tuonut itsevarmuutta omaan tekemiseen myös. Stressi on myös opettanut itsensä huolehtimisesta. Projektin aikana täytyi huolehtia hyvinvoinnistaan. Täytyi huolehtia siitä, että söi säännöllisesti, harrasti liikkumista ja sai riittävästi unta. Elokuvaprojektia ei johdeta, jos vireystila ja keskittyminen ovat heikossa tilassa. En vaihtaisi yhtäkään kuvauspäivää tai valmistelupäivää pois, sillä jokainen päivä joko onnistumisen kokemusten tai ristiriitaisten tuntemuksien kanssa on ollut todella palkitseva. Oman oppimisen ja kehittymisen kannalta näen suurimpana syynä sitoutumisen. En ole eläessäni sitoutunut vastaavanlaisella antaumuksella mihinkään näin tiukasti ja vilpittömästi. Olen elänyt tämän opinnäytetyön kautta ja se näkyy lopputuloksessa.

Audiovisuaalisen projektin toteuttaminen on myös antanut mahdollisuuden harjoittaa yhteisöpedagogian ammattitaitoja ja nuorisotyöhön kuuluvaa kokoavaa toimintaa. Olemme kohdanneet erilaisia ihmisiä, ja meille on ollut tärkeää kuulla, miten yksilöt ovat kokeneet kuvauspäivän kuviot ja ohjaamisen. Olemme tarjonneet mukana olleille vapaaehtoisille sekä nuorille että aikuisille mahdollisuuden kokea jotain uutta ja mennä turvallisessa ilmapiirissä mukavuusalueensa ulkopuolelle.

Minun vastuualueeseeni teoriaosiossa on kuulunut Vidiksestä kertominen, sarjasta kertominen, teologinen osuus ja rippikouluun liittyvät asiat. Meidän työmme sisältää paljon teologisia asioita ja oli työllästä rajata aihetta. Moni teologinen käsite tukisi meidän sanomaamme sarjassamme ja materiaalisamme, mutta se olisi johtanut hurjaan sivumäärään. Jonkinlainen kohtuus täytyy kuitenkin olla ja lopulta olen tyytyväinen, miten olen rajannut ja osannut kiteyttää teologiset piirteet työssämme. Tätä prosessia ovat auttaneet opettajien korjauspyynnöt ja huomiot välivaiheissa. Tätä kirjottaessa eri väliajoin huomaisi, kuinka ajattelu omaan työhön on syventynyt ja löytänyt uusia näkökulmia ja saanut tajuamaan, kuinka huolellisesti jäsenneilyä sisältömme on. Olen myös yllättyneet positiivisesti siitä, miten hyvin olen osannut jälkituotannossa ja teoriaa kirjottaessa ottaa asioita huomioon.

8.2 Arttu: käsikirjoittaja, ohjaaja, näyttelijä, tuottaja

Idea Vidikseen lähti, kun Tuukka kertoi ajatuksen yhteisestä opinnäytetyöstä. Olemme molemmat tehneet videoita ja sketsejä harrastuspohjalta yläasteelta saakka, ja ajatus jonkinlaisesta audiovisuaalisesta materiaalipaketista rippikouluille tuntui hyvältä idealta päästä toteuttamaan itseään. Puhuimme Tuukan kanssa myös siitä, miten olisi mukava antaa seurakunnalle jotain vastineeksi kaikesta siitä tuesta, jota olemme nuoruusvuosien aikana seurakunnalta saaneet. Seurakunnan kautta on tullut monia hyviä ystäviä ja saanut tukea ja apua, jos on tarvinnut. Mielessä oli myös jatkuvasti ajatus mahdollisimman realistisen materiaalin luomisesta. Käsikirjoitusta tehdessä puhuimme paljon siitä, kuinka tärkeää olisi luoda draaman keinoin realistinen kuva nuorten elämästä ja arjesta.

Tiesimme Tuukan kanssa, että projektissa tulitisiin tarvitsemaan teknistä osaamista ja kamerataiteilijoita, ja joiden kanssa tehtävän yhteistyö olisi saumatonta. Opiskelijoina meillä ei tähän projektiin ollut varaa varsinaisesti palkata ketään, joten tarvitsimme paljon vapaaehtoisia tekniseen tiimiimme sekä ennen kaikkea näyttelijöitä. Pääkuvaajaksi saimmekin puoliammattilaisen kuvaajan, joka rakkaudesta lajiin ja audiovisuaaliseen luomiseen tuli innolla mukaan. Pääkuvaajamme kautta saimme tiimiimme myös kenttä-äänityksen puoliammattilaisen, jonka teknillinen osaaminen, kalusto sekä ammatillisuus jaksoivat hämmästyttää minua aina ensi-iltaan asti. Lisäksi tarvitsimme toisen kuvaajan projektiimme, johon kysyimme myös kanssaopiskelijaamme Markus Mäkistä, joka myöhemmin tulikin kolmanneksi tekijäksi opinnäytetyöhömmä tajuttuamme, kuinka suureen projektiin olimme lähteneet. Lisäksi myöhemmin itse kuvauksiin saimme myös mukaan kuvaussihteerin, jonka teräväsilmaisyydestä sekä yksityiskohtien huomioimisesta oli valtavasti hyötyä lopputuloksen kannalta. Nyt meillä oli koossa todella kova seitsemän hengen ryhmä, jolla työstäisimme tämän projektin valmiiksi.

Ongelmilta ei tämän matkan aikana kuitenkaan vältytty, sillä koronapandemia vaikeutti kokoustamista ja kuvauksia näyttelijöiden kanssa. Kuvauksissa jouduimme ottamaan huomioon rajoitukset, ja käytimme maskeja aina, kun emme olleet kameran edessä. Olimme aina varanneet myös käsidesiä ja pitäneet huolen siitä, ettei kukaan tullut kuvauksiin tai palavereihin sairaana tai flunssaisena. Toisena suurena haasteena Tuukan ja Markuksen kanssa näin sen, että meillä ei ollut muuta budjettia kuin oma lompakkomme. Kaikki näyttelijämme olivat vapaaehtoisesti mukana samoin kuin tekninen tiimimme. Tarjosimme kuitenkin heille aina ruoat ja bensat kuvauksien kestosta ja matkasta riippuen. Tämä ei

kuitenkaan tuntunut niin hankalalta kuin se, miten eri tavalla täytyi keskittyä vapaaehtoisten näyttelijöiden ohjaamiseen ja huomioimiseen. Näyttelijöiden kanssa tuli keskittyä jatkuvasti rakentavan palautteen antamiseen, ja välillä ohjaaminen tuntui “varpaillaan” olemiselta, kun ei näyttelijältä voinut yhtä lujasti vaatia juuri haluamaansa suoritusta kuin minkä olisi voinut tehdä palkatun näyttelijän kanssa. Haastavaa oli juuri näyttelijöiden sisään ajaminen rooliinsa ja jokaiseen kohtaukseen erikseen, mutta yhdessä Tuukan kanssa pystyimme mielestäni hyvin jakamaan tätä roolia ja näin saamaan parhaan mahdollisen lopputuloksen näyttelijöiden kanssa. Näin pääsimme hyödyntämään myös pedagogista osaamista, ja tarvetta tälle oli myös silloin, jos ja kun kuvauksissa joillakin nuorilla oli ahdistusta tai ahdistavia hetkiä. Lisäksi näyttelijöiden hankkiminen ja pohjustaminen projektiin kesti oman aikansa ja jokaisen näyttelijän kanssa jouduimme pitämään aina palaverin, ennen kuin pystyimme ylipäätään suunnittelemaan kuvauspäiviä. Paljon tuli myös kieltäviä vastauksia, mutta suhteilla ja soittelemalla saimme koottua kasaan loistavia nuoria ja aikuisia, jotka olivat innolla mukana.

Henkilökohtaisina haasteina itselläni näin ajanpuutteen. Projektin aikana minulla ja Markuksella oli paljon myös muita koulutehtäviä, joista monet jäivät rästiin. Samalla opiskeluiden ja opinnäytetyön ohella kävin myös töissä, ja olin myös mukana televisiojumalanpalveluksessa soittamassa, mihin kului myös paljon aikaa harjoittelun vuoksi. Töissä piti kiirettä ja jouduinkin monesti olemaan samaan aikaan töissä ja tunnilla. Tuukan, Markuksen ja teknisen tiimin kanssa pyrimme kuitenkin tsemppaamaan toisiamme ja jatkamaan eteenpäin. Koin haasteita myös kuvausten jälkeisessä editointivaiheessa. Meillä oli visio siitä, miltä tuotos tulisi näyttämään ja kuinka leikkaukset tapahtuisivat. Tuukka vastasi pääosin yksin leikkauksesta ja Markus pääosin värimäärittelystä. Itse en kuitenkaan hallinnut videonkäsittelyohjelmia, vaan korkeintaan leikkauksessa saatoin tehdä itse pieniä muutoksia. Haastavaa olikin juuri erikoistehosteiden ja oman vision saattaminen teknisen tiimin haltuun. Ensin yhteisen näkemysluomisen luominen jostain kohtauksesta, ja sen jälkeen sen saattaminen haluttuun muotoonsa toisen ihmisen käsien kautta tuotti välillä vaikeuksia. Lisäksi aikataulujen laatiminen osallistujien kesken tuotti paljon vaikeuksia, mikä myös pitkitti projektin kestoja.

Olin projektissa mukana pääosin tuottajan ja ohjaajan roolissa, käsikirjoituksessa sekä musiikillisessa puolessa kappaleiden säveltämisessä ja sovittamisessa. Kuvauksissa oli välillä vaikeuksia ja aikataulut eivät aina ihan täsmänneet, mutta pikkuhiljaa paransimme osaamistamme ja kuvaukset alkoivat sujua paremmin ja paremmin. Kuvauksissa oli otettava aina paljon asioita huomioon ja lisäksi oli osattava kohdata ihmiset vielä oikealla tavalla. Kuvakulmat, linssien käyttö, valotus, ääni, näyttelijöiden hyvinvointi, kyyditykset ja catering olivat muun muassa niitä asioita, joita oli joka kerralla mietittävä hyvissä ajoin etukäteen ennen kuvauksia.

Projektin aikana on tullut nähtyä ja koettua paljon. Kaikkien vastoinkäymisten ja uusien yritysten kautta opinnäytetyön tekeminen on vahvistanut ja kasvattanut minua. Pitkät yöt, turhautumiset ja haasteet pedagogisella puolella sekä teknisellä puolella ovat kuitenkin omalta osaltaan kasvattaneet luonnetta. Matkan aikana on saanut tutustua kuitenkin mahtaviin uusiin ihmisiin ja tuttavuuksiin. Oma osaamiseni audiovisuaalisessa tuotannossa on myös kehittynyt valtavasti, ja lisäksi oma luomien, sekä työnsä tuloksen näkeminen on kuitenkin palkitsevaa. Eniten projektissa rakastin sitä, kuinka ohjatessa ihmisiä heidät saa ylittämään itsensä ja jos saa heidät itse ajattelemaan ja pohtimaan asioita omasta näkökannastaan, ja näin tuomaan omaa itseään mukaan, sekä ymmärtämään, kuinka lahjakas jokainen on.

8.3 Markus: Käsikirjoittaja, tuottaja, näyttelijä, kuvaaja, värimäärittelijä

Vidiksestä on rakentunut vaikuttava kokonaisuus, josta voi jopa tulla uusi ilmiö rippikoulukentällä. Oma taustani nojaa vahvasti paitsi valokuvaukseen, myös kiinnostukseen videoita kohtaan sekä siihen, miten näitä työkaluja voi hyödyntää nuorisotyössä ja seurakunnassa. Olen aiemmin kyllä ollut mukana seuraamassa oman kotiseurakunnan videoprojekteja, mutta osaamista ja uskallusta ei ole ennen ollut niin paljon, että olisin ollut niitä aktiivisesti tuottamassa. Lähdin tähän projektiin alun perin kuvaajana, sillä minulla on valokuvausharrastukseni ansiosta paljon kalustoa, joka soveltuu hyvin myös videoiden tuottamiseen. Heti alussa sain huomata, kuinka laadukkaasti ja huolellisesti kuvauksia hoidettiin ja kuinka korkealla rimaa pidettiin. Työskentely kuvauksissa vaikutti heti todella ammattimaiselta, ja sitä oli myös työn jälki. Kuvauksissa käytettiin useita kameroita kerralla, äänet tallennettiin erikseen ja hyödynnettiin erilaisia optiikoita sekä vakaajia.

Toisen kuvauskerran jälkeen Tuukka ja Arttu kysyivät, tulisinko kolmanneksi tekijäksi mukaan tähän opinnäytetyöhön. Sitä ei tarvinnut miettiä kovin kauan, sillä tiesin, että toiminnallinen opinnäytetyö kolmestaan sopisi minulle niin paljon paremmin, kuin aiemmin suunnittelemani tutkimuksellinen työ, jonka tekisin yksin. Oli todella hienoa päästä mukaan vaikuttamaan ja suunnittelemaan jotain näin suurta, mitä vielä silloin en ihan täysin käsittänytkään. Lähdin tähän opinnäytetyöprojektiin mukaan tavallaan myöhässä, sillä olihan käsikirjoitus jo tehty, ja kuvausten suunnittelu aloitettu ennen kuin olin mukana. Silti koin roolini suhteellisen tärkeäksi projektin aikana, sillä olin tavallaan henkilö, joka toimi teknisen tiimin ja tuottajien välillä, sillä tein molempia asioita. Hoidin kuvausteknisiä asioita, ja

osallistuin myös sarjan käsikirjoituksen hiomiseen ja kuvauskäsikirjoituksen laatimiseen. Olin perillä siitä visiosta, miltä sarjan oli tarkoitus näyttää, ja yhtenä kuvaajista pystyin välittämään muille teknisen tiimin jäsenille, millaista materiaalia haluamme. Teoriaosuudessa vastuullani on audiovisuaalisuus, sillä sen käsitteleminen tuntui itselle luontevalta aiemman osaamiseni ja kiinnostukseni ansiosta. Audiovisuaalisuus oli olennainen osa tätä projektia ja sitä, miten tuottamamme materiaali vaikuttaa nuoriin.

Projektin aikana kohtasimme myös monenlaisia haasteita, jotka olivat myös opettavaisia. Aikataulujen laatiminen oli välillä haastavaa, tekniikka saattoi pettää ja on ollut myös väärinymmärryksiä ja erimielisyyksiä. Yksi haastavimpia kokemuksia, jonka muistan, oli viimeisen jakson kuvauksissa, kun ilta vaan venyi ja venyi, ja nuoret joutuivat olemaan pitkään paikoillaan. Pidimme kriisipalaverin, ja selvitimme keskenämme, miten jatketaan. Vaikka tilanne välillä vaikutti epätoivoiselta, oli meillä kaikilla suuri halu saada tehtyä kuvaukset loppuun kunnialla. Huomasin, kuinka epätoivoisessakin tilanteessa kannattaa jatkaa, eikä luovuttaa tai panikoida. Yksi suurimpia haasteita projektin aikana oli koronapandemia. Se vaikutti siihen, milloin kuvauksia voitiin pitää ja kuinka monta näyttelijää voitiin ottaa mukaan kerralla. Korona esti Vidiksen testaamisen talven ja kevään rippileireillä. Jaksamme kuitenkin uskoa, että pääsemme vielä kunnolla testaamaan ja käyttämään Vidistä leiriolosuhteissa.

Minulle henkilökohtaisesti suurimmat haasteet olivat tekstin tuottaminen teoriaosuuteen sekä materiaalin värimääritys. Audiovisuaalisuudesta oli yllättävän hankala löytää suomenkielisiä lähteitä, eikä audiovisuaalisuudesta rippikoulutyössä löytynyt käytännössä mitään käyttökelpoista tietoa. Otin vastuulleni materiaalin värimäärityksen, koska ajattelin, että kuvankäsittelykokemukseni ansiosta myös videoiden värejä olisi helppo säätää. Se oli kuitenkin hyvin erilaista, sillä videoklippien tulee olla niin tarkasti yhtenäisen värisiä keskenään. Värimääritystä aloittaessani tein paljon virheitä ja vasta pitkän harjoittelun ja totuttelun jälkeen värimääritys alkoi sujumaan niin, että työn jälkeen saattoi olla tyytyväinen. En olisikaan onnistunut värimäärityksessä ilman Juho Erkkilää ja Roni Isopahkalaa. Heillä molemmilla oli aiempaa kokemusta liikkuvan kuvan värimäärityksestä, ja heidän vinkkien, huomioiden ja ohjauksen avulla värien käsittely meni oikeaan suuntaan. Muutenkin koko projektissa yhteistyöllä on ollut valtava merkitys, ja jos meistä olisi puuttunut edes yksi, kuka tahansa, ei Vidis olisi lähellekään sitä mitä se nyt on.

Tämän opinnäytetyöprojektin aikana olen oppinut paljon siitä, kuinka tehdä yhteistyötä ja kuinka organisoida kuvaukset. Opin erityisesti sen, kuinka ottaa paremmin huomioon muiden näkemykset, mielipiteet ja huomiot. Varsinkin värimääritystä tehdessä oli minun välillä vaikeaa ottaa kritiikkiä vastaan

koskien tekemääni työtä, johon olin saattanut käyttää paljonkin aikaa ja vaivaa. Onneksi kuitenkin kuuntelin palautetta ja myös kritiikkiä muilta, sillä muuten jaksojen värimääritys ei olisi niin laadukasta kuin mitä se on nyt. Vaikka minulla oli paljon valokuvaustausta ennen Vidistä, ei minulla ollut juurikaan taitoa eikä rohkeutta tehdä videoita. Sain Vidiksestä todella paljon uutta osaamista ja taitoa, varsinkin videoiden tekemiseen liittyen. Odotan innolla, että pääsen hyödyntämään näitä taitoja nuorisotyössä, sillä videot voivat hyvinkin olla opetuksen tulevaisuutta. Vidiksen tulevaisuus näyttää lupaavalta, sillä tätä kirjoittaessa (29.4) on kiinnostusta osoitettu jo useasta eri seurakunnasta. Tavoitteena on, että jokaisella suomalaisella seurakunnalla tulisi olemaan mahdollisuus tutustua materiaalipakettimeen ja halutessaan ottaa se käyttöön. Toivon todella, että tästä projektista voisi olla hyötyä monille rippikouluryhmille ja lukuisten rippikoululaisten elämään.

KUVA 2. Vidis-tiimi. Kuvassa Markus Mäkinen (vas. yläriivi), Juho Oivo, Juho Erkkilä, Roni Isopahkala, Tuukka Salo (vas. alarivi) ja Arttu Koski. (Mäkinen & Isopahkala 2020.)

8.4 Yhteinen pohdinta

Vidistä oli tekemässä ydinryhmä erilaisine lahjoineen. Ydinryhmän jäsenet vastasivat eri osa-alueista Vidiksen tuotannon eri vaiheissa. Vidistä varten kokosimme itseoppineen ja lahjakkaan ryhmän. Ryhmänä olimme samalla aaltopituudella siitä, että pyrimme ammattimaisuuteen ja ammattimaiseen otteeseen, mikä takasi mielestämme miellyttävän lopputuloksen. Avaintekijänä tässä projektissa oli myös vapaaehtoisuus, koska silloin oma intohimo ja omat mielenkiinnon kohteet nousevat toiselle tasolle. Palkalliset työt ovat joskus epämielikkäitä, eikä työn teko tule luonnostaan tai omasta halusta. Vidis on osoitus siitä, että omalla osaamisella, omistautumisella, sitoutumisella ja motivaatiolla voi saada jotain merkittävää aikaan.

Vidiksen vastaanotto on ollut mieltämme lämmittävä ja ensi-illan jälkeen on ilmennyt paljon kysyntää. Mukana olleet nuoret ovat kokeneet tärkeänä, että olemme nostaneet esille näitä ilmiöitä ja kipukohtia nuorten arjesta. Vastaanotto tukee meidän lähtökohtamme, että totuutta ei voi sivuuttaa. Nuoria koskevista asioista pitää puhua vakavasti. Tämä tukee enemmän ajatusta, että asettamamme tavoitteet voivat toteutua ja parantaa rippikoulukokemusta.

Näemme Vidiksen tulevaisuuden valoisana ja uskomme, että Vidis voi levitä ympäri Suomea eri seurakuntien käyttöön. Yhteiskunta muuttuu jatkuvasti nopealla tahdilla ja sen myötä nuorten keskuudessa ilmenee uusia ilmiöitä ja kulttuuri muuttuu, samoin kuin se, mikä on trendikästä ja mikä ei. Formaatti tarjoaa mahdollisuuden uudelle tuotantokaudelle, jossa olisivat uudet nuoret keskiössä uusine haasteineen. Toisella tuotantokaudella voitaisiin käsitellä sukupuolivähemmistöjen ja etnisten vähemmistöjen arkea. Tällä tuotantokaudella olimme koonneet vasta pienen osan todellisuutta ja todellisuushan on vaikka mitä muutakin.

Kaikkiin ongelmiin ja haasteisiin voidaan löytää ratkaisu, kun niistä vain uskalletaan puhua. Vidiksen kaltainen lähestymistapa tuo mahdollisuuden meille auttaa toinen toisiamme käyttämällä lähimmäisenrakkautta elämässämme. Meidän olisi hyvä osata huomioida toisemme ja lähimmäisemme. Jo pienillä teoilla saisimme tuotua valoa tähän säröillä olevaan maailmaan.

LÄHTEET

- Aaltonen, J. 2018. Käsikirjoittajan työkalut. Neljäs painos. Tampere: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy.
- Ahokallio, T. Aspinen, M. Kokkonen, M & Peltonen, J. 2000. Vaeltaja Matkalla kristinuskon maailmaan. Toinen painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Anttila, V-J. 2021. Uusi koronavirus. Saatavissa: <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01257>. Viitattu: 4.5.2021.
- Bacon, H. 2000. Audiovisuaalisen kerronnan teoria. Tampere: Tammer-Paino.
- Bergala, A. 2013. Kokemuksia elokuvakasvatuksesta. Helsinki: Unigrafia.
- Camera Obscura. 2015. Saatavissa: <http://www.cameraobscura.fi/180-ryhmapaine-15-min>. Viitattu: 1.2.2021.
- Ebrand Group Oy & Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut. 2019. Oulu: Oulun kaupunki. Saatavissa: <https://www.ebrand.fi/some-ja-nuoret/>. Viitattu 5.5.2021.
- Elokuvantaju. Kuvaaja. Saatavissa: <http://elokuvantaju.aalto.fi/oppimateriaali/tuotanto/kuvaaja.jsp>. Viitattu: 4.5.2021.
- Elokuvantaju. Äänisuunnittelija. Saatavissa: <http://elokuvantaju.aalto.fi/oppimateriaali/aani/aanisuunnittelija.jsp>. Viitattu: 4.5.2021.
- Hallamaa, T. 2020. Yle: Lasten ja nuorten kiusaaminen somessa lisääntynyt. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-8911550>. Viitattu: 17.12.2020.
- Halme, L. 2008. Uskonto ja kasvatus vuorovaikutuksena. Helsinki: LK-kirjat.
- Hamarus, P; Kanervio, P; Landen, L & Pulkkinen S. 2014. Huuto. PS-Kustannus.
- Heide, N. 2013. Elokvatoiminta seurakunnan nuorisotyön menetelmänä Sotkamossa. Pieksämäki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/66086/Heide_Nina.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page23. Viitattu 11.5.2021.
- Heide, N. Norvanto, J. & Vehkaoja, K-P. 2019. Tehtäiskö leffa? Opas elokuvan tekemiseen ryhmille. Ensimmäinen painos. Sotkamo: Versova Puu ry.
- Heikkilä, M. Luo, X. Holappa-Girginkaya, J. Kuure, M & Nummilinna, K. 2021. Video apuna oppimisessä – perehdytysvideon tuottaminen bioanalytiikan opiskelijoille. Oulu: Oulun ammattikorkeakoulu. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/493948/ePooki%2031_2021.pdf?sequence=2&isAllowed=y. Viitattu 4.5.2021.
- Herkman, J. 2001. Audiovisuaalinen mediakulttuuri. Tampere: Tammer-Paino Oy.

- Honkanen, R. Romppanen, H. 2018. Sosiaalisessa mediassa ilmenevä kiusaaminen. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/150912/Honkanen_Roosa_Romppanen_Heli.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu: 14.11.2020.
- Huomo, V. 2020. Rippikoulun itsearviointikysely 2020. Rippikoulun itsearviointi 2020 koonti. Suomen evankelis-luterilainen seurakunta.
- Hällström, G. Laato, A & Pihkala, J. 2005. Johdatus varhaisen kirkon teologiaan. Helsinki: Gummerus Kirjapaja Oy.
- Isopahkala, R. & Mäkinen, M. 2020. KUVA 2. Vidis-tiimi.
- Katekismus. 1999. Saatavissa: <http://www.katekismus.fi/>. Viitattu: 27.5.2021.
- Kirjallisuudentutkimus: interaktiivinen fiktio. Tieteen termipankki. Saatavissa: https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:interaktiivinen_fiktio. Viitattu: 4.5.2021.
- Koelewijn, T; Bronkhorst, A & Theeuwes J. 2009. Attention and the multiple stages of multisensory integration: A review of audiovisual studies. *Acta Psychologica*, 134 (2010): 372–384.
- Kokkonen, J. Porkka, J. Tervo-Niemelä, K & Valtonen, M. 2020. Kirkon kasvatusta muuttuvassa yhteiskunnassa. Teoksesta J. Porkka & M. Valtonen. (toim.) *Innostava ja kohtaava kasvatusta, kirkon kasvatuksen barometri 2020*. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 203-208.
- Koskenkorva, M. 2021. Erityisopettajan videohaastattelu. 16.4.2021. Haastattelijana Arttu Koski, Tuukka Salo, Markus Mäkinen.
- Korhonen, L. 2011. Isosen roolit Tuusulan seurakunnassa. Järvenpää: Diakonia ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Saatavilla: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/25838/Korhonen_Lasse.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page23. Viitattu 4.5.2021.
- Koulukino. 2016. Ryhmäpaine. Viitattu: 14.12.2020. Saatavissa: <https://www.koulukino.fi/nerve/ryhmapaine>.
- Kuula, K. Nissinen, M & Riekkinen, W. 2003. Johdatus Raamattuun. Helsinki: Tekijät ja Kirjapaja Oy.
- Lasten ja nuorten mediapäivä. 2019. Tutkimus 7–15-vuotiaiden mediankäytöstä. Inspirans Oy. Saatavissa: https://www.aikakausmedia.fi/media/2183/aikakausmedia_lasten_ja_nuorten_mediapaiva_tutkimus_2019.pdf. Viitattu 11.5.2021.
- Latvus, K. 2002. Arjen teologia johdatus kontekstuaaliseen teologiseen raamatuntulkintaan. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Manninen, M. 2016. Nuori ja sosiaalinen media. Oulu: Oulun ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Saatavilla: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/112459/Manninen_Miika.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 11.5.2021.

- Matkoski, M. 2020. Leirityön tulevaisuus on kirkon omissa käsissä. Teoksesta J. Porkka & M. Valtonen. (toim.) Innostava ja kohtaava kasvatus, kirkon kasvatuksen barometri 2020. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 63-85.
- McGrath, A. 2012. Kristillisen uskon perusteet. Kolmas painos. Helsinki: Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaa/Kirjapaja.
- McGrath, A. 2011. Tätä on teologia. Helsinki: Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaa/Kirjapaja.
- Merriam-Webster 2020. Dictionary. Audiovisual. Saatavissa: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/audiovisual>. Viitattu 4.12.2020.
- Minkkinen, M. 2018. Aivojen sähköinen aktiivisuus passiivisen audiovisuaalisen oppimisen aikana. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Psykologian laitos. Pro gradu -tutkielma. Saatavilla: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/59325/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201808243926.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page23>. Viitattu 4.5.2021.
- MLL. 2019. Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/tukea-perheen-huoliin-ja-kriiseihin/kiusaaminen/>. Viitattu: 3.12.2020.
- MLL. 2021. 15 – 18-vuotias ja median käyttö. Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsenkasvu-ja-kehitys/15-18-v/15-18-vuotias-ja-median-kaytto/>. Viitattu 5.5.2021.
- Mäkinen, K. 2009. Elokuvan rooli nuorten elämässä ja nuorisotilojen arjessa. Mikkeli: Mikkelin ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Saatavilla: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/5254/kirsi_makinen.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 11.5.2021.
- Mäkinen, M. Isopahkala, R. & Erkkilä, J. 2021. KUVA 1. Vidis – Siis mitä ihmettä?! -markkinointijulistte.
- Nuorten netti. 2020. Ulkonäköpaineet. Saatavissa: <https://www.nuortennetti.fi/mieli-ja-keho/mielenhyvinvointi/hyva-mina/ulkonakopaineita/>. Viitattu: 27.12.2021.
- Nuikka, T. 12.10.2020. Perkele, mikä päivä! Kiekaus. Saatavissa: <https://kieliasiantuntijat.fi/kaantajienpaiva-perkele-mika-paiva/>. Viitattu: 3.1.2021.
- Packard, N. & Race, P. 2001. The Times Educational Supplement. Käytännön vinkkejä opetustyöhön. Järvenpää: Yrityssanoma Oy.
- Peura, S. 2001. Vanhurskauttamisoppi. Teoksesta P. Kärkkäinen (toim.) Johdatus Lutherin teologiaan. Helsinki: Kirjapaja Oy, 207-226.
- Piensoho, E. 2007. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen toteutuminen partiotoiminnassa. Tampereen yliopisto. Pro gradu -tutkielma. Saatavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/77853/gradu01717.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 3.5.2021.
- Pruuki, H. Pruuki, L. & Pulkkinen, J. 2018. Ihme rippikoulun ohjaajan kirja. Tallinna Raamatutrukikoda: Lasten keskus ja Kirjapaja Oy.
- Pruuki, L. 2010. Rippikoulun pikkujättiläinen. Helsinki: LK-Kirjat/Lasten keskus Oy.

- Puolimatka, T. 2002. Opetuksen teoria, konstruktivismista realisiin. Vammala: Vammalan kirjapaino.
- Pönkä, H. 2014. Sosiaalisen median käsikirja. Jyväskylä: Docendo Oy.
- Raunio, A. 2003. Onko olemassa luterilaista spiritualiteettia?. Teoksessa O-P. Vainio (toim.) Johdatus luterilaisen spiritualiteetin teologiaan. Helsinki: Tekijät ja Kirjapaja Oy, 11-36.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos.
- Raij, T. Uutela, K. and Hari, R. 2000. Audiovisual Integration of Letters in the Human Brain. *Neuron*, 28(2): 617–625.
- Rajala, O. 2018. Kiire ja suorituspainet uuvuttavat lapsia ja nuoria. Saatavissa: <https://ilkkapohjalainen.fi/uutiset/kotimaa/kiire-ja-suorituspainet-uuvuttavat-lapsia-ja-nuoria-asiantuntijat-penaavat-lisaa-lepoa-ja-vaatimusten-vahentamista-1.2798405>. Viitattu: 10.2.2021.
- Rajala, O. 2018. Kiire ja suorituspainet uuvuttavat lapsia ja nuoria. Saatavissa: <https://www.ts.fi/uutiset/kotimaa/4160670/Kiire+ja+suorituspainet+uuvuttavat+lapsia+ja+nuoria++asiantuntijat+penaavat+lisaa+lepoa+ja+vaatimusten+vahentamista>. Viitattu: 12.2.2021.
- Riekkinen, W. 2008. Kristillisen kasvatuksen lähtökohdista. Teoksesta J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: LK-Kirjat.
- Rippikoulu jatkaa myötätulessa - kävijämäärät nousivat ja 1355 nuorta liittyi kirkkoon rippikoulun käytyään. Kirkko ja kaupunki. Julkaistu 4.2.2020. Saatavissa: <https://www.kirkkojakaupunki.fi/-/rippikoulu-jatkaa-myotatulessa-kavijamaarat-nousivat-ja-1-355-nuorta-liittyi-kirkkoon-rippikoulun-kaytyaan#43fe9baa>. Viitattu: 10.1.2021.
- Rissanen, A. 1992. Kasvatustyön suunnittelu seurakunnassa. Vammala: Kirjapaino Oy.
- Shams, L. & Seiz, A. 2008. Benefits of Multisensory Learning. *Trends in Cognitive Sciences*, 12 (11): 411-417.
- Seurakuntien nuorisotyö. Suomen nuorisotyön tilastot. Saatavissa: <https://nuorisotilastot.fi/354/visualisoinnit/seurakuntien-nuorisotyö/>. Viitattu: 10.1.2021.
- Suonperä, S. 2009. Rippikoululaisten vanhempien käsitys kotien arvo- ja uskontokasvatuksesta. Teoksesta T. Innanen & K. Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 240-253.
- Suuri Ihme – Rippikoulua etänä. Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Saatavissa: <https://evl.fi/documents/1327140/39461555/Suuri+ihme+-+rippikoulua+et%C3%A4n%C3%A4.pdf/716e6ee7-7b2a-1a28-f7cf-45c844c6b45f?t=1585983465076>. Viitattu: 10.1.2021.
- Suuri Ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017. Suomen ev.lut.kirkon julkaisuja 60. 2017. Kuopio. Kirkkohallitus.

THL. 2019. Nuorten ahdistus ja ahdistuneisuushäiriöt. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/mielenterveys/mielenterveyshairiot/nuorten-mielenterveyshairiot/nuorten-ahdistus-ja-ahdistuneisuushairiot>. Viitattu: 3.3.2021.

Tieteen termipankki. Kasvatustieteet: sosiokonstruktivismi. Saatavissa: <https://tieteentermi-pankki.fi/wiki/Kasvatustieteet:sosiokonstruktivismi>. Viitattu: 4.5.2021.

Tirri, K. 2007. Nuoren aikuisen spiritualiteetti. Teologia.fi. Saatavissa: <https://teologia.fi/2007/01/nuoren-aikuisen-spiritualiteetti/>. Viitattu 11.5.2021.

Tulusto, R. 2016. Peilistä katsoo perhe. Helsinki: Kirjapaja.

Virsi- ja katekismus. 2010. Neljäs painos. Helsinki: Kustannus Oy Arkki.

Yle. 2020. Tutkimus: Sosiaalinen media lisää paineita, mutta siitä voi olla myös apua normien purkamisessa. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11223585>. Viitattu: 7.11.2020.

Vidis – Siis mitä ihmettä!?

Vidis on opinnäytetyöprojekti, josta vastaavat Tuukka Salo, Arttu Koski ja Markus Mäkinen. Tuukka, Arttu ja Markus opiskelevat Centria-ammattikorkeakoulussa yhteisöpedagogeiksi, kirkon nuorisotyöhön. Vidis on rippikoulutyöhön suunnattu työskentelymuoto, jossa apuvälineenä käytetään audiovisuaalista materiaalia ryhmätyöskentelyn ja rippikoulun teemojen tukena. Kyseessä on sarja, jossa esiintyy nuoria ja aikuisia. Sarjaa tullaan näyttämään seurakuntien järjestämällä rippileireillä ja materiaali tulee käyttöön maanlaajuisesti.

Pyydämme lupaa alaikäisten huoltajalta ja täysi-ikäisiltä osallisilta, että he saavat näkyä videoilla mahdollisesti maanlaajuisesti.

Sarjassa esiintyjän allekirjoitus:

___/___./___/20. _____

Huoltajan allekirjoitus:

___/___./___/20. _____

Täten hyväksyn, että sarjassa esiintyvä saa näkyä materiaalia käyttävien työtehtävissä.

Jos haluat saada lisätietoja projektiin liittyen, voit olla yhteydessä projektista vastaaviin henkilöihin.

Tuukka Salo, yhteisöpedagogiopiskelija

tuukka.salo@centria.fi

Arttu Koski, yhteisöpedagogiopiskelija

arttu.koski@centria.fi

Markus Mäkinen, yhteisöpedagogiopiskelija

markus.makinen@centria.fi

Vidis – Siis mitä ihmettä!?

Opinnäytetyöprojektin kuvaukset

Vidis on opinnäytetyöprojekti, josta vastaavat Tuukka Salo, Arttu Koski ja Markus Mäkinen. Tuukka, Arttu ja Markus opiskelevat Centria-ammattikorkeakoulussa yhteisöpedagogeiksi, kirkon nuorisotyöhön. Vidis on rippikoulutyöhön suunnattu työskentelymuoto, jossa apuvälineenä käytetään audiovisuaalista materiaalia ryhmätyöskentelyn ja rippikoulun teemojen tukena. Kyseessä on sarja, jossa esiintyy nuoria ja aikuisia. Sarjaa tullaan näyttämään seurakuntien järjestämällä rippileireillä ja materiaali tulee käyttöön maanlaajuisesti.

20.11.2020- 21.11.2020. Kuvaamme Ojutjärven leirikeskuksessa sarjamme tapahtumia ja kuvaukset kestävät yön yli. Vapaaehtoiset ovat tervetulleita leirikeskukseen **klo 18:00**, jolloin voi vapaasti viettää aikaa muiden kanssa ja pidämme pienen iltaohjelman. **Klo 20:00** alkavat kuvaukset. Tarjoamme vapaaehtoisille näyttelijöillemme mahdollisuuden yöpyä leirikeskuksessa. Leirikeskuksessa tarjoillaan iltapala ja aamupala. Lähdemme seuraavana aamuna noin **klo 11:00** Kauhavan kirkkoherranvirastolle ja siitä kävelemme Kirkon edustalle. Kauhavan kirkossa kuvataan yksi kohtaus, jonka jälkeen he kävelevät kirkosta ulos, jossa kuvattaisiin ilmakuvaa nuorista, kun heidän vanhempansa ovat hakemassa heitä koteihinsa.

Mukaan tarvittavat:

- vaihtovaatteita
- lakanat
- pyyhe
- henkilökohtaiset hygieniavälineet
- isompi leirilaukku (luodaan kuvaa, että leiriläiset ovat olleet rippileirillä)
- puhelin
- laturi
- omat henkilökohtaiset lääkkeet
- omia herkkuja, voi myös ottaa

Mitä ei tarvita viikonloppuna:

- alkoholi- ja nikotiinituotteet

Jos haluat saada lisätietoja projektiin tai viikonloppuun liittyen, voit olla yhteydessä projektista vastaaviin henkilöihin.

Tuukka Salo, yhteisöpedagogiopiskelija
, tuukka.salo@centria.fi

Arttu Koski, yhteisöpedagogiopiskelija

arttu.koski@centria.fi

Markus Mäkinen, yhteisöpedagogiopiskelija

markus.makinen@centria.fi

--

Mahdolliset allergiat:

Muita huomioita, joita tapahtuman vetäjien olisi hyvä tietää:

Pyydämme lupaa alaikäisten huoltajalta ja täysi-ikäisiltä osallisilta

Osallistujan allekirjoitus:

Huoltajan allekirjoitus:

__/__/20. _____

__/__/20. _____

Täten hyväksyn, että nuori saa viettää yön leirikeskuksessa.

LEIRIN NIMI: Vidis – Siis mitä ihmettä?! Opinnäytetyöprojektin kuvaukset

Leirin ajankohta: 20.11. -21.11.2020.

Leirikeskukseen osoite: Ojutjärventie 470, 62200 Kauhava

Kuljetus: Leirille omin kyydein, leiriltä yhteiskyydityksin

Lähtöaika ja -paikka: Saapuminen, klo 18:00

Paluu-aika ja -paikka: Klo 12:00, Kirkkoherranvirasto

HENKILÖKUNTA

Ohjelma- ja turvallisuusvastaava: Tuukka Salo, puh. 044 2196744

Muut yli 18 v. täyttäneet ohjaajat ja puhelinnumerot:

Arttu Koski, puh. 045 1230579

Markus Mäkinen, puh. 040 0278081

Työntekijöitä: Roni Isopahkala, Juho Erkkilä, Juho Oivo, Anna-Maria Sironen ja Anssi Massinen

Keittiö- ja siivoushenkilökunta: Tuukka Salo, Arttu Koski, Markus Mäkinen

Osanottajamäärä yhteensä: 35

Leirin ohjelmaan ja muuhun toimintaan liittyvät riskit ja toimenpiteet riskien/vaarojen ehkäisemiseksi:

Koronavirus COVID-19 aiheuttama riski:

Koronavirus COVID-19 tilanteen vuoksi leiriolosuhteissa mahdollisten tartuntojen leviäminen on todennäköistä, mikäli leirin osallistuja tai henkilökuntaan kuuluva kantaa virusta. Koronaviruksen leviämiseen liittyvästä riskistä on tiedotettu koteihin. Vanhemmille ja huoltajille on painotettu, ettei sairaana voi osallistua leirille.

Leiriolosuhteissa turvavälien pitäminen on käytännössä hyvin vaikeaa. Tästä syystä erillisiä ohjeita mm. turvaväleihin, laulamiseen, leikkeihin, yhdessä oloon ja majoittumiseen ei ole tehty. Sen sijaan käsihygieniaan kiinnitetään tavallista enemmän huomiota. Leirin osallistujia ja henkilökuntaa ohjataan pesemään kädet saippualla yhteisiin tiloihin tullessa ja niistä lähdettäessä. Majoitusrakennuksista ja muissa yhteisistä tiloista löytyy myös käsidesiä. Koronavirus ja huoli siihen sairastumisesta herättää monenlaisia, ristiriitaisia tunteita. Erilaisista tunteista ja huolista keskustellaan tilanteen mukaan yhdessä koko leirin kanssa tai henkilökohtaisesti.

Jos leirillä osallistuja tai henkilökunta sairastuu, tulee ottaa yhteyttä kunnan terveysviranomaisiin, jotka arvioivat tilanteen ja antavat tarkempia ohjeita toimenpiteistä. Seurakunnan rippikouluvastaava, kirkkoherra tai kirkkoherran valtuuttama henkilö on ollut yhteydessä ennen leirien aloittamista leiripaikkakuntien terveysviranomaisiin. Paikallisilta terveysviranomaisilta pyydetään ohjeistusta, missä kaikissa leirillä ilmaantuissa terveydenhoitoa vaativissa tilanteissa, erityisesti COVID-19 virukseen liittyviin oireisiin, tulee olla välittömästi yhteydessä paikalliseen terveydenhuoltoon.

Paikallisten terveysviranomaisten ohjeistus:

Hyvä käsihygienia, ahkera käsien peseminen ja mahdollisuuksien mukaan turvavälien noudattaminen ovat oleelliset asiat. Ulkona kannattaa olla niin paljon kuin mahdollista, tuuli vie mahdolliset pöpöt aika tehokkaasti mukanaan verrattuna sisätiloissa oleiluun.

Leirille saa tulla tietysti vain terveenä. Leirille tulijoita kannattanee katsella vähän sillä silmällä, ettei joukossa kuitenkaan ole hengitystieoireisia (kuume, yskä, nuha, kurkkukipu). Jos on flunssaisia tai joku sairastuu leirin aikana, otetaan heti yhteyttä Kuntayhtymän keskitettyyn ajanvaraukseen:

**Puh. [06 2412 4553](tel:0624124553) (ma-pe) klo 8-15) tai
 puh. [06 2412 4555](tel:0624124555) (iltaisin klo 15-20 ja la-su klo 9-18)**

Yhteyttä otettaessa on selkeästi tuotava ilmi, että kyseessä on rippileiri. Tiedämme sitten suhtautua asiaan oikein (joukkoaltistuminen, näytteen kiireellisyysluokitus yms).

Me otamme matalalla kynnyksellä COVID-19 näytteen ja vastaus siihen on tällä hetkellä tullut useimmiten alle vuorokaudessa. Tulosta odotellessa oireisen on oltava eristettynä muista, kunnes tiedetään onko kyseessä korona vai ei. Käytännössä leiriolosuhteissa eristämisen toteuttaminen lienee mahdollista, joten joutuneeko tulosta odottelemaan kotona? Jos näyte on negatiivinen, oireisen on mahdollista jatkaa leiriä. Silloin olisi kuitenkin varmintaa käyttää suunenäsuojainta loppuajan, sillä mitkään COVID-19 testit eivät ole täysin satavarmoja.

Siivous tulee yleisesti käytetyissä tiloissa olla tehostettua. Se tarkoittaa että päivittäin tulisi puhdistaa yleisimmin kosketut pinnat, esim. ovenkahvat, pöydät, wc-tilat ja muut vastaavat, mistä taudit perinteisesti leviävät kosketuksen kautta.

Tämä tiedoksi palveluesimies Kati Hautalalle jo tässä vaiheessa.

*Heidi Ojala, johtava ylilääkäri
 kuntayhtymä kaksineuvoinen
heidi.ojala@kaksineuvoinen.fi
 p. 040 484 6177*

Koronavirustilanteesta johtuen leirillä ei järjestetä vierailupäivää eikä leirille kutsuta ulkopuolisia vierailijoita. Keittiö- ja muu henkilökunta on pääsääntöisesti sama leirin aikana.

Muita riskejä ja niiden ennakointi:

Kuvaukset ja yhteisolo tapahtuu ulko- ja sisätiloissa ja erityisen riskialttiita ohjelmanumeroita pyritään välttämään. Myös mahdollisiin tapaturmiin liittyvät riskit pyritään minimoimaan tarkasti, jotta leirillä mahdollisesti sattuvat tapaturmat eivät kuormittaisi korona-aikana kunnan terveydenhuoltoa tarpeettomasti.

Intensiivinen yhdessäolo saattaa aiheuttaa myös fyysistä ja psyykkistä väsymystä, joka voi ilmetä monin eri tavoin nuorten käytöksessä. Psykkisestä turvallisuudesta huolehditaan monin eri tavoin. Projektin vetäjät ovat läsnä ja leiriläisten saatavilla koko leirin ajan. Nuorille kerrotaan, että he voivat tulla keskustelemaan projektin vetäjien tai muiden aikuisten työntekijöiden kanssa, mistä tahansa asiasta. Leirillä työskennellään paljon yhtenä ryhmänä ja sovimme yhteisesti, että projektin vetäjille kerrotaan, mikäli herää huoli omasta tai rippikouluisten hyvinvoinnista.

Leirin alussa pidetään [turvallisuusinfo](#), jossa käydään läpi yhteisiä sääntöjä, tutustutaan leirialueeseen, osoitetaan evakuointialue tulipalon sattuessa ja kerrotaan toimenpiteet toimintaperiaatteet mahdollisten tapaturmien/onnettomuuksien sattuessa.

Muut merkittävät riskit ja toimenpiteet niiden ennakoimiseksi luetteloidaan turvallisuusasiakirjan liitteeksi tulevassa [riskianalyysi](#) lomakkeessa. Riskianalyysilomakkeeseen tulee kirjata seuraavat merkittävimmät riskitekijät seuraavien ohjeiden mukaan

1. Vaaratilanteet ja niiden mahdolliset seuraukset
2. Toimenpiteet vaaratilanteiden ennakoimiseksi ja ehkäisemiseksi
3. Ohjeita ja toimenpiteitä onnettomuus-, vaara-, ja vahinkotilanteita varten

TOIMINTA FYYSISEN VAMMAN SATTUESSA OSALLISTUJALLE TAI TYÖNTEKIJÄLLE:

1. Tutkitaan vamman laatu. Jos vamma on vähäinen, se hoidetaan tapahtumapaikalla.
2. Jos vamman laatu vaatii yhteydenottoa terveyskeskukseen tai lääkäriin, otetaan yhteyttä osallistujan huoltajaan. Jos vamma vaatii lääkärissä käyntiä, koronavirustilanteen vuoksi ensisijaisesti työntekijät tai muu täysi-ikäinen ohjaaja huolehtii osallistujan lääkäriin viemisestä.
3. Jos vamman laatu vaatii kiireellisiä toimenpiteitä, soitetaan ambulanssi. Mukaan lähtee toinen työntekijä. Toinen työntekijä ottaa yhteyttä osallistujan kotiin ja tiedottaa asiasta.
4. Jos onnettomuus koskee työntekijää ja vamma on niin vakava, että työntekijä joutuu poistumaan tapahtumapaikalta, otetaan yhteyttä kirkkoherraan.

MÄÄRITELLÄÄN TOIMINTA MUISSA ONNETTOMUUS JA VAHINKOTILANTEISSA

1. Tapahtumanvetäjät yhdessä toteavat onnettomuuden tason ja ovat tarvittaessa yhteydessä terveyskeskukseen tai hätäkeskukseen.
2. Ensiapu aloitetaan välittömästi. Rajoitetaan mahdollisia lisävaaratilanteita (esim. alkusammutus).
3. Tulipalon tai palohälytyksen sattuessa osallistujat evakuoidaan ulos. Tarkistetaan tapahtumapaikka. Suljetaan palo-ovet ja odotetaan pelastuslaitoksen saapumista.
4. Työntekijät tarkastavat tapahtumapaikan tilat. Osallistujat ohjataan ennalta sovitulle kokoontumispaikalle ja lasketaan.
5. Jos tapahtuu turvallisuuteen vaikuttava konfliktitilanne, tilanteeseen puututaan heti. Tarvittaessa otetaan yhteyttä osallistujien koteihin.

TOIMINTA TAPATURMAN TAI ONNETTOMUUDEN JÄLKEEN

- a) Raportointi - Ohjelma- ja turvallisuusvastaava
- b) Tapahtumasta tiedottaminen. Tiedotetaan asianosaisten huoltajia sekä kirkkoherraa. Kirkkoherra vastaa tapahtumasta tiedottamisesta tämän jälkeen.
- c) Mahdollisesti viranomaisille ilmoittaminen

MUUT HUOMIOITAVAT ASIAT:

Erytisruokavaliot ilmoitettu leirikeskukseen keittiöhenkilökunnalle. Leirin turvallisuusvastaava ilmoittaa viimeistään viikkoa ennen leirin alkua.

EA-tarvikkeet tarkistetaan ja tarvittaessa täydennetään leirikeskuskohtaisesti ennen leirikauden alkua.

Leirin ohjelma liitteenä (Liite 1)

Osallistujalista allergiatietoineen liitteenä (Liite 2)

Riskianalyysi liitteenä (Liite 3)

Leirikeskukseen turvallisuus- ja pelastussuunnitelmat löytyvät leirikeskukseen toimistosta turvallisuuskansiosta, ja leirin työntekijät ovat niihin tutustuneet.

TÄRKEÄT NUMEROT: Yleinen hätänumero 112 Myrkytystietokeskus 09-471977, Kuntayhtymä kaksineuvoisen keskitetyn ajanvarauksen nro [06 2412 4553](tel:0624124553) (ma-pe klo 8-15) tai [06 2412 4555](tel:0624124555) (iltaisin klo 15-20 ja la-su klo 9-18)

Turvallisuusasiakirjan hyväksyminen

OHJELMA- JA TURVALLISUUSVASTUUSSA OLEVAN ALLEKIRJOITUS

Paikka ja aika _____

Allekirjoitus ja nimenselvennys

MUUT SEURAKUNNAN TYÖNTEKIJÄT:

Paikka ja aika _____

Allekirjoitus ja nimenselvennys

Esimies on tutustunut suunnitelmaan ja katsonut, että turvallisuussuunnitelma on tehty ohjeiden mukaan. Mukana on riittävästi seurakunnan työntekijöitä osallistujien määrään nähden ja tarvittava määrä muuta henkilöstöä

Paikka ja aika

Allekirjoitus ja nimenselvennys

Riskianalyysi – Ojutjärven leirikeskus

1. Vaarojen tunnistus

Omassa leirikeskuksestämme tapahtuvan leirin riskit ovat tiedostettavissa ja hallittavissa. Mahdollisia vaaroja ovat veteen liittyvän tekemisen aiheuttamat vaaratilanteet, tulipalo majoitusrakennuksessa, hyönteisten pistojen tai jonkun muun tekijän aiheuttamat allergiset reaktiot tai muut sairaskohtaukset ja nuorten ollessa kyseessä erilaiset tapaturmat, joita yleinen koheltaminen aiheuttaa. Fyysisen vaaran lisäksi on mahdollista, että joku tuntee olonsa ahdistetuksi tai kiusatuksi tai hengellisesti painostetuksi.

2. Vaarojen todennäköisyys ja seuraus

Veteen liittyvät vaarat: Mahdollisia, seuraukset voivat olla vähäisiä, haitallisia tai vakavia.

Tulipalo: Epätodennäköinen, mutta mahdollinen. Seuraukset voivat olla haitallisia tai vakavia.

Allergiset reaktiot tai sairaskohtaukset: Mahdollisia tai todennäköisiä.

Seuraukset vähäisiä tai haitallisia.

”Kohellustapaturmat”: Mahdollisia. Seuraukset vähäisiä tai haitallisia.

Psyykkiset ”vammat”: Epätodennäköisiä, mutta mahdollisia, kun ihmisten kanssa toimitaan. Seuraukset vähäisiä, haitallisia tai vakavia.

3. Toimenpiteet vaarojen poistamiseksi ja riskien pienentämiseksi

Mahdollisten ja todennäköisten vaaratilanteiden varalle on leireillemme tehty toimintamalleja ja pyritty varautumaan erilaisiin tilanteisiin. Kaikkeen on kuitenkin mahdotonta varautua. Siksi leirien turvallisuusvastaavien tulee pysytellä koko ajan tilanteen tasalla siitä, mitä leirillä tapahtuu ja puuttua tarvittaessa tilanteen kulkuun ennen kuin vahinkoja pääsee tapahtumaan.

Veteen liittyvät vaarat:

Uiminen tapahtuu vain valvotusti, ja jonkun leirin henkilökunnasta tulee olla paikalla silloin, kun joku on uimassa. Lisäksi isosista joku on aina uimavahtina, eli paikalla on jo kaksi auttajaa, jos jotain pääsee tapahtumaan. Uimavalvojien määrää lisätään tarvittaessa. Uima-alue on määritelty riittävän lähelle rantaa ja rannassa tulee olla koko ajan käytettävissä soutuvene pelastus-tarkoitusta varten. Laiturilta hyppimistä voidaan tarvittaessa rajoittaa tai kokonaisuudessaan kieltää. Myös veneiden ja kanoottien käyttö uintiaikana voidaan tarvittaessa kieltää. Sauna-aikana rannassa tulee olla koko ajan uimavahti. Ukonilman aikana ei uida.

Soutuveneiden ja kanoottien oikea käyttötapa ja siihen varattu alue neuvotaan leirin alussa, ja niiden käyttöä valvotaan. Soutelemaan ei pääse ilman uimavalvojan lupaa, ja valvojan tehtävä on huolehtia pelastusliivien käytöstä ja siitä, että veneillä ei poistuta sovittua kauemmaksi.

Tulipaloon liittyvät vaarat:

Leirikeskuksen majoitustiloissa on verkkoon liitetyt huonekohtaiset palovaroittimet, hätäuloskäynnit on merkitty ja leirikeskus on varustettu riittävällä määrällä ensisammuttimia. Kaikki isokset on koulutettu käyttämään ensisammutusvälineitä ja huolehtimaan leiriläisten turvallisesta poistumisesta koontumispaikalle (lipputangon ympärille). Yöaikaan isokset nukkuvat leiriläisten huoneissa ja kukin isonen huolehtii oman huoneensa asukkaista evakuointitilanteessa, ja osan yöstä paikalla valvoo yövahti.

Allergiset reaktiot ja sairaskohtaukset:

Allergisten reaktioiden varalta leirikeskuksen lääkekaapissa säilytetään kyypakkauksia, hydrokortisonia ja Zyrtec'iä. Nuorilla saattaa olla omia lääkkeitä omiin vaivoihinsa, niistä pidetään tarvittaessa huolta ja valvotaan niiden käyttöä. Lisäksi lääkekaapissa on parasetamolia päänsärkyyn ja lääkehiiltä vatsavaivoihin. Lääkkeiden jakelusta pidetään valvontakirjaa, jota säilytetään lääkekaapissa.

"Kohellustapaturmat":

Näihin voi varautua vain riittävällä ohjeistuksella, sääntöjen noudattamisen valvonnalla ja erilaisten ohjelmakokonaisuuksien huolellisella ja riskit huomioonottavalla suunnittelulla. Leirin henkilökunnalla on SPR:n antama ensiapukoulutus, ja lisäksi isokset on koulutettu toimimaan hätätilanteissa rauhallisesti. Leirikeskuksen lääkekaapista löytyy sidetarpeita pienten vammojen hoitamiseen ja isojenkin verenvuotojen tilapäiseen tyrehtyttämiseen. Isoissa tapaturmissa potilas toimitetaan viipymättä hoitoon Kauhavan terveyskeskukseen joko ambulanssilla tai henkilöautolla.

Psyykkiset vammat:

Psyykkisten vammojen ehkäisy lähtee leirin ohjelman huolellisesta suunnittelusta ja jatkuvasta leirin valvonnasta. Ohjelmaan ei oteta asioita, jotka saattavat olla ahdistavia tai nolaavia. Leiriläisten mielialaa tarkkaillaan ja päivittäisissä henkilökunnan ja isosten yhteisissä palavereissa käydään läpi asioita, jotka kaipaavat huomiota. Jos leiriläisten keskuudessa havaitaan kiusaamista tai syrjintää, asiaan pyritään puuttumaan mahdollisimman pian ja mahdollisimman järkevästi tilanteen mukaan.

VIDIS

Siis mitä ihmettä?!

Tässä liitteessä on lyhytelokuvasarjan jokaisen jakson johdattelua teemaan ja sarjan tapahtumiin.

SARJAN KUVAUS

Elämä tuntuu joskus vastoinkäymisten liukuhihnalta. Epäonnistumisia ja haasteita ilmenee jatkuvasti kerta toisensa jälkeen. Yläastelaisen yksi pysäkki on useimmilla rippikoulu. Niko, Roope, Milja ja Heli ovat siirtyneet kahdeksannelle vuosiluokalle ja heidän tuleva vuotensa ei ole ruusuilla tanssimista tai papukaijamerkkien jakamista. Filttereiden ja jatkuvan paineen alla on vaikea tänä päivänä löytää itsensä, mutta löytyisikö sinulta neuvoja pahimpaan hätään? Kyllä, sinä juuri. Uskon, että sinä voit palauttaa hymyn toisen kasvoille ja saada sitä kautta jotain itsellesi.

1. IHME HOMMA

Ensimmäisessä jaksossa vallitsee rippikoulusuunnitelman teema Raamatun kohta Ps.139:14. ”Minä olen ihme”. Tilanne, johon jakso perustuu, on tuttu rippikoululaisille. Uudet rippikoululaiset aloittavat rippikoulun, jossa he ovat asettuneet tuolirinkiin ensimmäisessä rippikoulukokoontumisessaan. Luvassa on tyypillinen ryhmäytymis- ja tutustumisharjoitus, mikä on usein hyvin kiusallinen. Jaksossa peilataan ja tuodaan vanhoja muistikuvia uusien rippikoululaisten ensimmäisestä kokoontumisestaan. Hahmojen käyttäytymiselle yritetään peilata heidän käyttäytymistään, josta he voivat löytää yhtäläisyyksiä aiemmista kokemuksistaan. Esittelyyn tulee sarjan päähenkilöt, joiden arkeen ja haasteisiin pääsemme tutustumaan sarjan edetessä. Lähestymme rippikoulusuunnitelman teemaa laululla, jonka olemme sanoittaneet ja säveltäneet. Laulun sanomassa on sekä maallisia että hengellisiä vivahteita. Suomalaisille on tyypillistä itsekriittisyys, mikä heijastuu kaikista ikäluokista. Useimmiten tuntuu hyvin itsekkäältä puhua itsestään jotain hyvää. Muutenkin elämme yhteiskunnassa, missä sosiaalinen media vaikuttaa niin paljon, että millainen pitäisi olla. Tässä jaksossa pyritään herättämään ajatuksia laululla ja saamaan aikaan mahdollisia muutoksia ajattelussa.

Opinnäytetyömme laulut löytyvät Spotifysta.

Moomma - Siis oikeesti

Sanat: Tuukka Salo & Arttu Koski

Sävellys: Arttu Koski

Sovitus: Arttu Koski

Masterointi: Teemu Haapaniemi

Lähde: Aspencape Media

Tän tilan ihmisii, jatkuvasti analysoidaan.

Omat puuteet meitä vaivaa, kun muita itseemme vertaillaan.

Nytkin sä vaan pyörittelet silmiis. Hei! Mä kysyn nyt sulta.

Miks sä ittees noin kritisoi? Tylsää, jos samanlaisii kaikki ois.

Miks on niin vaikeeta ottaa vastaan kehuja?

Peilikuvakin miettii, mikä muka vikana?

Nytten älä häpee, nää sut niinku Luoja näkee, pyyhi pois jo tuo ilme.

Siis oikeesti!

Unoha se filteri! Sust on mihin vaan, vaikket aina ittees uskoiskaan.

Lopeta se vertailu! Sä oot korvaamaton. Turvassa hyvän suojan,
oot priimaa silmissä Luojan.

Vaik Anni on instas feimi ja Timo soittaa, mitä vaan. Kymppjä kotiin tuo Heidi, ne ei susta tee huonompaa.

Luojan silmis samal viival ollaan ja tähän koko soppaan!

Hän salaista ainesosaa kaipaa, just sua, pientä ihmettä vaan.

Miks on niin helppoa olla somen vankina,

tykkäämisten määrällä ei sun arvoa mitata.

Nytten älä häpee, nää sut niinku Luoja näkee, alkaa riittää nää kliseet.

Siis oikeesti!

Unoha se filteri! Sust on mihin vaan, vaikket aina itsees uskoiskaan.

Lopeta se vertailu! Sä oot korvaamaton. Turvassa hyvän suojan,
oot priimaa silmissä Luojan.

Ihan oikeesti!

Siis oikeesti!

Unoha se filteri! Sust on mihin vaan, vaikket aina itsees uskoiskaan.

Lopeta se vertailu! Sä oot korvaamaton. Turvassa hyvän suojan,
oot priimaa silmissä Luojan.

Ihan oikeesti!

Niinku siis oikeesti, ku ei meinaa uskoa millään.

2. LAINASSA

Ympäristöasiat ja ilmastonmuutos ovat puhuttavimpia aiheita tällä hetkellä globalisoituneessa yhteiskunnassamme. Tämän jakson teemana on luomakunta, jossa otamme esille ekologisuuden, kestävän kehityksen ja ilmastoasiat. Jaksoon on piilotettu erilaisia ympäristötekoja, joita tulee löytää. Tarkastelemme erilaisten hahmojen kautta heidän suhdettaan luontoon, joka toimii pohjana keskustelulle jälkikäsitellyssä. Hahmot omaavat erilaiset elintavat ja heidän arvonsa maailmaa kohtaan tulevat ilmi eri tavoin. Pääsemme myös tutustumaan päähahmoihimme, Nikoon, Roopeen, Miljaan ja Heliin paremmin. Katsojat saavat tarttumapintaa heidän arjestaan, lähipiiristään ja kodin ilmapiiristä.

3. KOETUS

Tämä on Nikon jakso. Jaksossa uppoudumme Nikon arkeen, hänen haasteisiinsa, joiden kanssa hän on koetuksella. Niko kuuluu ”kovisporukkaan” ja muut ympärillä näkevät hänet yhtenä kovana poikana. Asetelmat ovat kuitenkin ryhmässä niin, että hän on kiusattu ja hänen kiusaajansa on Konsta, ryhmän johtava hahmo. Jami ja Joel toimivat Konstan oikeana ja vasempana kätenä. Niko on ryhmän heikoin lenkki, josta muut ottavat kaiken hyödyn irti. He saavat Nikon aina näyttämään syntipukilta ja pahimalta ongelmalta. Niko on ajautunut väärään porukkaan hakiessaan pelkästään hyväksytyksi tulemistä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Käsittelemme jaksossa käskyjä, etiikkaa, moraalialia, omatuntoa ja syntiä. Niko kamppailee omatuntonsa kanssa ja synnit ovat vahvasti esillä tässä jaksossa. Jaksossa esiintyy lukuisia muita hahmoja, joiden arvomaailmat myös kohtaavat, mistä syntyy erimielisyyksiä ja konflikteja. Nikoa myös huolestaa vanhempien tilanne, mikä ei edesauta Nikon haasteiden ratkeamista.

4. AVUNHUUTO

Roope on introvertti persoona. Hiljainen, ujo ja yksinäisyydestä kärsivä hahmo. Roopella on kavereita, mutta kokee silti olevansa useasti yksin, mikä on yleistä kaveripiireissä. Roopella ei ole ikätovereita kavereina pahemmin vaan hän on saanut kavereita onlinepelien kautta, Vilin ja Teron. He ovat Roopea vanhempia, mutta heille on muodostunut kaverisuhde. Roopea kokee ahdistuneisuutta ja hänessä ilmenee masennukselle ominaisia piirteitä. Hänen oloaan ei helpota se, että vanhemmat ei huomaa, silloin kun pitäisi ja kommunikointi vanhempien ja lasten välillä on väliin hyvin vaikeaa. Usein käy niin, ettei ymmärretä toisiaan. Roopen kaverit, äiti ja isä vuorollaan sivuuttavat tai eivät tajua, että Roopen hälytyskellot soivat. Jeesus Kristus opetti meitä vertauksin, joista yksi tunnettu vertaus on ”Laupias samarialainen”. Vertausten kautta hän pystyi opettamaan Jumalan valtakunnasta ja hänen tahdostaan. Tuomme tämän vertauksen tähän päivään, joka on nuoren ihmisen näköinen ja jossa puhutaan nuorten kielellä.

5. MALLI VAI VANKI?

Milja on koulun hymytyttö ja luonteeltaan perfektionisti. Hän on kaikkien kaveri ja menestyy koulussa erinomaisen arvosanoin. Tätä kaikkea kuitenkin varjostaa kodin vaativa ilmapiiri, missä Miljalta odotetaan vain parasta. Monen kohdalla kompastuskivi jaksamisen kohdalla on, että ei osaa sanoa: ”Ei”. Milja on kasvanut ja oppinut suorittamisen kulttuuriin kotona. Miljan vanhemmat elävät lapsensa kautta saavuttamattomia unelmiaan, jos Milja voisi saavuttaa jotain suurta. Miljalla on lukuisia harrastuksia ja vastuutehtäviä, minkä takia hän unohtaa melkein tärkeimmän asian, oman itsensä. Jaksossa tuomme karkeasti esiin sen, kun yrittää hallita ja kontrolloida kaikkea, kuinka se kuormittaa ihmistä. Jatkuva ihmisten miellyttämisen tarve syö ihmiseltä raastavasti voimavaroja. Pyhä Henki tulee tämän jakson käsittelyssä esille.

6. NAPA

Heli on kovaluonteinen tyttö, joka ei pelkää ilmaista omaa mielipidettään. Heli on turhan itsekeskeinen ja unohtaa väliin muut ihmiset ympäriltään ja olennaisia asioita jää huomaamatta. Miksi Heli käyttäytyy näin? Helin persoona on kehittynyt lapsuudesta saakka ja siihen ovat vaikuttaneet kaikki ärsykkeet, toimintatavat ja ilmapiiri, mitä hän on kokenut kotonaan. Tutustumme hänen parhaaseen ystävään Emmaan. Emma tuo esille kultaisen säännön olemassaolon, mutta sen mukaan toimiminen osoittautuu työlääksi, jos toiselta osapuolelta ei saa mitään takaisin. He ovat tunteneet toisensa kauan ja ovat muodostaneet tutkaparin ala-asteelta lähtien, ikään kuin paita ja peppu. Murrosikäen tultaessa Helin ikävät luonteenpiirteet nousevat vahvemmin esiin, mikä vahingoittaa heidän ystävyyyttään. Joskus ihmistä täytyy ravisuttaa kunnolla, jotta tämä saisi katseen pois omasta navastaan.

7. PYSÄKKI

Viimeisessä jaksossa olemme edenneet siihen pisteeseen, että rippikoulu on päättymäisillään rippileirin viimeiseen iltahartauteen. Jakson teemana toimii oma paikka seurakunnassa ja tulevaisuus, jotka otamme käsittelyyn laulussa. Ilmassa vallitsee haikea ilmapiiri. Jokaisessa hahmossa on tapahtunut muutoksia itsensä ja muiden välillä, mutta jakso jättää avoimeksi monia asioita, jotka jäävät katsojan tulkittavaksi. Rippileiri on monelle nuorelle tähän asti tullun matkan isoin pysäkki, joka tulee pian päätökseen.

Laulun sanoma kertoo oman paikan löytämisestä ja kohtalosta. Nuorille ajankohtaisia kysymyksiä tässä iässä on monesti ”Kuka minä olen?”, ”Mikä on mun tarkoitus?” ”Mikä musta tulee isona?”. Laulu rakentuu näiden kysymysten ympärille, joita kohtaamme kaikki arkipäivinäkin. Elämä on täynnä vaihtoehtoja ja joskus teemme vääriä valintoja, mitkä johtavat ikäviin seurauksiin ja saattavat satuttaa meitä. Kaikki teemme joskus virheitä, mutta niillä on tarkoituksensa ja niistä aina opitaan jotain. Pyrimme tuomaan lohtua, että kaikella on tarkoituksensa ja tuleva on hyvissä käsissä. Meistä pidetään kyllä huolta, meitä ei turhaan laiteta käymään läpi asioita, vaan on mahdollista, että ne valmistavat meitä tulevaisuutta ajatellen.

Moomma - Pysäkki

Sanat: Tuukka Salo & Arttu Koski

Sävellys: Arttu Koski

Sovitus: Arttu Koski

Masterointi: Teemu Haapaniemi

Lähde: Aspencape Media

Mikä onkaan mun suuntani?

Risteyksestä oikein, käännyinkö aikanaan?

Jos käännyinkin takaisin, olisinko pelkkää hymyä vaan?

Mikä onkaan mun paikkani?

Jos ajattelinkin parastani, muuttaisiko epätoivo pois, vihdoin?

Onko tää kaikki sattumaa vai Jumalan suurta suunnitelmaa,
suurta käsikirjoitusta vaan?

Tarkoitus, on tällä kaikella.

Se tulee kyllä valkeneen.

On asioita, joita vain täytyy kokea.

Jotta sä ymmärrät, mikä on sun tehtävä.

Elä hetkessä, tuleva on hyvissä käsissä.

Mikä onkaan mun roolini?

Oikean viitan, puinko päälleni?

Jos vahvuuteni huomioin, tuleeko musta mitä vaan?

Mikä onkaan mun tarkoitus?

Jos avaankin sydämeni, olisinko vihdoin mitä olen?

Ja mä mietin, onko tää kaikki sattumaa vai Jumalan suurta suunnitelmaa,
käsikirjoitusta vaan?

Tarkoitus, on tällä kaikella.

Se tulee kyllä valkeneen.

On asioita, joita vain täytyy kokea.

Jotta sä ymmärrät, mikä on sun tehtävä.

Elä hetkessä, tuleva on hyvissä käsissä.

Uusin silmin katson, haikea hymy kasvoillain,

Levollisin mielin, risti rinnassain.

Avartuu muuttuva maailma, kun pysäkki taakse jää.